

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2018/36114651034759684

**VÝVOJ V OBLASTI INTEGROVANÉHO
VYKAZOVANIA A SPRÁVY O
UDRŽATEĽNOSTI**

Diplomová práca

2018

Bc. Ivana Berdisová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

**VÝVOJ V OBLASTI INTEGROVANÉHO
VYKAZOVANIA A SPRÁVY O
UDRŽATEĽNOSTI**

Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo

Študijný odbor: Účtovníctvo a audítorstvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: Ing. Daša Mokošová, PhD.

Bratislava 2018

Bc. Ivana Berdisová

Pod'akovanie

Chcem vysloviť úprimné pod'akovanie vedúcej mojej diplomovej práce Ing. Daši Mokošovej, PhD. za jej rady a čas, ktorý mi poskytla pri tvorbe tejto práce, a tým prispela ku kvalitnému spracovaniu danej témy.

ABSTRAKT

BERDISOVÁ, Ivana: *Vývoj v oblasti integrovaného vykazovania a správy o udržateľnosti*. - Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Daša Mokošová, PhD. - Bratislava: FHI EU, 2018, 76 s.

Cieľom diplomovej práce je preskúmanie vývoja v oblasti integrovaného vykazovania a správy o udržateľnosti s ohľadom na novú reportingovú platformu. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje tri tabuľky. Prvá kapitola je zameraná na súčasný stav v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, správy o udržateľnosti a integrovaného vykazovania, pričom daná problematika je doplnená o činnosť svetových organizácií v danej oblasti. V ďalšej časti je charakterizovaný hlavný cieľ práce, z neho vyplývajúce parciálne ciele práce, metodika práce a metódy skúmania, ktoré sú v diplomovej práci využívané. Záverečná kapitola je venovaná výsledkom práce a diskusii, v rámci ktorých sa skúma vývoj vybraných rámcov nefinančného a integrovaného vykazovania a novej reportingovej platformy. Výsledkom riešenia danej problematiky je preskúmanie a zhodnotenie nefinančného vykazovania vybraných národných a nadnárodných spoločností s upriamením sa na využívané rámce nefinančného vykazovania.

Kľúčové slová:

trvalo udržateľný rozvoj, nefinančné vykazovanie, správa o udržateľnosti, integrované vykazovanie, integrovaná správa, rámec nefinančného vykazovania, rámec integrovaného vykazovania, reportingová platforma

ABSTRACT

BERDISOVÁ, Ivana: Developments in integrated reporting and sustainability reporting. University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. - Supervisor of final thesis: Ing. Daša Mokošová, PhD. - Bratislava: FEI UE, 2018, 76 p.

The aim of this diploma thesis is focuses on the examining of developments in integrated reporting and sustainability reporting in the context of the new Reporting Exchange platform. The work is divided into three chapters. It contains three tables. The first chapter focuses on the current state of the area of sustainable development, sustainability report and integrated reporting, where the issue is complemented by the work of world organizations in the field. In the next part, the main aim of the thesis, the resulting partial aim of the thesis, the methodology of the work and the methods of research, which are used in the diploma thesis, are characterized. The final chapter is dedicated to the results of the work and discussion, where is examining the development of selected frameworks of non-financial and integrated reporting and the new reporting platform. The result of this issue is the research and evaluation of the non-financial reporting of selected national and transnational companies with focus to the used non-financial reporting frameworks.

Key words:

sustainable development, non-financial reporting, sustainability report, integrated reporting, integrated report, non-financial reporting framework, integrated reporting framework, reporting platform

Obsah

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	12
1.1 Charakteristika trvalo udržateľného rozvoja	13
1.1.1 Medzinárodná spolupráca v oblasti trvalo udržateľného rozvoja	13
1.1.1.1 Aktivity OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja	14
1.1.1.2 Aktivity EÚ v oblasti trvalo udržateľného rozvoja	16
1.1.2 Definovanie trvalo udržateľného rozvoja	17
1.2 Správa o udržateľnosti v kontexte trvalo udržateľného rozvoja	19
1.2.1 Charakteristika správy o udržateľnosti	20
1.2.2 Dôvody a motívy vykazovania prostredníctvom správy o udržateľnosti	20
1.2.3 Povinnosť vydávania správy o udržateľnosti	23
1.3 Integrované vykazovanie v kontexte trvalo udržateľného rozvoja	25
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	28
3 Výsledky práce a diskusia	31
3.1 Charakteristika medzinárodných rámcov nefinančného vykazovania	32
3.1.1 Usmernenie OECD pre nadnárodné spoločnosti ako rámec nefinančného vykazovania	33
3.1.2 Tripartitné vyhlásenie ako rámec nefinančného vykazovania	35
3.1.3 Princípy Global Compact ako rámec nefinančného vykazovania	36
3.1.4 Norma ISO 26000 ako rámec nefinančného vykazovania	38
3.1.5 Vývoj rámca nefinančného vykazovania GRI	39
3.2 Charakteristika Medzinárodného rámca integrovaného vykazovania	46
3.2.1 Základné zásady Medzinárodného rámca integrovaného vykazovania	48
3.2.2 Obsahové prvky integrovanej správy	49
3.3 Reportingová platforma Reporting Exchange	52

3.3.1 Spôsob používania reportingovej platformy Reporting Exchange	54
3.3.2 Súhrn informácií o vykazovaní v oblasti trvalej udržateľnosti v rámci Slovenskej republiky poskytovaný platformou Reporting Exchange	56
3.3.3 Hodnotenie reportingovej platformy Reporting Exchange	57
3.4 Nefinančné vykazovanie o trvalo udržateľnom rozvoji v praxi	59
3.4.1 Nefinančné vykazovanie v rámci Slovenskej republiky	59
3.4.1.1 Nefinančné vykazovanie spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	60
3.4.1.2 Nefinančné vykazovanie spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o.	62
3.4.1.3 Nefinančné vykazovanie spoločnosti PCA Slovakia, s.r.o.	64
3.4.2 Nefinančné vykazovanie v nadnárodných spoločnostiach	65
3.4.2.1 Nefinančné vykazovanie spoločnosti VOLKSWAGEN AG	66
3.4.2.2 Nefinančné vykazovanie spoločnosti KIA MOTORS CORPORATION	68
3.4.2.3 Nefinančné vykazovanie PSA Group	70
3.4.3 Porovnanie nefinančného vykazovania v rámci trvalej udržateľnosti	71
Záver	75
Zoznam použitej literatúry	77

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Ciele trvalo udržateľného rozvoja pre obdobie od roku 2015 až po rok 2030. 18

Tabuľka 2: Angažovanie sa nadnárodných organizácií vo vývoji správy o udržateľnosti a integrovaného vykazovania 45

Tabuľka 3: Rámce nefinančného vykazovania využívané vo vybraných spoločnostiach . 74

Zoznam skratiek

EMAS	Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit
EÚ	Európska únia
GRI	Globálna iniciatíva pre podávanie správ
IIRC	Medzinárodná rada pre integrované vykazovanie
ILO	Medzinárodná organizácia práce
ISO	Medzinárodná organizácia pre normalizáciu
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OSN	Organizácia spojených národov
WBCSD	Svetová podnikateľská rada pre trvalo udržateľný rozvoj
WCED	Svetová komisia OSN pre životné prostredie a rozvoj
WHO	Svetová zdravotnícka organizácia
WTO	Svetová obchodná organizácia

Úvod

Sme súčasťou konzumnej spoločnosti, kde sa pokazené veci neopravujú, ale nahrádzajú za nové. Ešte novším trendom je nečakať, kým sa daná vec pokazí, ale vymeniť ju hneď, ako sa vyrobí jej modernejšia a výkonnejšia verzia. Vďaka takémuto spotrebiteľskému správaniu strácame pojem o hodnote vecí, ktoré si môžeme za peniaze kúpiť. O to viac však strácame pojem o hodnote vecí, ktoré si za peniaze kúpiť nemôžeme. Ibaže niekedy práve tie veci, ktoré sú zadarmo, majú najväčšiu hodnotu. Možno nejako takto zmýšľali aj zakladatelia Organizácie spojených národov (OSN), ktorá je jedným z hlavných aktivistov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Ide o jednu z najstarších organizácií pôsobiacich v tejto problematike, pričom sa k nej postupne začali pridávať iné organizácie, inštitúcie a spoločenstvá. Od nesmelých pokusov o zmenu nie len v oblasti životného prostredia, ale aj v sociálnej a ekonomickej oblasti, sa postupne skupiny prepracovali až k rôznym medzinárodným zmluvám, dohovorom, smerniciam, požiadavkám a nariadeniam.

V rámci týchto aktivít, ktoré prebiehajú už niekoľko desaťročí a postupne nabierajú na intenzite, sa začali klásť čoraz väčšie požiadavky na spoločnosti, prekračujúce hranice štátov. A čím viac rástli dané spoločnosti, tým bol tlak na dodržiavanie týchto požiadaviek väčší. Príčinou tohto tlaku je, že takéto spoločnosti majú najväčší vplyv nie len v ekonomickej oblasti, ale prostredníctvom zamestnávania ľudí v daných regiónoch aj na sociálnu oblasť. Zároveň tie najväčšie spoločnosti sú častokrát aj najväčšími znečisťovateľmi životného prostredia. A teda nadnárodné spoločnosti vo veľkej miere ovplyvňujú naraz všetky oblasti trvalo udržateľného rozvoja. To je dôvod, prečo sa organizácie na celom svete snažia dosiahnuť, aby aspoň nadnárodné spoločnosti vynakladali úsilie na dosiahnutie trvalej udržateľnosti.

Existujú dve možnosti, ako docieľiť, aby sa spoločnosti aktívnejšie angažovali v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Prvou z nich je stanoviť túto požiadavku direktívnym spôsobom. Druhou možnosťou je motivovať ich k angažovaniu sa v oblasti trvalej udržateľnosti prostredníctvom toho, že za to získajú určité konkurenčné výhody. V oboch prípadoch sa však využíva vykazovanie o takejto činnosti prostredníctvom zostavovania správ buď z dôvodu splnenia si svojej povinnosti, alebo za účelom získania konkurenčnej výhody a zlepšenia imidžu spoločnosti. Je len na postoji spoločnosti, ako sa k vykazovaniu nefinančných informácií z oblasti trvalej udržateľnosti postaví. Úspešné spoločnosti sa

snažia využiť potenciál vykazovania a maximalizovať úžitok z neho. Pri aktuálnom vývoji vykazovania nefinančných informácií už nejde len o získanie nálepky, že sa snaží byť šetrná k životnému prostrediu a nepotláča práva zamestnancov. Samotné vykazovanie dokáže spoločnosť využiť napr. pre identifikáciu slabých miest v oblasti riadenia rizík alebo pri tvorbe stratégií. Na základe integrovaného vykazovania dokáže vykazujúca spoločnosť zhodnotiť účinnosť využívania kapitálu na tvorbu hodnoty.

A práve tu sa vynára množstvo otázok o tom, akým spôsobom vykazovať dané informácie, aký má byť obsah a štruktúra týchto výkazov, ako ich zostaviť a následne prezentovať. Jednoducho povedané: ako vykazovať čo najúčinnnejšie. Vývoj v tejto oblasti prebieha už niekoľko desiatok rokov a má tendenciu byť čoraz intenzívnejší. Od správ o životnom prostredí bez detailnejších usmernení sa prešlo k správam o udržateľnosti, kde už dnes existuje štyristo stranový rámec na jej zostavenie. Avšak tým sa vývoj v oblasti vykazovania nezastavil. V poslednom desaťročí sa začali vykazovať nefinančné informácie doplnené o finančné informácie, čím vznikol nový spôsob vykazovania tzv. integrované vykazovanie. Aj v tomto prípade už existuje usmernenie na to, ako vykazovať informácie prostredníctvom integrovanej správy.

Žijeme v informačnej spoločnosti, kde sa nerozvíjajú len informačné technológie a prostriedky, ale zároveň sa rýchlym tempom zväčšuje aj objem dostupných informácií. Z tohto dôvodu je síce prístup k informáciám jednoduchší, ale zároveň môže dôjsť aj k zahlteniu informáciami. Najnovší vývoj v oblasti vykazovania reaguje aj na túto situáciu vytvorením reportingovej platformy, ktorá zoskupuje informácie o vykazovaní na jedno miesto.

Ako môžeme vidieť, oblasť integrovaného vykazovania a správy o udržateľnosti sa neustále vyvíja, čím sa stáva čoraz rozsiahlejšou. Zámerom tejto práce je preskúmať vývoj v danej problematike, pričom sa upriamime prevažne na najnovší vývoj z obdobia posledného desaťročia a analýzu jeho prínosu. Spracovanie tejto problematiky má veľký význam hlavne z dôvodu, že táto téma je na Slovensku prehliadaná a málo diskutovaná. Existuje len málo zdrojov v slovenskom jazyku, ktoré poskytujú určité informácie z tejto oblasti. Avšak neexistuje zdroj, ktorý by túto problematiku ponímal komplexne. Preto je našim cieľom detailne preskúmať vývoj integrovaného vykazovania a správy o udržateľnosti a poskytnúť čitateľovi komplexný pohľad na danú problematiku s jej aplikáciou v konkrétnom odvetví na slovenskom trhu.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V roku 2016 Svetové ekonomické fórum (WEF) vykonalo prieskum¹, na ktorom sa zúčastnilo 26 615 respondentov z 187 krajín sveta. Cieľom tohto prieskumu bolo, aby každý z respondentov vymenoval tri najzávažnejšie problémy, ktoré v dnešných časoch ovplyvňujú svet. Následne bol zostavený rebríček desiatich najčastejších odpovedí, ktoré by mali ilustrovať najväčšie globálne problémy dnešného sveta. Najčastejšou odpoveďou, ktorú uviedlo až 45% respondentov, boli klimatické zmeny a devastácia prírodných zdrojov. Nasledovali odpovede ako rozsiahle konflikty a vojny, náboženské konflikty, chudoba, zodpovednosť a transparentnosť vlád a korupcia. V druhej polovici rebríčka sa nachádzali problémy ako nedostatok vzdelania, bezpečnosť, nedostatok politickej slobody a stability, bezpečnosť potravín a vody a rebríček uzavrela odpoveď nedostatok ekonomických príležitostí a nezamestnanosť.

Pojem globálne problémy dáva veľa ľudí do rovnosti s pojmom environmentálne problémy, pričom takéto uvažovanie je mylné. Aj na základe prieskumu WEF môžeme vidieť, že globálne problémy nastávajú nie len v environmentálnej sfére, ale aj v ekonomickej a sociálnej oblasti. Tieto problémy sú v prevažnej miere dôsledkom snahy o neobmedzený ekonomický rast, ktorého tempo sa neustále zvyšuje. Zrýchľovaním tempa ekonomického rastu sa zrýchľuje tempo vyčerpania neobnoviteľných a obnoviteľných prírodných zdrojov. Zatiaľ čo spotreba zdrojov neustále narastá, tempo obnovy obnoviteľných zdrojov a objem neobnoviteľných zdrojov sa nezvyšuje. Už z tohto dôvodu nám musí byť jasné, že podmienkou neobmedzeného ekonomického rastu sú neobmedzené prírodné zdroje, ktoré však ekonomika v reálnych podmienkach nemá k dispozícii. Ekonomická teória aj napriek tomu chápe prírodný kapitál za prakticky neobmedzený.

Rýchly ekonomický rast nespôsobuje problémy iba v oblasti prírodných zdrojov. Problémy nastávajú aj v oblasti znečisťovania životného prostredia, do ktorého sa dostáva enormné množstvo odpadu, či už v pevnom, kvapalnom alebo plynnom skupenstve. Podniky kvôli vidine vyššieho zisku nechcú investovať svoje prostriedky do recyklácie a likvidácie odpadu, nehovoriac o technológiách, ktoré menej zaťažujú životné prostredie. Pri problematike odpadu treba spomenúť aj emisie, spôsobujúce globálne otepľovanie, ktoré následne spôsobujú rad iných environmentálnych problémov v rámci zmeny klímy.

¹ WORLD ECONOMIC FORUM. – GLOBAL SHAPERS COMMUNITY. *Global Shapers : Annual Survey 2016* [online]. Cologny, 2017, 63 s. [cit. 2017-10-26]. Dostupné na: <http://www.shaperssurvey2017.org/static/data/GSC_AS16_Report.pdf>.

Narastajúca tendencia ekonomického rastu však nespôsobuje problémy len v environmentálnej, ale aj v sociálnej oblasti. Mohlo by sa zdať, že v určitom bode ekonomického rozvoja sa dosiahne celosvetová dostatočnosť a prestane existovať chudoba, nízka úroveň vzdelanosti a s tým súvisiace choroby. Opak je však pravdou. Čím väčší ekonomický rast sa dosahuje, tým viac sa prehľbuje priepasť medzi najchudobnejšou a najbohatšou časťou sveta. Jedno percento najbohatších ľudí sveta vlastní približne polovicu svetového bohatstva, t. j. 256 triliónov dolárov. Naopak chudobnejšia polovica populácie, teda ľudia s majetkom menším ako 2220 dolárov, vlastní dokopy menej ako jedno percento svetového bohatstva.² Môžeme teda povedať, že vďaka negatívnym dôsledkom na spoločnosť sa z neobmedzeného ekonomického rastu stáva neekonomický rast.

1.1 Charakteristika trvalo udržateľného rozvoja

Dôsledky neobmedzeného ekonomického rastu začala spoločnosť vnímať postupne. Azda prvým krokom k tomu bolo uvedomenie si nutnosti ochrany životného prostredia začiatkom šesťdesiatych rokov 20. storočia, ktorá vyplynula nie len z viditeľného poškodzovania životného prostredia, ale aj čoraz častejších ekologických katastrof a s nimi spojených nepriaznivých dopadov na ekosystémy. Určite nemalú úlohu v tomto procese zohrala aj tzv. tretia priemyselná (vedecko-technická) revolúcia.

1.1.1 Medzinárodná spolupráca v oblasti trvalo udržateľného rozvoja

Iniciatívy v oblasti globálnych problémov, ochrany životného prostredia, ale aj všeobecne v rámci trvalo udržateľného rozvoja, sa rozvíjali v celosvetovom meradle hlavne na podnety OSN, ktorá sa zaslúžila o aktívne riešenie tejto problematiky v spolupráci s krajinami z celého sveta. Na základe skutočnosti, že 28 členských štátov Európskej únie (EÚ) tvorí viac ako jednu osminu zo všetkých 193 členských štátov OSN, EÚ sa už od svojich prvopočiatkov snažila byť nie len silným partnerom OSN, ale aj implementovať jej ciele a stratégie. Z tohto dôvodu sa dá povedať, že vývoj v oblasti ochrany životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja v rámci EÚ úzko súvisel s vývojom v danej oblasti v rámci OSN.

² CREDIT SUISSE AG. *Global Wealth Report 2016* [online]. Zurich, 2016, 64 s. [cit. 2017-10-26]. Dostupné na: <http://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=AD783798-ED07-E8C2-4405996B5B02A32E>.

1.1.1.1 Aktivity OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja

Prvé medzinárodné stretnutie, zorganizované na posúdenie životného prostredia a globálneho rozvoja, sa konalo 5. – 16. júna 1972 v Štokholme pod názvom Konferencia OSN o životnom prostredí človeka. Výsledkom tejto konferencie bolo prijatie Deklarácie o životnom prostredí človeka a Akčného plánu o životnom prostredí človeka. Počas tejto konferencie bol vytvorený podporný orgán OSN - Program Spojených národov pre životné prostredie, tzv. Program UNEP. Ide o špeciálnu organizáciu v rámci OSN, ktorá má za úlohu chrániť životné prostredie v globálnom meradle. Tento hlavný cieľ vykonáva prostredníctvom stimulovania a koordinovania aktivít Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO), Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), Svetovej meteorologickej organizácie (WMO), Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) a iných organizácií OSN. Medzi priority Programu UNEP patrí ochrana oceánov a morí, klímy, pôdy, zastavenie odlesňovania, zabezpečenie dostatku pitnej vody a zachovanie biologickej rozmanitosti na planéte Zem.

O desať rokov neskôr, v roku 1982, sa v Nairobi konala ďalšia medzinárodná konferencia v rámci ochrany životného prostredia, výsledkom ktorej bolo založenie Svetovej komisie OSN pre životné prostredie a rozvoj (WCED) a Komisie pre trvalo udržateľný rozvoj (CSD) ako súčasť Hospodárskej a sociálnej rady OSN.

Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji (UNCED) s podnázvom „*Summit Zeme*“ sa uskutočnila 3. až 14. júna 1992 v Rio de Janeiro. Práve tam bolo dohodnuté, aby sa ako riešenie hrozacej globálnej rozvojovej krízy použil koncept integrovaného prístupu, nazývaný trvalo udržateľný rozvoj, na ktorom už CSD niekoľko rokov pracovala. V rámci Summitu Zeme boli prijaté dokumenty ako napr. Deklarácia o životnom prostredí a rozvoji, ktorá stanovuje 27 zásad ochrany životného prostredia ako nevyhnutnú súčasť trvalo udržateľného rozvoja, Agenda 21, ktorá je koncepciou trvalo udržateľného rozvoja pre 21. storočie, Dohovor o biologickej diverzite, zaoberajúci sa vývojom v oblasti technológií, biotechnológií a geneticky modifikovaných organizmov, Rámcový dohovor o klimatických zmenách a Princípy hospodárenia, uchovávania a trvalo udržateľného rozvoja. Ďalším krokom v ústrety trvalej udržateľnosti bolo založenie Svetovej podnikateľskej rady pre trvalo udržateľný rozvoj (WBCSD), ktorá vznikla zlúčením Podnikateľskej rady pre trvalo udržateľný rozvoj (BCSD) a Svetovej priemyselnej rady pre životné prostredie (WICE) v roku 1995. V rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO)

bol vytvorený Výbor pre obchod a životné prostredie (CTE) ako reakcia na stále intenzívnejší vzťah medzinárodného obchodu a trvalo udržateľného rozvoja.

Na prelome tisícročí, v roku 2000, vypracovala OSN Miléniové rozvojové ciele, ktoré obsahovali osem globálnych cieľov pre nové tisícročie: zníženie chudoby, vzdelanie, rodová rovnosť v oblasti vzdelania, zníženie detskej úmrtnosti, zlepšenie zdravia matiek, boj s HIV/AIDS, maláriou a ďalšími chorobami, zabezpečenie trvalej udržateľnosti a globálne partnerstvo v rámci rozvojových krajín. V Johannesburgu sa v roku 2002 konal Svetový summit o udržateľnom rozvoji (WSSD), v rámci ktorého bola prijatá Johannesburgská deklarácia a Implementačný plán, ktorý hodnotil dovtedajšie plnenie Agendy 21 a zároveň upravoval jej niektoré ciele podľa aktuálnej situácie.

V roku 2012, dvadsať rokov od uskutočnenia Summitu Zeme, sa pod záštitou OSN konala v Rio de Janeiro ďalšia konferencia pod názvom Rio+20. Hlavným cieľom stretnutia odborníkov z 103 krajín sveta bolo určenie globálnej stratégie pre ekologické hospodárstvo, pričom sa analyzovalo sedem kľúčových oblastí: trvalo udržateľné mestá, odolnosť voči katastrofám, potraviny, energia, slušná práca a sociálna spravodlivosť, voda a oceány.³ Výnimočnosť tejto konferencie spočívala v tom, že na jej príprave participovali nielen rôzne organizácie, ako napr. WHO alebo Európska environmentálna agentúra (EEA), ale svoje názory na to, ako zlepšiť životné prostredie, mohli zasilať aj samotní občania. Rok 2011 sa teda niesol v znamení príprav a zberu rôznych materiálov a štúdií aj prostredníctvom organizovania menších konferencií jednotlivých spoločenských skupín.

Rovnako aj EÚ zaujala jednotné striktné stanovisko a vyzvala vyspelé a rozvojové krajiny k spolupráci za účelom zníženia ekologickej stopy. Na konferencii sa predstavili aj zástupcovia vybraných miest so svojimi ekologickými projektmi v oblasti dopravy alebo odpadu. Zaiste sa Rio+20 zaslúžila aj za otvorenie Partnerstva pre urbanizáciu EÚ – Čína, vďaka ktorému sa EÚ a Čína snažia o budovanie tzv. inteligentných miest (smart cities) s cieľom do roku 2020 znížiť emisie CO₂ v mestách minimálne o 20%.⁴

V septembri 2015 sa v New Yorku konal ďalší Summit OSN o trvalo udržateľnom rozvoji, ktorého cieľom bolo prijatie programu rozvoja na obdobie rokov 2015 až 2030 pod názvom Agenda 2030. Tento rozvojový program nadväzuje na úspešnú agendu

³ VOKOUNOVÁ, Dana – KORČOKOVÁ, Marína – HASPROVÁ, Mária. *Udržateľný rozvoj a udržateľná spotreba: vybrané problémy*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. s. 9. ISBN 978-80-225-3739-1.

⁴ VOKOUNOVÁ, Dana – KORČOKOVÁ, Marína – HASPROVÁ, Mária. *Udržateľný rozvoj a udržateľná spotreba: vybrané problémy*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. s. 10. ISBN 978-80-225-3739-1.

Miléniových rozvojových cieľov a je výsledkom trojročných aktivít, ktoré začali už na konferencii Rio+20 v roku 2012. Agenda 2030 s podnázvom „*Premena nášho sveta*“ obsahuje sedemnást' trvalo udržateľných cieľov, ktoré sú aktuálnym východiskom pre aktivity v rámci trvalo udržateľného rozvoja.

1.1.1.2 Aktivity EÚ v oblasti trvalo udržateľného rozvoja

V rámci EÚ sa aktivity v oblasti ochrany životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja vyvíjali obdobne. Téma ochrany životného prostredia bola prvýkrát rozpracovaná v Prvom environmentálnom akčnom programe, ktorý bol vytvorený pre obdobie medzi rokmi 1973 až 1976. Nasledoval Druhý environmentálny akčný program (1977-1982), Tretí environmentálny akčný program (1983-1986) a Štvrtý environmentálny akčný program (1987-1992). Rok 1993 znamenal pre EÚ míľnik v podobe Maastrichtskej zmluvy⁵, ktorá zaradila ochranu životného prostredia medzi hlavné ciele EÚ. Piaty environmentálny akčný program (1993-2000) s podnázvom „*Smerom k udržateľnosti*“ sa už zameriaval aj na trvalú udržateľnosť, nie len na ochranu životného prostredia. V 1997 bola prijatá Amsterdamská zmluva⁶, na základe ktorej sa trvalo udržateľný rozvoj stal základným princípom každého členského štátu.

Šiesty environmentálny akčný program (2001-2010), ktorý niesol podnázov „*Naša budúcnosť, naša voľba*“, bol z časti naplnený už v júni 2001. Stalo sa tak tým, že bola prijatá Stratégia trvalo udržateľného rozvoja v EÚ, taktiež nazývaná aj Lisabonská stratégia, ktorá vymedzovala šesť prioritných oblastí, na ktoré sa mali členské štáty EÚ zamerať. V júni 2006 ju nahradila nová, prepracovanejšia Stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2005–2010), ktorá mala odrážať aktuálnejšie potreby v danej oblasti a obsahovala „*sedem hlavných výziev: klimatické zmeny a čistá energia, udržateľná doprava, udržateľná výroba a spotreba, hrozby verejnému zdraviu, lepší manažment prírodných zdrojov, sociálna inklúzia, demografické zmeny a migrácia a boj s globálnou chudobou*“⁷. Túto stratégiu postupne implementovali všetky členské štáty EÚ.

Lisabonská stratégia bola v roku 2010 nahradená Stratégiou Európa 2020, ktorá slúži ako referenčný rámec pre činnosti v rámci EÚ pre obdobie rokov 2010 až 2020. Táto

⁵ Oficiálny názov: Zmluva o Európskej únii podpísaná v 7. februára 1992 v Maastrichte, platná od 1. novembra 1993.

⁶ Jedna zo zakladateľských zmlúv medzi členskými štátmi Európskej únie. Mení Zmluvu o Európskej únii. Podpísaná 2. októbra 1997, platná od 1. mája 1999.

⁷ LOPUŠNÝ, Jozef – ŠUCHOVÁ, Katarína. *Životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj v procese ekonomickej globalizácie*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici, 2006. s.11. ISBN 80-8083-276-5.

stratégia obsahuje päť hlavných cieľov: zamestnanosť, vzdelanie, výskum a vývoj, zmena klímy a chudoba, pričom jej prioritou je prekonanie ekonomickej krízy a tvorba pracovných miest.⁸

V roku 2013 bol schválený Siedmy environmentálny akčný program s podtitulom „Dobry život v rámci možností našej planéty“, ktorý obsahuje deväť prioritných cieľov pokrývajúcich obdobie do roku 2020. Tento program je súčasťou vízie a stratégie EÚ v oblasti ochrany životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja. Cieľom tejto stratégie je, aby sme v roku 2050 žili v súlade s limitmi našej planéty, a teda aby nič nebolo odpadom, aby bola chránená biodiverzita prostredia, a aby boli prírodné zdroje využívané trvalo udržateľným spôsobom.

1.1.2 Definovanie trvalo udržateľného rozvoja

Koncept trvalo udržateľného rozvoja je prirodzeným vyústením procesov prebiehajúcich v druhej polovici 20. storočia. Prvýkrát bol rozpracovaný v záverečnej správe WCED s názvom „Naša spoločná budúcnosť“ v roku 1987. Na Konferencii OSN o trvalo udržateľnom rozvoji bol trvalo udržateľný rozvoj zadefinovaný ako „rozvoj, ktorý umožňuje naplniť potreby súčasnej generácie bez toho, aby boli obmedzené možnosti naplniť potreby budúcich generácií“⁹.

Podstatou trvalo udržateľného rozvoja je teda najst' optimálny vzťah medzi environmentálnou, ekonomickou a sociálnou oblasťou rozvoja. Ekonomický aspekt trvalo udržateľného rozvoja je založený na takom ekonomickom systéme, ktorý je schopný trvalo produkovať tovary a služby, ale zároveň využíva technológie šetrné k životnému prostrediu a berie do úvahy aj obmedzené prírodné zdroje. Environmentálny aspekt poukazuje na to, aby hospodárska činnosť a civilizačný rozvoj nenarúšali ekologickú rovnováhu, biodiverzitu, prírodné zdroje a pod. Sociálny aspekt trvalo udržateľného rozvoja sa snaží o všestranný rozvoj človeka, jeho vzdelanie a o prístup k zdravotnej starostlivosti, čím by sa malo zlepšiť zdravie ľudí a ich životné podmienky. Hoci podstata trvalo udržateľného rozvoja je stále rovnaká, jej hlavné ciele a stratégie sa v priebehu času menili podľa aktuálnych potrieb. Momentálne platné ciele trvalo udržateľného rozvoja sú rozpracované v Agende 2030 a uvádzame ich v nasledujúcej tabuľke:

⁸ Úrad vlády Slovenskej republiky. *Stratégia Európa 2020* [online]. Bratislava, 2011. [cit. 2017-11-03]. Dostupné na: <<http://www.eu2020.gov.sk/strategia-europa-2020/>>.

⁹ VOKOUNOVÁ, Dana – KORČOKOVÁ, Mária – HASPROVÁ, Mária. *Udržateľný rozvoj a udržateľná spotreba: vybrané problémy*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. s. 10. ISBN 978-80-225-3739-1.

Tabuľka 1: *Ciele trvalo udržateľného rozvoja pre obdobie od roku 2015 až po rok 2030*

1	Žiadna chudoba
2	Žiaden hlad
3	Kvalita zdravia a života
4	Kvalitné vzdelanie
5	Rodová rovnosť
6	Čistá voda a hygiena
7	Dostupná a čistá energia
8	Dôstojná práca a ekonomický rast
9	Priemysel, inovácie a infraštruktúra
10	Zníženie nerovností
11	Udržateľné mestá a komunity
12	Zodpovedná spotreba a výroba
13	Ochrana klímy
14	Život pod vodou
15	Život na pevnine
16	Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie
17	Partnerstvá za ciele

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa cieľov trvalo udržateľného rozvoja OSN¹⁰

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja je formálne prijatá takmer všetkými štátmi sveta. Na to, aby sa ciele tejto stratégie splnili, je potrebné uplatňovať jej princípy na všetkých úrovniach, t. j. od úrovne jednotlivca až po celosvetovú úroveň. Tomu však do určitej miery bráni stále viac rozmáhajúca sa globalizácia, o ktorú sa snažia hlavne WTO, Medzinárodný menový fond (MMF), Svetová banka a samozrejme aj samotné nadnárodné spoločnosti. Príčina tohto rozporu je v tom, že hlavným cieľom nadnárodných spoločností je maximalizácia zisku, pričom sa tieto obchodné záujmy častokrát rozchádzajú so záujmom o trvalo udržateľný rozvoj, v rámci ktorého je napr. žiadúce časť prostriedkov použiť na ochranu životného prostredia alebo pre potreby zamestnancov.

Aj napriek tomu si väčšina štátov uvedomuje dôležitosť a zmysel opatrení, ktoré musia byť pre dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja prijaté. Túto snahu o trvalo udržateľný rozvoj v rámci štátov zabezpečujú mnohé medzinárodné zmluvy resp.

¹⁰ United Nations. *Sustainable development goals* [online]. New York, 2015. [cit. 2017-11-03]. Dostupné na: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

dohovory, medzi ktoré patrí napr. Dohovor o ochrane svetového prírodného a kultúrneho dedičstva, Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín, Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich vtákov, Dohovor o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim cez hranice štátov, Dohovor na ochranu ozónovej vrstvy (Viedenský dohovor), Dohovor o kontrole pohybu nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní (Bazilejský dohovor) a mnohé ďalšie.

„Dôležité sú aj aktivity medzinárodných organizácií a programov, ktoré inklinujú k problematike trvalo udržateľného rozvoja: Organizácia OSN pre priemyslový rozvoj – UNIDO, Medzinárodná organizácia práce – ILO, Organizácia pre poľnohospodárstvo – FAO, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj – OECD, Komisia pre trvalo udržateľný rozvoj – CSD, Program Spojených národov pre životné prostredie – UNEP, Hospodárska komisia OSN, Program OSN pre rozvoj – UNDP a Konferencia OSN o obchode a rozvoji – UNCTAD.“¹¹

Financovanie aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a ochrany životného prostredia je realizované prostredníctvom verejných zdrojov jednotlivých štátov (zo štátnych rozpočtov, rozpočtov miest a obcí a pod.), zo súkromných zdrojov, ktorých prevažnú časť tvoria prostriedky z podnikateľského sektora, a z prostriedkov Globálneho environmentálneho fondu (GEF), ktorý obhospodarujú Program UNDP, Program UNEP a Svetová banka.

1.2 Správa o udržateľnosti v kontexte trvalo udržateľného rozvoja

Na konci 20. storočia sa téma ochrany životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja dostávala čoraz viac do povedomia nielen obchodných spoločností, ale aj samotných občanov. Spoločnosti si začali uvedomovať konkurenčnú výhodu, ktorú získajú, ak začnú vykonávať kroky v oblasti ochrany životného prostredia a trvalej udržateľnosti, resp. ak sa budú snažiť znížiť narušanie životného prostredia spôsobované svojou podnikateľskou činnosťou. Na to, aby túto konkurenčnú výhodu získali, bolo potrebné, aby tieto aktivity v rámci trvalo udržateľného rozvoja preukázali interným a externým používateľom informácií.

¹¹ LOPUŠNÝ, Jozef – ŠUCHOVÁ, Katarína. *Životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj v procese ekonomickej globalizácie*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici, 2006. s. 44. ISBN 80-8083-276-5.

1.2.1 Charakteristika správy o udržateľnosti

Správa o udržateľnosti má históriu siahajúcu až do environmentálnych výkazov, ktoré sa začali publikovať koncom osemdesiatych rokov 20. storočia. Boli vytvárané spoločnosťami chemického priemyslu, ktoré sa takto snažili o zlepšenie svojho imidžu a zvýšenie dôveryhodnosti. Ďalšou skupinou spoločností, ktoré k vykazovaniu pristúpili oveľa skôr ako ostatné, boli z tabakového priemyslu, ktoré sa takto snažili získať nových investorov na základe rozmáhajúceho sa tzv. etického investovania. Samozrejme, toto vykazovanie bolo využívané aj spoločnosťami, ktoré mali pokročilo rozpracovaný systém environmentálneho manažérstva, či už z etických dôvodov, alebo z dôvodu získania konkurenčnej výhody. Správy o udržateľnosti v pravom zmysle slova sa začali publikovať až v deväťdesiatych rokoch 20. storočia. Vtedy šlo len o pár spoločností, ktoré tento výkaz zostavovali. Na začiatku nového tisícročia sa ich počet pohyboval v stovkách. Dnes sa počet spoločností zostavujúcich správu o udržateľnosti ráta v tisícoch.

Správa o udržateľnosti je výkaz, ktorý zostavuje spoločnosť prevažne na základe dobrovoľného princípu. Ide o nefinančný výkaz, ktorý nemá presne stanovenú formu, obsah, ani štruktúru. Dokonca nemusí byť ani explicitne uvedené, že ide o správu o udržateľnosti. Avšak správou o udržateľnosti chápeme také výkazy, v ktorých spoločnosť informuje používateľov informácií o ekonomických, environmentálnych a sociálnych vplyvoch spôsobených jej každodennou činnosťou. Prezentujú sa tu hodnoty spoločnosti, model jej riadenia, ale takisto aj prepojenie medzi stratégiou a záväzkami, ktoré spoločnosti vznikajú na základe udržateľného hospodárstva. Táto platforma nie je iba na prezentovanie pozitívnych výsledkov v rámci trvalej udržateľnosti, ale jej cieľom je objektívne posúdiť situáciu spoločnosti a vykázať aj negatívne dopady. Podávanie správ o udržateľnosti môže nahrádzať iné podmienky nefinančného vykazovania, ako napr. správu o spoločenskej zodpovednosti podnikov alebo správu s trojitým spodným riadkom.

1.2.2 Dôvody a motívy vykazovania prostredníctvom správy o udržateľnosti

V oblasti trvalo udržateľného rozvoja majú vlády jednotlivých štátov a spoločnosti veľkú zodpovednosť za svoje konanie, pretože ním ovplyvňujú ďalšie subjekty, ako napr. finančné inštitúcie, občianske združenia, samotných občanov a pod. Z tohto dôvodu je potrebné, aby tieto subjekty dosahovali dostatočnú transparentnosť a dôveryhodnosť. Práve nefinančné vykazovanie je nástrojom na to, aby sa táto transparentnosť a dôveryhodnosť

vlád a spoločností zabezpečila. Tento fakt potvrdzuje aj štúdia, ktorá bola vykonaná spoločnosťou Ernst & Young v spolupráci s Centrom pre firemné občianstvo na Bostonskej univerzite¹², ktorá uvádza, že najväčším prínosom správy o udržateľnosti je to, že zvyšuje dôveryhodnosť spoločností. Štúdia tiež uvádza rebríček motívov pre vykazovanie správy o udržateľnosti, v ktorom sa na prvej priečke nachádza transparentnosť voči používateľom informácií, ďalším dôvodom je získanie konkurenčnej výhody, na tretej priečke je riadenie rizík a až ako štvrtý dôvod pre zostavenie správy o udržateľnosti je tlak okolia.

Výhody vyplývajúce z vykazovania môžeme členiť na externé a interné. Medzi interné výhody, ktoré sú motiváciou pre spoločnosť na vydávanie správy o udržateľnosti, radíme: zlepšenie pochopenia rizík a príležitostí, ovplyvňovanie dlhodobej stratégie, politiky, riadenia a podnikateľských plánov, zjednodušenie procesov, znižovanie nákladov a zvýšenie efektívnosti, hodnotenie udržateľnosti s ohľadom na zákony, normy, kódy, štandardy a dobrovoľné iniciatívy, porovnávanie výkonov v rámci spoločnosti, medzi spoločnosťami navzájom a v rámci sektora a pod. Medzi externé výhody vykazovania patrí hlavne zmiernenie alebo zvrátenie negatívnych dopadov na environmentálne, sociálne a ekonomické prostredie, poskytnutie obrazu o prispievaní spoločnosti k trvalej udržateľnosti, zlepšenie povesti, dôveryhodnosti a hodnoty značky a pod.¹³

Správa o udržateľnosti však môže mať oveľa viac pozitívnych vplyvov na spoločnosti a organizácie. Analýza výsledkov dvesto nezávislých štúdií vykonaná v roku 2009 dokazuje, že existuje priama závislosť medzi environmentálnymi, sociálnymi a ekonomickými výsledkami spoločností. Bola potvrdená pozitívna reakcia trhu na vydávanie správy o udržateľnosti, ktorá sa prejavila napr. vo zvýšení hodnoty spoločnosti alebo v niektorých prípadoch až zvýšením peňažných tokov. Vykazovanie má pozitívny vplyv aj v oblasti získavania kapitálu, pretože investori sú ochotnejší investovať do transparentnejších spoločností, ktoré majú presnejšie analýzy a menej chýb vo vykazovaných informáciách. Ďalšou výhodou je získanie prehľadu o možných zmenách a inováciách v environmentálnej alebo sociálnej oblasti. V rámci už spomínaného riadenia rizík môže byť spoločnosť schopná lepšie zhodnotiť celkové podnikateľské riziko, lepšie

¹² Ernst & Young LLP – Boston College Center for Corporate Citizenship. *Value of Sustainability Reporting* [online]. Boston, 2013, 18 s. [cit. 2017-11-15]. Dostupné na: <<http://www.confluencellc.com/uploads/3/7/9/6/37965831/valueofsustainabilitysummary.pdf>>.

¹³ Global Reporting Initiative. *Benefits of reporting* [online]. Amsterdam. [cit. 2017-11-15]. Dostupné na: <<https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/Pages/reporting-benefits.aspx>>.

predvídať a pripraviť sa na problémy, flexibilnejšie zlepšovať procesy a lepšie sa pripraviť na problémy spojené s nedostatkom materiálu v budúcnosti.

Všetky tieto benefity vykazovania ešte viac podnecujú investorov, zákazníkov a externých používateľov informácií k väčšej dôvere v spoločnosť. Pozitívne dopady vykazovania sa prejavujú aj vo vzťahu zamestnancov k spoločnosti a v počte samotných uchádzačov o zamestnanie. Môžeme teda povedať, že angažovanie sa v oblasti trvalo udržateľného rozvoja má pre spoločnosti oveľa viac prínosov ako pre samotné environmentálne, sociálne a ekonomické prostredie. Tieto výhody sa v spoločnostiach prejavujú nie len po finančnej stránke, ale aj v rámci reputácie a záujmu o to byť súčasťou vykazujúcej spoločnosti buď ako zamestnanci, alebo ako investori.

Nastáva teda otázka: prečo správu o udržateľnosti nevydáva oveľa viac spoločností, keď má toto vykazovanie taký pozitívny vplyv? Dôvodov je viacero. Azda najčastejšou príčinou je, že zostavovanie takejto správy je nielen časovo, ale aj finančne náročné. Okrem toho, že spoločnosť musí mať zamestnancov, ktorí tieto výkazy budú zostavovať, musí mať aj prostriedky na zber, spracovanie a vyhodnotenie dát uvádzaných v správe. Často sú súčasťou správy aj zložité analýzy, trendy vývoja a plánovanie, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom softvérov. Platí však zásada, že spoločnosť správu vydá, ak je úžitok z nej väčší, ako náklady, ktoré je potrebné na jej zostavenie vynaložiť. Drvivá väčšina spoločností preto ako dôvod nevydávania správy o udržateľnosti uvádza práve nedostatok finančných prostriedkov, resp. vysokú finančnú náročnosť vykazovania. Problémom vykazovania môže byť aj to, že spoločnosť nemá prístup k potrebným informáciám, alebo údaje, ktorými disponuje, nie sú presné alebo úplné. Iné spoločnosti uvádzajú, že správu o udržateľnosti nevydávajú, pretože o tieto informácie nie je záujem. Ďalšia skupina spoločností síce výkazy zostavuje, ale len pre vlastnú potrebu, a preto ich nezverejňuje pre externých používateľov informácií. Ako prekážku vydávania správy o udržateľnosti spoločnosti uvádzajú aj to, že informácie uvádzané v správe sú citlivého charakteru a sú vlastníctvom spoločnosti.

Môžeme teda povedať, že informácie obsiahnuté v správe o udržateľnosti sú využívané osobami z vnútorného prostredia spoločností a osobami z ich vonkajšieho prostredia. Medzi interných používateľov využívajúcich tieto informácie radíme hlavne manažérov a predstavenstvo. Najdôležitejšími externými používateľmi informácií pre spoločnosť sú bezpochyby klienti, resp. zákazníci a investori. Informácie sú využívané aj

dodávateľmi, vládnymi orgánmi a inými mimovládnymi organizáciami, rôznymi analytikmi, konkurentmi a inou širokou verejnosťou.

1.2.3 Povinnosť vydávania správy o udržateľnosti

V júni 2012, ako reakcia na konferenciu Rio+20, vznikla Skupina priateľov článku 47, ktorú tvorili vlády Brazílie, Dánska, Francúzska a Južnej Afriky. Názov skupiny sa odvíja od odseku 47 záverečnej správy konferencie „*Budúcnosť, ktorú chceme*“, ktorý poukazuje na dôležitosť vydávania správy o udržateľnosti hlavne u subjektov verejného záujmu a u veľkých spoločností. 7. novembra 2012 bola vydaná Charta skupiny, v ktorej sa vlády zaviazali podporovať a vyžadovať od určitých subjektov správu o udržateľnosti. Medzičasom sa k skupine pridali aj ďalšie krajiny, ako napr. Čile, Argentína, Columbia, Rakúsko, Nórsko, Švajčiarsko a pod.

Aj EÚ prejavuje iniciatívu v oblasti správy o udržateľnosti v rámci plnenia cieľov stratégie Európa 2020. V októbri 2014 bola vydaná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami¹⁴. Cieľom smernice je zvýšiť transparentnosť a zodpovednosť spoločností v environmentálnej a sociálnej oblasti, a tým prispieť k trvalej udržateľnosti. Smernica zavádza povinnosť pre subjekty verejného záujmu s viac ako päťsto zamestnancami podávať nefinančné výkazy o environmentálnych a sociálnych aspektoch, zamestnancoch, ľudských právach, o boji proti korupcii a podplácaniu, pre ktoré je zavedená skratka „oblasť spoločenskej zodpovednosti“. Taktiež sa do týchto správ majú zahrnúť informácie o politike, výstupoch a riziku v daných oblastiach. Táto zmena sa má podľa odhadov týkať približne 6 000 subjektov v rámci EÚ, pričom nie je stanovený presný rámec, podľa ktorého by sa tieto nefinančné výkazy mali zostavovať. Ak subjekt neuvedie tieto nefinančné informácie aj napriek stanovenej povinnosti, mal by uviesť dôvod ich neuvedenia, čím EÚ ponecháva určitú mieru flexibility v rámci tohto vykazovania.

Na implementovanie smernice do národných právnych predpisov členských štátov EÚ bolo stanovené obdobie dvoch rokov. Slovenská republika v rámci implementácie novelizovala zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, pričom táto novelizácia je účinná od 1. januára 2017. Pri novelizácii bol v zákone doplnený § 20

¹⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ [online]. Štrasburg, 2014, 9 s. [cit. 2017-11-20]. Dostupné na: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095&from=SK>>.

o odstavce 9 až 15. Zákon teda stanovuje povinnosť subjektu verejného záujmu, ktorý má priemerný prepočítaný počet zamestnancov viac ako 500, zverejniť vo výročnej správe aj nefinančné informácie „o vývoji, konaní, pozícii a o vplyve činnosti účtovnej jednotky na environmentálnu, sociálnu a zamestnaneckú oblasť, informáciu o dodržiavaní ľudských práv a informáciu o boji proti korupcii a úplatkárstvu (ďalej len „oblasť spoločenskej zodpovednosti“)“¹⁵. Takéto subjekty majú povinnosť uviesť hlavne stručný opis obchodného modelu, opis a výsledky politiky v rámci spoločenskej zodpovednosti, opis rizík a ich riadenie, významné nefinančné informácie v rámci svojej činnosti a odkaz na informácie o sumách v účtovnej závierke a ich vplyv na spoločenskú zodpovednosť. Túto povinnosť nemá Národná banka Slovenska a účtovná jednotka, ktorá je dcérskou účtovnou jednotkou a informácie o nej podľa § 20 odseku 9 sú zahrnuté vo výročnej správe materskej spoločnosti. Ak účtovná jednotka tieto požadované informácie nezverejní vo svojej výročnej správe, musí uviesť dôvody, pre ktoré ich nezverejnila.

Zákon o účtovníctve ďalej stanovuje, že „účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tieto boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu, uvedie vo výročnej správe aj opis politiky rozmanitosti, ktorú uplatňuje vo svojich správnych orgánoch, riadiacich orgánoch a dozorných orgánoch najmä vo vzťahu k veku, pohlaviu, vzdelaniu a profesijným skúsenostiam členov týchto orgánov, ciele takej politiky, spôsob, akým sa vykonáva, a dosiahnuté výsledky vo vykazovanom období“¹⁶. Toto ustanovenie platí len pre tie účtovné jednotky, ktoré spĺňajú dve z troch podmienok, a to:

- suma netto hodnoty majetku je viac ako 20 mil. eur,
- čistý obrat je viac ako 40 mil. eur,
- priemerný prepočítaný počet zamestnancov je viac ako 250.

Aj v tomto prípade platí, že ak sa účtovná jednotka rozhodne neuvádzať tieto informácie vo výročnej správe, musí uviesť dôvody, pre ktoré tak neurobila.

Španielsko bolo poslednou krajinou, ktorá v rámci členských štátov EÚ implementovala smernicu do svojej národnej legislatívy. Niektoré členské štáty, vrátane Slovenskej republiky, prejavili svoju angažovanosť v danej problematike a rozhodli sa upraviť posledné veľkostné kritérium, teda priemerne prepočítaný počet zamestnancov tak, že tento počet znížili z 500 zamestnancov na 250. Ide o Švédsko, Holandsko, Maďarsko,

¹⁵ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 20, ods. 9.

¹⁶ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 20, ods. 13.

Fínsko a Bulharsko. Dnes je teda smernica implementovaná v národnej právnej úprave všetkých členských štátov a spoločnosti sídlia v týchto štátoch, ktoré spĺňajú uvedené podmienky, by teda mali podľa požiadaviek EÚ zahŕňať od roku 2017 do svojich výročných správ aj nefinančné informácie.

1.3 Integrované vykazovanie v kontexte trvalo udržateľného rozvoja

Vývoj v oblasti nefinančného vykazovania však neprestáva napredovať. Zatiaľ čo sa v počiatkoch nefinančného vykazovania zostavovala tzv. správa o životnom prostredí, o pár rokov neskôr sa už nefinančné informácie vykazovali prostredníctvom správy o udržateľnosti. Na prelome tisícročí sa však začali objavovať čoraz častejšie diskusie o tom, aby sa nefinančné informácie vykazovali v kombinácii s finančnými informáciami, a tak poskytl komplexný pohľad na činnosť spoločnosti. Kľúčovým okamihom bol rok 2002, v ktorom dánska spoločnosť Novo Nordisk¹⁷ vytvorila prvú integrovanú správu, v ktorej sa nachádzali finančné aj nefinančné informácie o spoločnosti. Odvtedy sa vývoj v oblasti integrovaného vykazovania zintenzívnil. Spoločnosti, ktoré už vydali integrovanú správu, poskytovali recenzie na takéto vykazovanie, v rámci ktorých poukazovali na jeho problémové oblasti a možnosti zlepšenia.

Ďalším významným krokom v tejto oblasti bolo stretnutie, ktoré inicioval Princ Charles v roku 2009, na ktorom sa stretli investori, tvorcovia štandardov, zástupcovia spoločností, zástupcovia OSN, Medzinárodnej federácie účtovníkov (IFAC) a Globálnej iniciatívy pre podávanie správ (GRI). Cieľom tohto stretnutia bolo zriadiť Medzinárodnú radu pre integrované vykazovanie (IIRC), ktorej úlohou by bolo vykonávať dohľad nad vytvorením globálne prijateľného rámca pre integrované vykazovanie, prostredníctvom ktorého by spoločnosti zostavovali integrované správy poskytujúce jasné, stručné a porovnateľné informácie o stratégii, riadení, výkonnosti a vyhlídkach spoločností. IIRC vznikla v roku 2010 ako globálna koalícia regulačných orgánov, investorov, spoločností, tvorcov štandardov, účtovných profesií a mimovládnych organizácií. Už v roku 2011 spustila rada svoj pilotný program, v rámci ktorého sa testovalo integrované vykazovanie prostredníctvom 140 účastníkov z 26 krajín sveta. V apríli 2013 bol predložený návrh rámca pre integrované vykazovanie, ktorý bol následne konzultovaný a hodnotený. Z uvedeného vyplýva, že tento rámec bol vytvorený ako odpoveď na nový model vykazovania informácií o spoločnosti.

¹⁷ Novo Nordisk A/S je dánska spoločnosť pracujúca vo farmaceutickom priemysle so sídlom v Bagsvaerd.

Integrované vykazovanie je teda najnovším trendom v oblasti vykazovania nefinančných informácií, pričom odráža dôsledky rozhodnutí, ktoré spoločnosti prijímajú na základe širokého spektra faktorov s cieľom vytvoriť a udržať hodnotu spoločnosti. Je to proces založený na integrovanom myslení, ktorý vedie k periodickému zostavovaniu integrovanej správy. To znamená, že integrované vykazovanie nie je len o zostavovaní integrovanej správy. Dôležité je aj to, aby spoločnosť využívala tzv. integrované myslenie, ktoré zohľadňuje závislosť medzi faktormi, ktoré pôsobia na jej schopnosť vytvárať finančné, sociálne alebo environmentálne hodnoty. Spoločnosť sa teda má upriamiť na vytváranie a udržanie hodnoty nad rámec finančných prostriedkov, keďže približne 80% jej hodnoty je zvyčajne tvorených nehmotnými aktívami, ako napr. vzťahmi s používateľmi informácií, budovaním lojálnej zákaznickej základne, rozvojom intelektuálneho kapitálu, riadením rizík a pod.

Zameranie integrovaného vykazovania spočíva v tom, ako spoločnosť využíva svoje zdroje a vzťahy na vytváranie a udržanie hodnoty z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska. Vďaka tomu môže spoločnosť účinnejšie prerozdeľovať svoj kapitál, pričom sa však zvyšuje aj jej zodpovednosť za nakladanie s týmto kapitálom. Z toho vyplýva, že hlavným cieľom integrovanej správy je vysvetliť poskytovateľom kapitálu, ako spoločnosť tento kapitál využíva na vytváranie hodnoty v čase. Ďalším cieľom integrovanej správy je zlepšenie kvality dostupných informácií, čo sa dosiahne tým, že sa nefinančné informácie o aktivitách v oblasti trvalo udržateľného rozvoja doplnia o konkrétne výsledky vo forme finančných informácií, čím sa poskytuje komplexný pohľad na stav spoločnosti. Zároveň sa poskytuje pohľad nie len do minulosti, ale aj do budúcnosti, pričom sa využíva krátkodobé, strednodobé a dlhodobé zameranie. Informácie z integrovanej správy sú primárne adresované investorom, aby sa podporila alokácia ich finančného kapitálu. V porovnaní s integrovaným vykazovaním sa správa o udržateľnosti zameriava na širší okruh používateľov a namiesto zamerania sa na tvorbu hodnoty sa zameriava na vplyvy spoločnosti v environmentálnej, sociálnej a ekonomickej oblasti. Prostredníctvom správy o udržateľnosti sú zverejňované primárne nefinančné informácie dlhodobého zamerania.

Integrovaná správa teda zahŕňa komunikáciu o stratégii, riadení, výkone a prosperite spoločnosti v kontexte s vonkajším prostredím, ktoré vedie k vytváraní hodnoty z dlhodobého, strednodobého a krátkodobého hľadiska. Môže byť zostavená ako samostatná správa alebo ako súčasť inej správy. Integrovaná správa by však mala byť

zostavená podľa Medzinárodného rámca integrovaného vykazovania, ktorý bol vytvorený IIRC. Za integrovanú správu sa považuje aj správa zostavená na základe požiadavky lokálneho práva, ak je zostavená podľa tohto rámca. Integrované vykazovanie je povinné v Južnej Afrike a Brazílii, avšak jeho význam je značný aj v Austrálii, Japonsku, Singapure, USA, Holandsku, Veľkej Británii alebo Španielsku.

Hoci by sa mohlo zdať, že integrované vykazovanie je určené len pre veľké spoločnosti, je možné ho využiť aj v malých a stredných podnikoch, napr. na uspokojenie informačných potrieb bánk a finančných inštitúcií. Zároveň sa integrované vykazovanie dá použiť aj vo verejnom sektore vďaka práci verejnoprospešnej sieti Pioneer, ktorá bola zriadená za účelom preskúmania prijateľnosti Medzinárodného rámca integrovaného vykazovania v rámci verejného sektora. Účastníci tejto siete, ako napr. Svetová banka, Program UNDP, waleská vláda, britské ministerstvá, Ministerstvo financií Nového Zélandu, juhoafrické verejné organizácie a iné, zdieľajú názory na to, ako princípy integrovaného vykazovania prispôsobiť potrebám verejného sektora.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Ešte nikdy nebola problematika trvalo udržateľného rozvoja tak akútna, ako v dnešných časoch. Príčinou nie je len momentálna situácia v oblasti životného prostredia, ale aj problémy v rámci sociálnej oblasti či rastúca globalizácia, čím sa posilňuje postavenie nadnárodných spoločností. Keďže nadnárodné spoločnosti sú hnacou silou ekonomiky a zároveň jedným z najväčších znečisťovateľov životného prostredia, vytvára sa čoraz väčší tlak na zodpovedné správanie sa týchto spoločností, prostredníctvom ktorého by prispievali k trvalo udržateľnému rozvoju. Motiváciou k takémuto správaniu má byť pre spoločnosti aj to, že o týchto praktikách môžu informovať používatel'ov informácií, a tým získať konkurenčné výhody.

Cieľom tejto práce je preskúmanie vývoja v oblasti integrovaného vykazovania a správy o udržateľnosti s ohľadom na novú reportingovú platformu. Na to, aby sme mohli splniť hlavný cieľ tejto práce, sme si stanovili štyri parciálne ciele. Prvým parciálnym cieľom je samotné zadefinovanie pojmov správy o udržateľnosti a integrovaného vykazovania. V rámci tohto cieľa sa zameriavame na to, aký je rozdiel medzi týmito výkazmi, ako majú takéto výkazy vyzerat' a čím sú charakterizované. Taktiež uvádzame dôvody na zostavovanie správy o udržateľnosti alebo integrovanej správy a potrebu oboznámiť sa s legislatívnymi požiadavkami v danej oblasti.

Druhým parciálnym cieľom je preskúmanie vývoja rámcov pre zostavovanie správy o udržateľnosti a rámca pre integrované vykazovanie. Pri tejto problematike sa oboznámime s prácou viacerých medzinárodných organizácií, ktoré sa venujú buď nefinančnému, alebo integrovanému vykazovaniu, prípadne sa angažujú v oboch spôsoboch vykazovania. Zameriame sa aj na to, ako dané organizácie novelizujú svoje usmernenia, aby lepšie reagovali na požiadavky používatel'ov informácií.

V treťom parciálnom cieli sa budeme zaoberat' reportingovou platformou Reporting Exchange, ktorá je najnovším výsledkom vývoja v oblasti vykazovania, ktorý bol vytvorený na základe spolupráce viacerých inštitúcií. V rámci tohto parciálneho cieľa sa budeme venovat' nielen účelu, pre ktorý bola táto platforma vytvorená, ale aj jej obsahu, spôsobu jej fungovania a jej používatel'om.

Posledným parciálnym cieľom je analýza nefinančného vykazovania v oblasti trvalo udržateľného rozvoja v praxi. Zameriame sa na to, akým spôsobom vybrané

spoločnosti z daného odvetvia zverejňujú nefinančné informácie, pričom preskúmame prostredníctvom čoho sú tieto informácie zverejňované, intenzitu daného zverejňovania a aké usmernenia sú použité na zostavenie týchto výkazov.

Metodika tejto práce spočíva v tom, že sme sa na úvod oboznámili s danou témou. Naštudovali sme si dostupné zdroje, ktoré poskytujú informácie o trvalo udržateľnom rozvoji. Išlo prevažne o knižnú odbornú literatúru zameranú na environmentálnu oblasť trvalej udržateľnosti. Následne sme získavali rôzne informácie o správe o udržateľnosti, pričom sme využívali hlavne internetové zdroje, keďže knižná literatúra v tejto oblasti je značne obmedzená. V ďalšom kroku sme zisťovali, čo je to integrované vykazovanie, a v čom sa líši od vykazovania prostredníctvom správy o udržateľnosti. V rámci oboznámenia sa s témou sme ešte preskúmali možné usmernenia pre nefinančné a integrované vykazovanie a pokroky, ktoré boli v tejto oblasti dosiahnuté. Pritom sme sa zamerali aj na novú reportingovú platformu Reporting Exchange. Pri tejto problematike sme už pracovali zväčša s online zdrojmi, hoci nápomocné nám boli aj články uverejnené v zborníkoch.

Po úvodnej časti sme si určili približnú štruktúru práce. Rozhodli sme sa pre analýzu nefinančného vykazovania v praxi, pričom sme si vybrali spoločnosti, ktoré budú tvoriť vzorku nášho skúmania. Aj tu platí, že sme sa s nefinančným vykazovaním spoločností, patriacich do vzorky, museli dôkladne oboznámiť. Keď už bola naša informačná základňa dostatočne veľká, získané informácie sme prostredníctvom použitia rôznych metód roztriedili na tie, ktoré použijeme na zostavenie práce a tie, ktoré nie sú pre prácu kľúčové a mohli by budiť dojem odbočenia od témy. Informácie, ktoré boli určené na zostavenie práce sme následne rozčlenili do kapitol a podkapitol. Na záver sme podľa vopred pripravenej štruktúry práce a s využitím pokynov v internej smernici č. 8/2017 o záverečných a habilitačných prácach vydanou rektorom Ekonomickej univerzity v Bratislave v roku 2017 zostavili z vybranej informačnej základne túto záverečnú prácu.

Najčastejšie využívanou metódou pri tvorbe tejto záverečnej práce bolo triedenie. Z množstva informácií, ktoré sme mali k dispozícii nie len z knižných, ale aj internetových zdrojov, sme si museli vybrať tie, ktoré boli relevantné pre tému našej práce. Informácie sme podľa potrieb tejto práce členili do skupín podľa rôznych hľadísk. Z metód skúmania bola najviac využívaná práve analýza. Celú problematiku trvalo udržateľného rozvoja sme sa snažili rozobrať na čo najmenšie časti a následne jednotlivé časti skúmať. Po ich

skúmaní bolo potrebné použiť syntézu, aby sme dostali výsledné informácie, ktoré nie sú príliš podrobné a nespôsobia zahltenie čitateľa. Pri skúmaní danej problematiky sme používali aj dedukciu, v rámci ktorej sme informácie získavali na základe posúdenia kontextu. Tieto informácie sme si však museli overiť aj prostredníctvom iných zdrojov, kde sme zase použili komparáciu. Tá sa následne využila aj v závere práce pri porovnávaní nefinančného vykazovania v rámci spoločností patriacich do vzorky. Prostredníctvom konkretizácie sme často uvádzali príklady, napr. o poskytovaných benefitoch spoločnosťou.

3 Výsledky práce a diskusia

Myšlienka trvalo udržateľného rozvoja a snaha oň predstavuje pre spoločnosť výzvu a zároveň príležitosť získať konkurenčné výhody v rôznych oblastiach a mnoho ďalších benefitov, ktoré dokáže zužitkovať vo svoj prospech. K tomu je ale potrebné určitým spôsobom zosumarizovať poznatky a kroky, ktoré spoločnosť vykonáva v rámci trvalej udržateľnosti a zároveň o nich aj informovať používateľov informácií. Veď práve zlepšenie imidžu v očiach používateľov informácií je jedným z hlavných motívov angažovania sa spoločností v rámci trvalej udržateľnosti. Ako sme už uviedli v prvej časti práce, dôvody a motívy pre zostavovanie správy o udržateľnosti a integrované vykazovanie môžu byť rôzne. Po tom, čo sa spoločnosť rozhodne zostaviť výkaz resp. správu obsahujúcu nefinančné informácie, musí vyriešiť mnoho ďalších otázok ako napr.: aké informácie zverejní, ako tieto informácie získa, ako bude pri zostavovaní spoločnosť postupovať, aká bude forma správy alebo výkazu a akým spôsobom bude daný výkaz zverejnený.

Pri vykazovaní nefinančných informácií by mali byť využívané prevažne rovnaké princípy, aké sa používajú pri vykazovaní finančných informácií. Jedným z hlavných kritérií vykazovania je, aby sa nezverejňovali nevýznamné a príliš detailné informácie, ktoré môžu spôsobiť tzv. zahltenie a vďaka tomu sa bude aj významná informácia javiť ako zložitá a komplikovaná na porozumenie. Informácie by mali byť zverejňované podľa ich dôležitosti, to znamená, že na začiatku sa majú nachádzať tie najdôležitejšie a na konci výkazu tie najmenej dôležité informácie. Taktiež je potrebné, aby boli informácie zrozumiteľné, a to aj pre používateľov informácií, ktorí nie sú odborníkmi v ekonomickej oblasti. Podstatná pre vykazovanie je aj prehľadnosť, ktorá zabezpečí, že sa používateľ bude vo výkaze ľahšie orientovať.¹⁸

Veľmi dôležitým bodom je aj rozhodnutie o tom, aké informácie sa budú zverejňovať. Na jednej strane je dobré, ak spoločnosť zverejní čo najviac činností, ktoré podniká v rámci trvalo udržateľného rozvoja, avšak na strane druhej by mala zvážiť, či v niektorých prípadoch nejde o citlivé informácie, ktoré môžu použiť konkurenti v ich prospech, a tým poškodiť danú spoločnosť. Keďže je otázka obsahu nefinančného vykazovania v súčasnosti tak aktuálna, viaceré organizácie z rôznych častí sveta vytvorili

¹⁸ MOKOŠOVÁ, Daša. Effectiveness of international reporting. In: *Účetnictví a auditing v procesu světové harmonizace: sborník z mezinárodní vědecké konference ve Vranově nad Dyjí, Česko, 13. - 15. září 2016*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze: Nakladatelství Oeconomica, 2016, s. 143-147. ISBN 978-80-245-2157-2.

niekoľko usmernení, ktoré poukazujú na to, čo je možné a hlavne vhodné zahrnúť do správy o udržateľnosti alebo integrovanej správy. Ide o nepovinné rámce nefinančného a integrovaného vykazovania a je dôležité podotknúť, že v tejto oblasti ešte stále prebieha vývoj a snaha o zdokonalenie týchto rámcov, ktorá odráža čoraz vyššie nároky na správu o udržateľnosti a integrované vykazovanie.

3.1 Charakteristika medzinárodných rámcov nefinančného vykazovania

Všeobecne je legislatívna úprava v rámci správy o udržateľnosti len minimálna a aj to iba na úrovni stanovenia povinnosti zostavovať nefinančné výkazy a vymedzenia okruhov, ktoré by mali byť vo výkazoch uvedené. Nie je stanovený presný obsah, forma ani štruktúra výkazu. Dokonca nie je explicitne stanovený ani rámec, na základe ktorého majú spoločnosti zostavovať nefinančné výkazy tak, aby bola zabezpečená určitá úroveň porovnateľnosti medzi výkazmi jednotlivých spoločností a výkazmi jednej spoločnosti za viacero období.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ stanovuje, že sa spoločnosti môžu pri vykazovaní „*opierať o vnútroštátne rámce, rámce Únie, ako je napríklad schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS), alebo o medzinárodné rámce, ako je napríklad iniciatíva OSN s názvom Global Compact, hlavné zásady v oblasti podnikania a ľudských práv, ktorými sa vykonáva rámec OSN „chrániť, rešpektovať a naprávať“*“, usmernenie Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) pre nadnárodné spoločnosti, norma Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu ISO 26000, tripartitné vyhlásenie Medzinárodnej organizácie práce o zásadách týkajúcich sa nadnárodných spoločností a sociálnej politiky, Globálna iniciatíva pre podávanie správ alebo iné uznávané medzinárodné rámce.“¹⁹

Spoločnosti sa teda môžu rozhodnúť, ktorý z dostupných rámcov použijú pri zostavovaní nefinančných výkazov. Taktiež platí možnosť použitia kombinácie viacerých rámcov naraz a voľnosť v tomto smere je aj pri zmene rámca z hľadiska času. Vykazujúce spoločnosti sú však povinné zverejniť, podľa ktorého rámca, prípadne rámcov, postupovali pri zostavovaní výkazu obsahujúcom nefinančné informácie.

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami, ods. 9.

3.1.1 Usmernenie OECD pre nadnárodné spoločnosti ako rámec nefinančného vykazovania

Usmernenie OECD pre nadnárodné spoločnosti je jedným z rámcov nefinančného vykazovania, ktoré EÚ ponúka využiť pri zostavovaní správy o udržateľnosti. Toto usmernenie bolo vytvorené v roku 1976 ako príloha k Deklarácii OECD o medzinárodných investíciách a nadnárodných podnikoch, čím sa radí medzi najstaršie rámce pre danú oblasť. Pôvodné znenie usmernenia prešlo značným vývojom, v rámci ktorého bolo šesťkrát novelizované, naposledy v roku 2011. Tento rámec obsahuje nezáväzné zásady a usmernenia pre zodpovedné obchodné správanie nadnárodných spoločností, ktoré pôsobia na území krajín hlásiacich sa k Deklarácii OECD. Preklady usmernenia sú dostupné vo viacerých jazykoch, medzi ktoré patrí aj slovenčina, čeština či poľština.

K usmerneniu bola v roku 2014 vydaná aj brožúra Zodpovedné podnikateľské správanie, ktorá obsahuje základné informácie o tomto usmernení a súbor vládnych odporúčaní o zodpovednom obchodnom správaní. Zároveň sú k tomuto rámcu vydané aj sektorové usmernenia, ktorých cieľom je podporovať účinné dodržiavanie usmernenia pre nadnárodné podniky. Sektorové usmernenia pomáhajú podnikom identifikovať a riešiť riziká spojené s obchodnými operáciami, výrobkami alebo službami v konkrétnych odvetviach. Ide o usmernenia v rámci ťažobného priemyslu, minerálnych dodávateľských reťazcov, poľnohospodárskeho priemyslu, textilného priemyslu a finančného sektora. OECD v posledných dvoch rokoch vydala aj príručky, v ktorých sa pojednáva o detskej práci v dodávateľských reťazcoch nerastných surovín, o ťažbe zlata, korupcii a trestnom využívaní prírodných zdrojov.²⁰

Aktuálne znenie usmernenia začína vyhlásením o medzinárodných investíciách a nadnárodných spoločnostiach, v ktorom príslušné vlády²¹ vyhlasujú, že budú odporúčať používanie tohto usmernenia nadnárodným spoločnostiam, ktoré pôsobia na ich území. Následne sa usmernenie člení na dve časti. Prvou je samotné znenie smernice OECD s podnázvom: Odporúčania pre zodpovedné podnikanie v globálnom kontexte. Druhú časť tvoria vykonávacie postupy, ktoré obsahujú rozhodnutie o vzniku národných kontaktných miest a investičných výboroch, pričom sa tu definujú aj ich úlohy.

²⁰ Príručky sú dostupné na internetovej stránke: <<http://mneguidelines.oecd.org/sectors/>>.

²¹ Pod slovným spojením „príslušné vlády“ sa chápu vlády všetkých členských krajín OECD a vlády Rumunska, Litvy, Lotyšska, Maroka, Egypta, Brazílie, Argentíny a Peru.

Prvá časť usmernenia, teda znenie smernice, sa skladá z predslovu a jedenástich kapitol, pričom na konci každej kapitoly sa nachádza komentár, ktorý pomáha lepšie chápať danú problematiku. Prvá kapitola sa venuje pojmom a zásadám. V druhej sa OECD zameriava na to, čo by malo byť úlohou nadnárodných spoločností. Tretia kapitola pojednáva o tom, aké informácie by mali nadnárodné spoločnosti zverejňovať a štvrtá kapitola je upriamená na dodržiavanie ľudských práv a zmierňovanie negatívnych vplyvov, ktoré vznikajú pri ich porušovaní. Pracovnoprávnym a priemyselným vzťahom je venovaná ďalšia kapitola, ktorá sa zameriava na odborové organizácie, odstránenie detskej a nútenej práce, nediskrimináciu, kolektívne združovanie a kolektívne zmluvy. Zároveň sa táto kapitola zaoberá ochranou zdravia pri práci a školením zamestnancov. Šiesta kapitola sa venuje oblasti životného prostredia, v rámci ktorej sa spoločnostiam odporúča vytvoriť systém environmentálneho manažmentu, zverejňovať informácie pre používateľov z danej oblasti, mať vytvorený krízový plán, vykonávať školenia pre zamestnancov a akýmkoľvek spôsobom prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju.

Siedma kapitola usmernenia pojednáva o boji proti podplácaniu, žiadosti o úplatok a vymáhaniu úplatku. V rámci ďalšej kapitoly sa OECD zameriava na to, aby poskytované tovary a služby zodpovedali všetkým požadovaným normám, aby sa spotrebiteľom, poskytli všetky relevantné informácie, aby spoločnosti rešpektovali súkromie spotrebiteľov a aby plne spolupracovali so štátnymi orgánmi. Deviata kapitola je zameraná na angažovanie sa nadnárodných spoločností v oblasti rozvoja vedy a techniky. Desiata kapitola sa venuje problematike hospodárskej súťaže, pričom OECD vyzýva na dodržiavanie zákonov v danej oblasti, spoluprácu s úradmi vyšetrujúcimi hospodársku súťaž a vyvarovanie sa akéhokoľvek poškodzovania hospodárskej súťaže. Posledná kapitola pojednáva o tom, aké dôležité je prispievať prostredníctvom zdaňovania do rozpočtu verejných financií, a aké dôležité je dodržiavať predpisy z danej oblasti.

Podľa tretej kapitoly usmernenia OECD, ktorá sa zaoberá vykazovaním informácií, by mali byť informácie poskytované používateľom včasné, presné, jasné a úplné. Táto kapitola nabáda nadnárodné spoločnosti, aby zverejňovali informácie o ich činnosti, štruktúre, finančnej situácii, výkone, vlastníctve a riadení. Zároveň poukazuje na výhody zverejňovania informácií o cieľoch, politike odmeňovania a politike riadenia spoločnosti, transakciách so spriaznenými osobami a zamestnancoch. Usmernenie odporúča zverejniť informácie aj o obchodnom správaní, prevzatých alebo interne vytvorených kódexoch správania, o internom audite a o systéme riadenia rizík. V rámci vykazovania informácií zo

sociálnej a environmentálnej oblasti sú v usmernení vytýčené hlavne informácie o emisiách skleníkových plynov, biodiverzite, dodávateľoch, informácie o životnom prostredí, ľudských právach, pracovných normách a o ochrane spotrebiteľa.

OECD vedie nadnárodné spoločnosti k tomu, aby používali na vedenie účtovníctva a zverejňovanie finančných a nefinančných informácií kvalitné normy, ktoré sa taktiež majú zverejniť. Usmernenie síce poukazuje na dôležitosť transparentnosti, ale zároveň varuje spoločnosti pred zverejňovaním informácií o nákladoch, obchodných tajomstvách a iných záležitostiach, ktoré sa týkajú hospodárskej súťaže. V rámci komentára ku kapitole sa nachádza aj odporúčanie na spoluprácu nadnárodných spoločností s organizáciami, ako je napr. GRI. Na záver tretej kapitoly OECD poukazuje aj na to, aký dôležitý je jednoduchý a nenáročný prístup používateľov k zverejňovaným informáciám prostredníctvom využitia napr. informačných technológií.

Usmernenie OECD pre nadnárodné podniky je síce zamerané hlavne na zodpovedné obchodné správanie nadnárodných spoločností, ale v rámci tejto problematiky sa venuje aj ekonomickému, sociálnemu a environmentálnemu aspektom trvalo udržateľného rozvoja. Zároveň ponúka stručný návod na vykazovanie nefinančných informácií, ktorými sa vykazujúca spoločnosť môže riadiť pri zostavovaní správy o udržateľnosti. Ide teda o rámec, ktorý síce len stručne definuje oblasti, o ktorých by sa mali zverejňovať informácie, ale je ho možné použiť pri zostavovaní nefinančných výkazov.

3.1.2 Tripartitné vyhlásenie ako rámec nefinančného vykazovania

EÚ vo svojej smernici navrhuje využiť ako rámec nefinančného vykazovania aj ďalšie usmernenie, ktorého autorom je Medzinárodná organizácia práce (ILO). Ide o organizáciu zaoberajúcu sa podporou sociálnej spravodlivosti a medzinárodne uznávanými ľudskými právami z pracovnej oblasti. V roku 1977 táto organizácia prijala prvé znenie Tripartitného vyhlásenia o zásadách týkajúcich sa nadnárodných spoločností a sociálnej politiky, ktoré bolo naposledy novelizované v roku 2017. Toto vyhlásenie poskytuje spoločnostiam priame usmerňovanie v oblasti sociálnej politiky, vrátane zodpovedných a udržateľných postupov na pracovisku. Všetky zásady, ktoré sú vo vyhlásení zahrnuté, vychádzajú z medzinárodných pracovných noriem, pričom väčšina z nich sú z dielne ILO.

Samotné vyhlásenie sa skladá zo šiestich častí a dvoch príloh. Prvá časť je zameraná na cieľ a rozsah pôsobnosti, kde je uvedené, že toto vyhlásenie je určené pre medzinárodné spoločnosti, vlády, zamestnávateľov a odborové organizácie. V druhej časti ILO nabáda k tomu, aby boli dodržiavané zákony a predpisy samotných štátov a zároveň vyzýva štáty, aby podporovali dobrú sociálnu prax, ktorá je v súlade s týmto vyhlásením. V tretej časti, ktorá je venovaná zamestnanosti, sa analyzuje podpora zamestnanosti a sociálne zabezpečenie, pojednáva sa o odstránení nútenej a detskej práce a zaoberá sa rovnosťou príležitostí, zaobchádzania a bezpečnosti zamestnania. Štvrtá časť vyhlásenia je upriamená na školenia a vzdelávanie pracovníkov. V piatej časti, ktorá je venovaná podmienkam práce a života, sa pojednáva o mzde, výhodách, pracovných podmienkach a o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Posledná časť vyhlásenia je venovaná priemyselným vzťahom, v rámci ktorých sa pojednáva o slobode združovania, práve organizovať sa, kolektívnom vyjednávaní a konzultáciách. V tejto časti sa ILO zaoberá aj prístupom k náprave, preskúmaním sťažností a riešením priemyselných sporov.

Toto vyhlásenie sa nezameriava na všetky aspekty trvalo udržateľného rozvoja, ale venuje sa iba jeho sociálnej oblasti, aj to iba v rámci problematiky práce a zamestnanosti. Napriek tomu je ho možné použiť ako rámec pre nefinančné vykazovanie, pričom sa na vykazovanie o ostatných oblastiach trvalej udržateľnosti odporúča použiť iný rámec. Dôvod na použitie Tripartitného vyhlásenia ako rámca pre nefinančné vykazovanie môže byť ten, že sa podrobne zameriava na problematiku zamestnanosti, práce a ľudských práv s tým spojených. Zároveň je jeho veľkou výhodou aj to, že je najaktuálnejším zo všetkých medzinárodných usmernení vďaka jeho poslednej novelizácii.

3.1.3 Princípy Global Compact ako rámec nefinančného vykazovania

OSN je už od svojho vzniku jednou z najaktívnejších organizácií v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. V roku 2000 bola na podnet generálneho tajomníka OSN vytvorená iniciatíva pod názvom Global Compact, ktorej cieľom bolo rozvíjať a podporovať aktivity v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. S týmto cieľom bolo vytvorených desať princípov, ktoré majú spoločnosti začleniť do svojich stratégií, politík a postupov, a ktoré vychádzajú z viacerých deklarácií, týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja. Tieto princípy globálneho paktu OSN sa členia na štyri skupiny, a to: ľudské práva, pracovné normy, životné prostredie a boj proti korupcii.

Problematike ľudských práv sa venujú prvé dva princípy, pričom prvý z nich stanovuje, že spoločnosti by mali podporovať a rešpektovať ochranu medzinárodne vyhlásených ľudských práv a na základe druhého princípu majú spoločnosti zabezpečiť, že sa žiadnym spôsobom nebudú podieľať na porušovaní týchto práv. Do skupiny pracovných noriem patria ďalšie štyri princípy. Prvý z nich určuje spoločnostiam povinnosť rešpektovať slobodu združovania a uznať právo kolektívneho vyjednávania. Na základe ďalšieho princípu sa má eliminovať akákoľvek forma nútenej práce. Akceptovaním piateho princípu sa spoločnosti zaväzujú, že nedovolia využívanie detskej pracovnej sily. Posledný princíp z tejto skupiny sa zaoberá eliminovaním diskriminácie v práci.

V oblasti životného prostredia sa nachádza siedmy princíp, na základe ktorého by spoločnosti mali podporovať preventívny prístup k environmentálnym výzvam. Ďalej sem patrí princíp, ktorým sa spoločnosti zaväzujú podporovať iniciatívy, propagujúce zodpovedný prístup k životnému prostrediu a posledným princípom v tejto oblasti sa spoločnosti zaväzujú podporovať vývoj a rozširovanie technológií ohľaduplných k životnému prostrediu. Do poslednej skupiny, zaoberajúcej sa bojom proti korupcii, patrí desiaty princíp požadujúci to, aby spoločnosti bojovali proti všetkým formám korupcie, vrátane vydierania a úplatkárstva.²²

Aj týchto desať princípov svetového paktu OSN sa dá chápať ako rámec pre nefinančné vykazovanie a je ho možné použiť pri zostavovaní správy o udržateľnosti. Pod záštitou tejto iniciatívy OSN totiž momentálne funguje približne 80 lokálnych sietí, pričom k nim patria spoločnosti, ktoré sa rozhodli podporovať a implementovať tieto princípy do svojej podnikovej stratégie. Dané spoločnosti musia svoje rozhodnutie každoročne potvrdzovať zostavením správy o udržateľnosti, v ktorej sa vyjadria k dodržiavaniu každého z desiatich princípov stanovených iniciatívou OSN. V Európe je vytvorených okolo 30 takýchto lokálnych sietí, pričom sem spadá lokálna sieť v Rakúsku, Poľsku, Českej republike a na Ukrajine. Napr. lokálna sieť v Čechách bola spustená v roku 2015 a tvorí ju 34 spoločností. Spolu je do tejto iniciatívy zapojených okolo 8 000 obchodných spoločností a 4 000 neziskových organizácií z celého sveta.

Iniciatíva Global Compact okrem týchto činností vytvára od roku 2017 aj portfólio platforiem, ktoré by mali viesť k dosiahnutiu cieľov, stanovených v Agende 2030 o trvalo

²² MOKOŠOVÁ, Daša. Požiadavky na vykazovanie nefinančných informácií: Disclosure of non-financial information requirements. In: *Účetnictví a auditing v procesu světové harmonizace: sborník z mezinárodní vědecké konference : Brno, 3. - 5. září 2014*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2014, s. 105 – 108. ISBN 978-80-245-2045-2.

udržateľnom rozvoji. Jedna z týchto platforiem sa venuje práve vykazovaniu v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, pričom na jej realizácii sa podieľa Global Compact spolu s GRI a Princípmi zodpovedného investovania (PRI). Cieľom tejto platformy je zlepšiť vykazovanie o trvalej udržateľnosti napr. aj tým, že sa zároveň využijú štandardy GRI a princípy stanovené iniciatívou OSN. Taktiež sa očakáva posilnenie kvality vykazovaných informácií. Osobitný dôraz pri tejto platforme sa kladie aj na sprístupnenie správ pre malé a stredné podniky. Práce na platforme o vykazovaní by mali prebiehať necelé dva roky, a to od marca 2017 do októbra 2018.²³

3.1.4 Norma ISO 26000 ako rámec nefinančného vykazovania

Ďalším rámcom, ktorý je možné použiť pri zostavovaní nefinančných výkazov, je norma ISO 26000. Normy ISO vydáva Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO), ktorá je svetovou federáciou 162 národných normalizačných orgánov a 778 technických výborov. Už od roku 1947 pracuje na tvorbe medzinárodných noriem ISO a iných dokumentov vo všetkých oblastiach normalizácie okrem elektrotechniky. Doposiaľ bolo publikovaných 22 027 noriem, ktoré sa týkajú najrôznejších sfér života. Nachádzajú sa tu napr. normy z rôznych oblastí priemyslu, informačných technológií, lekárstva, fyziky, lingvistiky, environmentalistiky, ale aj ekonomiky.

Norma ISO 26000 – Spoločenská zodpovednosť bola publikovaná v novembri 2010. Ide o dobrovoľný usmerňovací štandard využívaný prevažne v Európe a Východnej Ázii, pričom jeho použitie je možné v rôznych organizáciách, rôznej veľkosti a rôzneho geografického umiestnenia. Norma má značný počet prekladov (vrátane slovenčiny), ktoré zabezpečujú jednotlivé národné normalizačné orgány, pričom je možné si tieto preklady zakúpiť. Taktiež je možné využiť aj rastúci počet používateľských príručiek, ktorých použitie je niekedy menej nákladné ako kúpa prekladu samotnej normy.

ISO 26000 poskytuje usmernenia o tom, ako môžu organizácie pôsobiť spoločensky zodpovedne, t. j. konať etickým a transparentným spôsobom, ktorý prispieva k zdraviu a blahu spoločnosti. Štandard sa skladá zo siedmich častí, pričom prvá sa venuje rozsahu pôsobnosti, v druhej sa nachádzajú pojmy a definície a tretia časť sa zaoberá pochopením spoločenskej zodpovednosti. Štvrtú časť tvoria princípy spoločenskej zodpovednosti, ktorých je sedem, a patrí tu: zodpovednosť, transparentnosť, etické

²³ United Nations Global Compact. *Reporting on the SDGs: Shape the future of corporate reporting on the SDG* [online]. [cit. 2017-12-05]. Dostupné na: <https://www.unglobalcompact.org/take-action/action/sdg-reporting>.

správanie, rešpektovanie záujmov zainteresovaných strán, dodržiavanie zákonov, rešpektovanie medzinárodných noriem správania a ľudských práv. Piata časť poskytuje návod na uznanie spoločenskej zodpovednosti a zapojenie zainteresovaných strán. Šiesta časť analyzuje hlavné témy v oblasti spoločenskej zodpovednosti a posledná časť sa venuje usmerneniam pre integráciu spoločenskej zodpovednosti do organizácie.

Hoci cieľom štandardu je prispieť k celosvetovému trvalo udržateľnému rozvoju tým, že vyzýva spoločnosti a organizácie k uplatňovaniu spoločenskej zodpovednosti, neposkytuje komplexný pohľad na problematiku trvalo udržateľného rozvoja, ale zameriava sa iba na sociálnu oblasť tejto problematiky. Zároveň daná norma nie je publikovaná vo vzťahu k nefinančnému vykazovaniu, a preto neodpovedá na otázky súvisiace s tým, aké informácie by sa mali v rámci správy o udržateľnosti zverejňovať.

3.1.5 Vývoj rámca nefinančného vykazovania GRI

Globálna iniciatíva pre podávanie správ (GRI) je nezisková organizácia, ktorá bola založená v roku 1997 za účelom vytvorenia rámca na vydávanie správ o životnom prostredí. Prvá verzia usmernení bola uvedená na trh s príchodom nového milénia v roku 2000. Organizácia odvtedy neprestajne vynakladala úsilie na zlepšovanie týchto usmernení, a preto po prvej verzii usmernení, označovanej aj ako G1, boli v roku 2002 vydané nové usmernenia G2, ktoré lepšie reagovali na aktuálne požiadavky na nefinančné vykazovanie.

Tretia generácia usmernení G3 bola vydaná v roku 2006 a pracovalo na nej viac ako 3 000 odborníkov. Táto verzia má tri levely aplikácie od začiatočníka v nefinančnom vykazovaní až po pokročilého. Usmernenia sa skladajú z dvoch častí, a to: princípy vykazovania a rady a zverejnenia. V rámci prvej časti sa pojednáva hlavne o tom, čo sa má vykazovať, o kvalite a medziach vykazovania. V druhej časti je uvedené, že sa majú zverejňovať všeobecné informácie o profile spoločnosti, stratégii, detailoch vykazovania, štruktúre riadenia, záväzkoch a povinnostiach zúčastnených strán. Taktiež sa majú zverejniť informácie o manažérskom prístupe a indikátoroch výkonnosti v ekonomickej, environmentálnej a sociálnej oblasti, ktorá sa ešte člení na pracovné praktiky, ľudské práva, spoločnosť a produktovú zodpovednosť. Podľa týchto požiadaviek sú teda

zverejnenia rozčlenené na tri typy: stratégia a zverejnenia, manažérsky prístup a indikátory výkonu.²⁴

V roku 2013 vydala GRI ďalšiu verziu usmernení G4. Prvá časť týchto usmernení sa venuje štandardnému zverejňovaniu, ktoré všetky spoločnosti používajú na oznamovanie svojich vplyvov a výkonnosti v oblasti trvalej udržateľnosti. Takisto podrobne opisujú zásady zverejňovania, ktoré umožňujú účinné vykazovanie a kritériá, ktoré sa majú plniť za účelom podávania správ v súlade s usmerneniami. G4 obsahuje aj implementačnú príručku na prípravu správy o udržateľnosti spoločnosti akejkoľvek veľkosti alebo odvetvia. Vysvetľuje, ako uplatňovať zásady podávania správ, ako pripraviť informácie, a ako interpretovať koncepcie usmernení. Súčasťou usmernení je aj tridsať stranová príručka, obsahujúca často kladené otázky, ktorá poskytuje podporu užívateľom G4 a odpovedá na technické otázky o tom, ako používať alebo interpretovať pokyny nie len v anglickom, ale aj v španielskom jazyku. Samotné usmernenia sú momentálne dostupné v šiestnástich jazykoch vrátane poľštiny. V roku 2014 spustila organizácia aj bezplatný webový nástroj G4 online, ktorý prezentuje úplný obsah usmernení G4. V tom istom roku bol taktiež vydaný Výklad č. 1 k určitým častiam usmernení G4. Tento výklad vytvorila Rada pre štandardy globálnej udržateľnosti (GSSB), ktorá bola v roku 2014 vytvorená ako nový orgán v štruktúre GRI.

Organizácia sa počas celej svojej existencie snaží o zdokonaľovanie toho, čo je jej hlavným poslaním – rámec pre vydávanie správ o udržateľnosti. V rámci tohto vývoja sa nielen zúčastňuje rôznych konferencií súvisiacich s trvalo udržateľným rozvojom, ale čím častejšie ich aj sama organizuje. Neustále vytvára formálne partnerstvá s rôznymi organizáciami z danej oblasti, ako napr. s OSN Global Compact, OECD a pod. Krokom vpred bolo aj vytvorenie aliancie s Chartou Zeme v roku 2008. Momentálne má organizácia zriadené kontaktné miesto na každom kontinente sveta. Neprestajne prebiehajú rôzne výskumy a ankety, na základe ktorých tvorí jednotlivé usmernenia. Avšak usmernenia nie sú jej jedinou publikačnou činnosťou. GRI často vydáva vzdelávacie, výskumné a vývojové publikácie, neraz v spolupráci s akademickými inštitúciami alebo rôznymi globálnymi centrami.

²⁴ MOKOŠOVÁ, Daša – LADYGAITÉ, Lina. Hodnotenie udržateľnosti dlhodobej realizácie v účtovných výkazoch podnikov: Sustainability performance assessment in business reporting. In: *Teória, prax a vzdelávanie v účtovníctve a audítorstve vo svetle medzinárodných noriem: zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie: Račkova dolina – Horský hotel AkademiK*, 4. – 6. septembra 2007. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2007, s. 147 - 150. ISBN 978-80-225-2341-7.

Všetky poznatky, ktoré GRI získala z angažovania sa v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, využila na tvorbu globálne aplikovateľných štandardov, a tak na základe aktuálnych požiadaviek na nefinančné vykazovanie bolo v októbri 2016 vydané prvé znenie Globálnych štandardov pre podávanie správ o trvalej udržateľnosti. Konsolidované znenie GRI štandardov sa skladá z 36 štandardov a slovníka. Dnes je toto konsolidované znenie preložené do siedmich svetových jazykov, pričom preklad do arabčiny a španielčiny by sa mal ukončiť ešte v roku 2018. Na preklad znenia štandardov do ostatných jazykov sa momentálne hľadajú sponzori.

Nielen preklady, ale aj fakt, že štandardy boli zostavené na základe požiadaviek používateľov informácií, ich radí medzi najrozšírenejší rámec nefinančného vykazovania. Tieto GRI štandardy je možné použiť v rôznych typoch subjektov, rôznych veľkosti a geografického umiestnenia. Účinné sú pre výkazy zostavené k 1. júlu 2018 alebo neskôr, pričom je možná aj ich skoršia aplikácia. Z dôvodu, že usmernenia G4 sú nahradené GRI štandardmi, tieto usmernenia prestávajú platiť ku dňu účinnosti štandardov, a teda 1. júla 2018 prestanú byť zverejňované ako možný rámec pre nefinančné vykazovanie.

Štandardy sú rozdelené do dvoch kategórií: univerzálne a špecifické štandardy. Medzi univerzálne štandardy, ktoré sa zaoberajú vykazovaním všeobecných informácií o spoločnosti, sú zaradené tri štandardy zo série 100, a to: GRI 101 Základy, GRI 102 Všeobecné zverejnenia a GRI 103 Manažérsky prístup. Štandard GRI 101 je rozdelený na tri časti, v ktorých sa jednotlivo venuje princípom vykazovania, samotnému používaniu štandardov pre vykazovanie o trvalej udržateľnosti a uplatňovaniu požiadaviek súvisiacich s používaním týchto štandardov. Princípy vykazovania sú podľa štandardu rozdelené na dve skupiny. Prvú skupiny tvoria také princípy, ktoré poukazujú na obsah správy, a to: zahrnutie zainteresovaných strán, kontext s udržateľnosťou, významnosť a úplnosť. Princípy patriace do druhej skupiny sa zameriavajú na kvalitu správ a zaraďujeme sem presnosť, vyváženie, jasnosť, porovnateľnosť, spoľahlivosť a včasnosť informácií.

V rámci štandardu GRI 102 sú predstavené požiadavky na všeobecné zverejnenia o vykazujúcej spoločnosti, ktoré sú rozčlenené do šiestich oblastí. Zverejnenia 102-1 až 102-13 sa venujú profilu spoločnosti, teda napr. zverejnenie 102-1 sa zaoberá názvom organizácie, zverejnenie 102-2 aktivitami, značkou, produktmi a službami a pod. Zverejnenia 102-14 a 102-15 sú zamerané na stratégiu spoločnosti, 102-16 a 102-17 na etiku a integritu a od 102-18 po 102-39 sa zverejnenia zaoberajú riadením vykazujúcej

spoločnosti. Zverejnenia od 102-40 až po 102-44 pojednávajú o zapojení zainteresovaných strán a posledná skupina zverejnení od 102-45 po 102-56 sa venuje praxi vo vykazovaní.

Štandard GRI 103 sa v úvode zaoberá všeobecnými požiadavkami na vykazovanie o manažérskom prístupe. Zverejnenie 103-1 kladie požiadavky na vykazovanie informácií o hlavných témach, ktorým sa bude spoločnosť pri vykazovaní zaoberať. V ďalšej časti 103-2 sa štandard venuje riadiacemu prístupu manažmentu a jeho zložkám a v zverejnení 103-3 sa upriamuje na vývoj v oblasti riadiaceho prístupu.

Druhá kategória štandardov je tematicky špecifikovaná a podľa témy sú jednotlivé štandardy ďalej členené do sérií. Ekonomicky zamerané štandardy sa nachádzajú v sérii 200. Prvým z nich je štandard GRI 201 Ekonomická výkonnosť, ktorý sa zaoberá vykazovaním informácií o vytváraní a distribuovaní ekonomickej hodnoty, finančných dôsledkoch, rizikách a príležitostiach v dôsledku klimatických zmien, záväzkoch zo stanovených pozitívov a informácií o finančnej výpomoci získanej od vlády. Štandard GRI 202 Prítomnosť trhu analyzuje pomer vstupnej mzdy podľa pohlavia v porovnaní s miestnou minimálnou mzdou a pomer, v akom je miestna komunita zastúpená vo vrcholovom manažmente spoločnosti. GRI 203 Nepriame ekonomické vplyvy sa zameriava na investície spoločnosti do infraštruktúry a podporných služieb a na významné nepriame hospodárske vplyvy. GRI 204 Postupy zabezpečovania analyzuje podiel výdavkov na miestnych dodávateľov a protikorupčný štandard GRI 205 sa venuje vykazovaniu informácií súvisiacich s rizikom korupcie, údajov o komunikácii a školeniach zamestnancov v oblasti protikorupčnej politiky a postupov a vykazovaniu o potvrdených prípadoch korupcie a s tým súvisiacich prijatých opatreniach. Posledným štandardom z ekonomickej oblasti je štandard GRI 206 Nesúťažné správanie, ktorý pojednáva o vykazovaní právnych žalôb, nesúťažnom správaní, protimonopolnom a monopolnom správaní vykazujúcej spoločnosti.

V ďalšej, o čosi rozsiahlejšej sérii štandardov s označením 300, sa nachádzajú štandardy zaoberajúce sa vykazovaním informácií z environmentálnej oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Prvým z nich je štandard GRI 301 Materiály, ktorý sa venuje materiálom používaným vo vykazujúcej spoločnosti, použitým recyklovaným materiálom, rekultivovaným výrobkom a ich obalovým materiálom. GRI 302 Energia analyzuje energetickú náročnosť celej spoločnosti a jednotlivých výrobkov a služieb a zníženie spotreby energie. Štandard GRI 303 Voda sa zaoberá vodnými zdrojmi, recykláciou

a znovu použitím vody v rámci spoločnosti. Biodiverzite sa venuje štandard GRI 304, podľa ktorého sa vykazujú informácie o využívaných chránených oblastiach, o oblastiach s vysokým stupňom biodiverzity mimo chránených území a informácie o významných vplyvoch spoločnosti na biodiverzitu. Taktiež sa podľa tohto štandardu zverejňujú údaje o obnovených a chránených biotopoch a informácie o druhoch nachádzajúcich sa na území ovplyvnenom prevádzkovými činnosťami spoločnosti, pričom ide o chránené druhy z Červeného zoznamu Medzinárodnej únie na ochranu prírody a prírodných zdrojov alebo z národných zoznamov chránených druhov rastlín a živočíchov.

Štandard GRI 305 Emisie upriamuje pozornosť na emisie skleníkových plynov a látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu, ich intenzitu a zníženie a na oxidy dusíka, oxidy síry a iných významných emisií, vypúšťaných do ovzdušia. GRI 306 Odpadové vody a odpad sa venuje vypúšťaniu odpadových vôd, likvidácii odpadu, preprave nebezpečného odpadu a znečisteniu vodných tokov akoukoľvek činnosťou spoločnosti. Štandard GRI 307 Environmentálny súlad nabáda spoločnosti k informovaniu používateľov informácií o nedodržiavaní zákonov a predpisov v oblasti životného prostredia. Podľa posledného štandardu GRI 308 Posúdenie životného prostredia dodávateľa má spoločnosť zverejniť informácie o nových dodávateľoch, ktorých správanie sa v environmentálnej oblasti posúdila, a o negatívnych environmentálnych vplyvoch v dodávateľskom reťazci a s tým súvisiacich prijatých opatreniach.

Poslednú a zároveň najpočetnejšiu skupinu štandardov tvoria štandardy zo série 400 zamerané na sociálnu oblasť trvalo udržateľného rozvoja. GRI 401 Zamestnanie upriamuje pozornosť na nábor nových zamestnancov, obrat zamestnancov v spoločnosti, výhody poskytované zamestnancom len na plný úväzok a na rodičovskú dovolenku. Štandard GRI 402 sa venuje minimálnym výpovedným lehotám zamestnancov pracujúcich na zmeny. GRI 403 Ochrana zdravia pri práci a bezpečnosť stanovuje vykazovať informácie o zastupovaní pracovníkov vo výboroch, o typoch zranení, miere úrazov, chorobách z povolania, absenciách zamestnancov, počte úmrtí zamestnancov súvisiacich s prácou a o témach týkajúcich sa bezpečnosti a zdravia pri práci, na ktoré sa vzťahujú formálne dohody s odbormi. Školeniam a vzdelaniu sa venuje štandard GRI 404, podľa ktorého sa má zverejniť priemerný počet hodín školení za rok na zamestnanca, údaje o programoch na zlepšenie zručností zamestnancov a pravidelné hodnotenia zamestnancov. GRI 405 s názvom Diverzita a rovnaká príležitosť sa zaoberá diverzitou riadiacich orgánov a zamestnancov a pomerom základného platu a odmeňovania mužov a žien.

Medzi ďalšie štandardy zo sociálnej oblasti patrí štandard GRI 406, ktorý nabáda vykazujúcu spoločnosť k informovaniu o incidentoch týkajúcich sa diskriminácie a s tým súvisiacich prijatých nápravných opatreniach. Podľa GRI 407 spoločnosti zverejňujú informácie o situáciách, kedy môže byť ohrozená sloboda združovania sa a kolektívneho vyjednávania. Štandard GRI 408 sa zaoberá vykazovaním v rámci problematiky detskej práce a podľa štandardu GRI 409 sa zverejňujú informácie o nútenej práci. Bezpečnostným postupom v spoločnosti sa venuje štandard GRI 410, porušovaniu práv domorodých obyvateľov štandard GRI 411 a ľudskými právami sa zaoberá štandard GRI 412, na základe ktorého sa vykazujú informácie o posúdení dodržiavania ľudských práv, o školeniach pracovníkov v rámci problematiky ľudských práv a informácie o významných investíciách do zmlúv súvisiacich s ľudskými právami.

Vykazovanie údajov o vzťahoch spoločnosti s miestnou komunitou upravuje štandard GRI 413 a v štandarde GRI 414 Sociálne hodnotenie dodávateľa sa pojednáva o nových dodávateľoch, ktorých spoločnosť preverila pomocou sociálnych kritérií. Štandard GRI 415 sa zaoberá politickými príspevkami a v rámci štandardu GRI 416 sa hodnotí vplyv výrobkov a služieb na zdravie a bezpečnosť zákazníkov a dodržiavanie predpisov v danej oblasti. GRI 417 Marketing a písomné označovanie sa venuje informáciám o výrobkoch a službách a o nedodržaní pravidiel týkajúcich sa marketingovej komunikácie. Podľa GRI 418 sú zverejňované informácie z oblasti porušovania súkromia zákazníka a v prípade straty údajov o zákazníkoch. GRI 419 je posledným štandardom konsolidovaného znenia Globálnych štandardov pre podávanie správ o udržateľnosti, ktorý sa venuje vykazovaniu informácií o nedodržívaní zákonov a predpisov v sociálnej a hospodárskej oblasti.²⁵

Tieto štandardy sú najnovším výsledkom vo vývoji usmernení, ktorý GRI realizuje už od svojho vzniku. Z tohto dôvodu sa dá povedať, že GRI štandardy poskytujú najkomplexnejší návod na vytváranie správ o udržateľnosti. Jednotlivé štandardy postupne prezentujú hlavné sféry problematiky trvalo udržateľného rozvoja rozčlenené na ekonomickú, environmentálnu a sociálnu oblasť. Zároveň sa každý štandard zaoberá tým, aké informácie používatelia informácií požadujú, a aké informácie by mali byť zverejnené v rámci nefinančného vykazovania. Vďaka týmto štandardom je vykazujúca spoločnosť schopná určiť nie len obsah, ale aj štruktúru výkazu. Výhodou týchto štandardov je aj ich

²⁵ Global Reporting Initiative. *Consolidated set of GRI sustainability reporting standards 2016* [online]. Amsterdam, 2016, 443 s. [cit. 2017-12-20]. ISBN 978-90-8866-083-2. Dostupné na: <https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/consolidated-set-of-gri-standards/>.

dátum účinnosti, čím sa GRI štandardy zaradili medzi najaktuálnejší rámec pre nefinančné vykazovanie, ktorý reaguje na momentálne požiadavky používateľov informácií.

Po zhrnutí týchto poznatkov teda môžeme usúdiť, že najvhodnejším rámcom pre zostavenie správy o udržateľnosti je súbor štandardov GRI. Toto tvrdenie je založené na komplexnosti a aktuálnosti štandardov. Potvrďuje to aj fakt, že ide o najpoužívanější medzinárodný rámec pre nefinančné vykazovanie. Samozrejme, že aj smernica OECD pre nadnárodné spoločnosti, alebo iniciatíva Global Compact sú vhodné na používanie pre vykazujúce spoločnosti, avšak tieto usmernenia sú v platnosti už dlhšiu dobu, a teda nemusia reagovať na najnovšie požiadavky používateľov informácií. Zároveň tieto usmernenia nie sú natoľko komplexné a nezaoberajú sa toľkými oblasťami udržateľného rozvoja, hoci ich stručnosť môže byť z iného pohľadu chápaná ako výhoda. V neposlednom rade sa ako rámce na vykazovanie môžu použiť aj Norma ISO 26000 alebo Tripartitné vyhlásenie, ktoré sú však úzko zamerané len na jeden aspekt trvalej udržateľnosti, a preto sa ich použitie odporúča v kombinácii s iným rámcom nefinančného vykazovania. Spomínané organizácie sa však nemusia angažovať len v nefinančnom, ale aj v integrovanom vykazovaní. Pre lepší prehľad sme tieto organizácie roztriedili v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 2: *Angažovanie sa nadnárodných organizácií vo vývoji správy o udržateľnosti a integrovaného vykazovania*

Nefinančné vykazovanie prostredníctvom správy o udržateľnosti	Iniciatíva OSN Global Compact Medzinárodná organizácia práce (ILO) Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO) Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)
Nefinančné a zároveň integrované vykazovanie	Globálna iniciatíva pre podávanie správ (GRI)
Integrované vykazovanie prostredníctvom integrovanej správy	Medzinárodná rada pre integrované vykazovanie (IIRC) Svetová podnikateľská rada pre trvalo udržateľný rozvoj (WBCSD)

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.2 Charakteristika Medzinárodného rámca integrovaného vykazovania

Ďalšou etapou vo vývoji nefinančného vykazovania je integrované vykazovanie, v rámci ktorého sa nefinančné informácie vykazujú v kombinácii s finančnými informáciami. Tieto informácie sa vykazujú prostredníctvom integrovanej správy, na zostavenie ktorej sa využíva Medzinárodný rámec integrovaného vykazovania²⁶ vydaný Medzinárodnou radou pre integrované vykazovanie (IIRC) v decembri 2013. Medzinárodný rámec integrovaného vykazovania sa skladá z dvoch kapitol, slovníka a prílohy, kde sú zhrnuté požiadavky rámca. Prvú kapitolu rámca tvorí úvod, ktorý sa ešte člení na podkapitolu o používaní rámca integrovaného vykazovania a podkapitolu, v rámci ktorej sú vymedzené základné pojmy ako tvorba hodnoty a kategórie kapitálu. Druhá kapitola rámca je venovaná už samotnému integrovanému vykazovaniu, pričom sa tiež delí na dve podkapitoly. Prvá sa venuje základným zásadám, ktoré sa majú použiť pri zostavovaní integrovanej správy. Druhá podkapitola vymedzuje jednotlivé obsahové prvky, ktoré má integrovaná správa obsahovať.

Ako už rámec integrovaného vykazovania v podkapitole o jeho používaní uvádza, je potrebné ho použiť pri zostavovaní všetkých správ, ktoré sa prezentujú ako integrovaná správa. V súčasnosti sa k využívaniu rámca hlási približne 1 750 subjektov, čo znamená, že integrované vykazovanie využíva v priemere jedna z päťsto spoločností na svete. Na webovej stránke integrovaného vykazovania²⁷ sa nachádza zoznam spoločností, ktoré uvádzajú, že na zostavenie integrovanej správy využili rámec integrovaného vykazovania. Z týchto údajov vyplýva, že od vydania rámca integrovaného vykazovania v roku 2013 až po súčasnosť využilo rámec 187 európskych subjektov. Porovnateľný počet vykazujúcich subjektov je aj v Afrike a Ázii. Avšak zarážajúcim faktom je, že v rámci Severnej Ameriky sa v zozname nachádza len 17 subjektov, čo je menej ako 22 subjektov, ktoré sa hlásia k využívaniu rámca v Austrálii.

Znenie rámca je aktuálne dostupné v jedenástich svetových jazykoch. Rámec pre integrované vykazovanie je určený pre spoločnosti akejkoľvek veľkosti v rámci súkromného sektora, dá sa však upraviť aj pre použitie vo verejnom sektore. Na podporu a uľahčenie integrovaného vykazovania bola vytvorená aj sieť <IR> Network²⁸, v rámci

²⁶ The International Integrated Reporting Council. *The international <IR> framework* [online]. Londýn, 2013, 37 s. [cit. 2018-03-15]. Dostupné na: <<http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>>.

²⁷ <IR> reporters. [cit. 2018-03-15]. Dostupné na: <<http://examples.integratedreporting.org/reporters?start=A&page=1>>.

²⁸ <IR> Networks. [cit. 2018-03-15]. Dostupné na: <<https://integratedreporting.org/ir-networks/>>.

ktorej sa nachádzajú podsiete napr. pre bankovníctvo, poisťovníctvo, investorov, dôchodkových fondov, ale aj už spomínaná sieť Pioneer pre verejný sektor. Taktiež sa tu nachádza akademická sieť a obchodná sieť, do ktorej sú zapojené aj štáty Európy, a to: Veľká Británia, Holandsko, Nemecko, Francúzsko a Turecko. V rámci týchto sietí zapojené subjekty zdieľajú informácie a poznatky o integrovanom vykazovaní, čím sa môžu navzájom učiť od ostatných a mať prístup k aktuálnym informáciám.

V podkapitole venujúcej sa základným pojmom rámec pojednáva o tom, že integrovaná správa vysvetľuje, ako spoločnosť vytvára hodnotu nie len pre seba, ale aj pre tzv. zainteresované strany. Týmto zainteresovanými stranami môžu byť investori, zákazníci, dodávatelia, ale aj rôzni iní používatelia informácií. Na tvorbu hodnoty pre spoločnosť a zainteresované strany vplýva externé prostredie, vzťahy so zainteresovanými stranami a rôzne zdroje. Medzinárodný rámec integrovaného vykazovania uvádza, že úspech spoločnosti závisí aj od dobrého riadenia, vzťahov, spokojnej pracovnej sily a dostupnosti prírodných zdrojov. Tieto a mnohé ďalšie faktory vstupujú do činností spoločnosti vo forme vstupov. Prostredníctvom týchto činností, medzi ktoré patrí napr. plánovanie, výroba, rozvíjanie špecifických zručností a vedomostí v procese poskytovania služieb a pod., sa dané vstupy zväčšujú, znižujú alebo transformujú a takto zmenené vychádzajú zo spoločnosti vo forme výstupov. Rámec tieto vstupy označuje ako jednotlivé formy kapitálov, pričom ich delí do šiestich kategórií.

Prvou kategóriou kapitálu je finančný kapitál, ktorý spoločnosť získava buď od investorov, alebo ho sama generuje. Druhou skupinou je tzv. vyrobený kapitál, ktorý tvoria vyrobené fyzické objekty, medzi ktoré patria napr. budovy, zariadenia a infraštruktúra. Intelektuálny resp. duševný kapitál je tvorený nehmotnými hodnotami vrátane duševného vlastníctva. Štvrtú kategóriu tvorí ľudský kapitál. Do kategórie vzťahov a sociálneho kapitálu rámec zaraďuje spoločenské normy, kľúčové vzťahy, nehmotný majetok spojený s danou značkou a jej povestou, licencie a pod. Poslednou kategóriou je prírodný kapitál, kde patria všetky obnoviteľné a neobnoviteľné environmentálne zdroje ako voda, vzduch, pôda, nerasty, lesy, biodiverzita a zdravie ekosystémov. Rámec nevyžaduje, aby vykazujúca spoločnosť prijala tieto kategórie a podľa nich následne kapitál členila. Spoločnosť sa môže rozhodnúť pre odlišné kategorizovanie kapitálu. Rámec integrovaného vykazovania tejto kategórie poskytuje skôr len ako usmernenie, aby sa pri vykazovaní žiaden kapitál neopomenul.

3.2.1 Základné zásady Medzinárodného rámca integrovaného vykazovania

Rámec integrovaného vykazovania venuje veľkú pozornosť zásadám, ktoré majú byť použité pri zostavovaní integrovanej správy. Ide o sedem zásad, ktoré majú slúžiť na podporu prípravy a prezentovania integrovanej správy. Zároveň je však potrebné podotknúť, že vykazujúca spoločnosť musí použiť pri príprave a prezentácii integrovanej správy aj svoj úsudok, na základe ktorého sa následne rozhodne, ktoré informácie sú pre používateľov informácií podstatné a akým spôsobom sa zverejnia. Základnými zásadami podľa rámca integrovaného vykazovania sú: strategické zameranie, budúca orientácia, prepojitelnosť informácií, vzťahy so zainteresovanými stranami, významnosť, stručnosť, spoľahlivosť, úplnosť, konzistentnosť a porovnateľnosť.

Prvá zásada o strategickom zameraní a budúcej orientácii sa dá považovať za hlavný princíp, na ktorom stojí celá integrovaná správa, keďže jej cieľom je poskytnúť prehľad o vytváraní hodnoty z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska. Zároveň poskytuje prehľad aj o tom, ako na túto tvorbu hodnoty využíva dostupný kapitál, na základe čoho môže následne dôjsť k účinnejšiemu využívaniu tohto kapitálu. V rámci zásady o prepojitelnosti informácií rámec stanovuje, že je potrebné, aby boli navzájom prepojené obsahové prvky, informácie o minulosti, súčasnosti a budúcnosti, informácie o jednotlivých kategóriách kapitálu a kvalitatívne a kvantitatívne informácie. Taktiež sa vyžaduje prepojenie medzi manažérskymi informáciami, informáciami vedenia a informáciami vykazovanými do externého prostredia. Na základe ďalšej zásady má vykazujúca spoločnosť v integrovanej správe poskytnúť prehľad o povahe a kvalite vzťahov s kľúčovými zainteresovanými stranami a reakciu na ich legitímne potreby a požiadavky.

Štvrtá zásada stanovuje, aby sa zverejňovali významné informácie, či už ide o finančné alebo nefinančné informácie s pozitívnym alebo negatívnym dopadom. Rámec zároveň stanovuje aj postup na určovanie významnosti, ktorý sa skladá zo štyroch krokov. Prvým krokom je identifikovanie relevantných skutočností, ktoré majú vplyv na stratégiu, riadenie, výkon alebo príležitosti spoločnosti. V ďalšom kroku sa tieto skutočnosti ohodnotia podľa ich dôležitosti, následne sa podľa tejto dôležitosti zoradia a v poslednom kroku sa vyberú tie informácie, ktoré sú natoľko významné, že je potrebné ich zverejniť. Podľa ďalšej zásady rámec vyžaduje stručné vykazovanie informácií, aby sa predišlo zahlteniu používateľa nepotrebnými alebo príliš obsírnymi informáciami. Pre dosiahnutie

stručnosti sa posudzuje významnosť informácií, ich logická postupnosť, obmedzuje sa opakovanie informácií a odporúča sa použiť čo najmenší počet slov. Zároveň sa pre podrobné a nemenné informácie odporúča použiť len ich odkaz na predchádzajúcu správu alebo na iné zverejnenia.

V rámci zásady, ktorá pojednáva o spoľahlivosti a úplnosti informácií, rámec uvádza, že spoľahlivosť informácií sa dosiahne tak, že sa eliminujú chyby prostredníctvom využitia vnútorného kontrolného systému vykazujúcej spoločnosti, interného auditu alebo využitím nezávislých externých uisťovacích služieb. Informácie v integrovanej správe nesmú byť poskytované tak, aby mohli zavádzať používateľov informácií. Rámec tiež upozorňuje na to, že aj keď informácie neobsahujú významnú chybu, nemusia byť úplne presné. Toto tvrdenie argumentuje tým, že integrovaná správa môže obsahovať odhady alebo nevýznamné chyby. Čo sa týka úplnosti informácií, je potrebné zverejniť všetky podstatné informácie bez ohľadu na to, či majú pozitívny alebo negatívny dopad na spoločnosť a zainteresované strany. To, či sú informácie podstatné, závisí do veľkej miery od odvetvia, v ktorom spoločnosť pôsobí. Vykazujúca spoločnosť však musí zvážiť, aké informácie zverejní, aby integrovaná správa splnila svoj cieľ, ale aby súčasne nedošlo k ohrozeniu konkurenčnej výhody pri zverejnení príliš citlivých informácií.

Poslednou zásadou je konzistentnosť a porovnateľnosť informácií, ktorá sa dosiahne vykazovaním konzistentných informácií. Ak však dôjde k významným zmenám skutočností, vykazujúca spoločnosť má vysvetliť dôvod tejto zmeny a opísať, prípadne vysvetliť účinok danej zmeny. Okrem špecifických informácií, ktoré sú jedinečné pre každú spoločnosť, sa vykazujú aj informácie, ktoré je možné porovnávať s inými spoločnosťami v rámci odvetvia alebo regiónu. Preto je odporúčané vykazovať informácie vo forme pomerov, prípadne ako bežne používané kvantitatívne ukazovatele.

3.2.2 Obsahové prvky integrovanej správy

Medzinárodný rámec integrovaného vykazovania určuje osem obsahových prvkov, ktorým sa vykazujúca spoločnosť v rámci integrovanej správy má venovať. Tieto obsahové prvky majú byť podľa zásady vzájomne prepojené a ich poradie nemusí byť striktné dodržané. Zároveň však platí, že je dôležitejší obsah integrovanej správy než jej forma, a preto sa obsah správy má odvíjať v prvom rade od situácie, v akej sa vykazujúca spoločnosť nachádza a až potom od požiadaviek rámca. Ku každému obsahovému prvku je

v rámci integrovaného vykazovania priradená otázka, ktorej zodpovedanie by malo vykazujúcu spoločnosť viesť k obsahovej náplni daného prvku.

Prvou oblasťou pre vykazovanie je organizačný prehľad a externé prostredie. V rámci tohto obsahového prvku sa odpovedá na otázku: Čo robí vykazujúca spoločnosť a za akých okolností funguje? V oblasti organizačného prehľadu je potrebné uviesť informácie o poslaní a vízii spoločnosti a základné informácie o kultúre, etike a hodnotách spoločnosti, vlastníckej a prevádzkovej štruktúre, informácie o činnostiach a trhoch, na ktorých spoločnosť pôsobí. Taktiež je potrebné vykázať informácie o konkurenčnom zázemí a pozícii na trhu. Nesmú chýbať ani kľúčové kvantitatívne informácie, ako napr. počet zamestnancov, počet krajín, v ktorých pôsobí alebo výška výnosov. V rámci informácií o externom prostredí sa vykazujú informácie o právnych, sociálnych, environmentálnych a politických aspektoch, ale aj informácie o potrebách kľúčových zainteresovaných strán, makroekonomické a mikroekonomické podmienky, informácie o trhových silách, technologických zmenách a pod.

Ďalšou oblasťou, o ktorej sa majú vykazovať informácie, je vedenie spoločnosti. V súvislosti s tým rámec integrovaného vykazovania stanovuje otázku: Ako organizačná štruktúra spoločnosti podporuje jej schopnosť vytvárať hodnotu v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte? V tejto oblasti sa majú vykázať informácie o štruktúre vedenia, o procesoch využívaných pri prijímaní strategických rozhodnutí a o monitorovaní podnikovej kultúry. Taktiež sa majú zverejniť informácie o strategickom smerovaní spoločnosti, prístupoch rizikového manažmentu, implementácii postupov riadenia nad rámec legislatívnych požiadaviek alebo informácie o tom, ako je nastavené odmeňovanie v súvislosti s tvorbou hodnoty.

V rámci tretieho obsahového prvku sa odpovedá na otázku: Aký je biznis model spoločnosti? Biznis model je systém, akým sa transformujú vstupy prostredníctvom činnosti spoločnosti na výstupy a s tým spojenou tvorbou hodnoty v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte. Rámec teda vyžaduje, aby sa vykázať informácie o významných vstupoch, ktoré majú veľký vplyv na tvorbu hodnoty, významných podnikových činnostiach a významných výstupoch vo forme produktov a služieb, prípadne o vedľajších produktoch alebo odpade, ak je to významné. Zároveň sa majú opísať významné interné aj externé, pozitívne aj negatívne výsledky týchto činností.

Pri obsahovom prvku súvisiacom s rizikami a príležitosťami vykazujúcej spoločnosti rámec integrovaného vykazovania stanovuje otázku: Aké sú špecifické riziká a príležitosti, ktoré majú vplyv na schopnosť spoločnosti vytvárať hodnotu z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska, a ako s nimi spoločnosť nakladá? Spoločnosti majú za úlohu vykazovať informácie o špecifických zdrojoch rizík a príležitostí a o posúdení možných efektov daných rizík a príležitostí. Tiež sa majú vykázať informácie o konkrétnych krokoch, ktoré boli alebo budú vykonané na zamedzenie negatívnych vplyvov rizík alebo na využitie príležitostí.

Piaty obsahový prvok, ktorý sa venuje stratégii spoločnosti a alokácii zdrojov, je spojený s otázkou: Kam sa chce spoločnosť dostať a ako sa tam zamýšľa dostať? Rámec integrovaného vykazovania vyžaduje zverejniť informácie o strategických cieľoch vykazujúcej spoločnosti a stratégiách implementovaných na dosiahnutie týchto cieľov, o prerozdelení dostupných zdrojov a informácie o tom, ako sa budú merať výsledky implementácie stratégií. Okrem toho by mala vykazujúca spoločnosť zverejniť aj informácie o tom, aké konkurenčné výhody môže získať spoločnosť prostredníctvom využívania inovácií, intelektuálneho kapitálu a pod.

S oblasťou výkonnosti spoločnosti je spojená otázka: Do akej miery spoločnosť dosiahla svoje strategické ciele v danom období a aké sú účinky výsledkov spoločnosti na kapitál? V rámci tohto obsahového prvku sa vyžaduje, aby vykazujúca spoločnosť uviedla informácie o kvantitatívnych ukazovateľoch, účinkoch na kapitál, o stave vzťahov s kľúčovými zainteresovanými stranami a reakcii na ich potreby a záujmy. Zároveň sa požaduje zverejnenie informácií o väzbách medzi minulým a súčasným výkonom a o väzbách medzi súčasným výkonom a budúcimi príležitosťami.

V rámci vyhliadok, ktoré majú byť taktiež zahrnuté do integrovanej správy, spoločnosť reaguje na otázku: Aké sú výzvy a neistoty, s ktorými sa spoločnosť pravdepodobne stretne, a aké sú ich možné dôsledky pre biznis model a pre budúcu výkonnosť. V tejto oblasti vykazujúca spoločnosť má zverejniť informácie o očakávaniach, ktorým bude pravdepodobne čeliť, o ich vplyve na spoločnosť a o tom, ako je spoločnosť pripravená reagovať na kritické výzvy a neistoty, ktoré pravdepodobne vzniknú.

Posledným obsahovým prvkom, ktorý stanovuje rámec integrovaného vykazovania, sú východiská prípravy a prezentácie integrovanej správy. Vykazujúca spoločnosť má v tejto oblasti odpovedať na otázku: Ako spoločnosť určí, ktoré skutočnosti sú podstatné

pre zahrnutie do integrovanej správy, a ako sú tieto skutočnosti kvantifikované a vyhodnocované? V súvislosti s tým spoločnosť zverejňuje informácie o procese určovania významnosti a to tak, že opíše proces identifikácie relevantných skutočností a vyhodnotenia ich významnosti. Zároveň zverejňuje informácie o identifikácii významných rizík, príležitostí a výsledkoch spoločnosti. Zverejniť sa má aj zhrnutie významných usmernení a metód, ktoré boli použité na kvantifikáciu a vyhodnotenie významnosti skutočností, pričom sú zväčša zhodné s usmerneniami a metódami použitými pri informáciách vykázaných v účtovnej závierke alebo správe o udržateľnosti.

3.3 Reportingová platforma Reporting Exchange

Keďže je zjavné, že vývoj v oblasti nefinančného vykazovania o trvalo udržateľnom rozvoji neustále napreduje, je pochopiteľné, že v dnešnej informačnej dobe je prístup k aktuálnym informáciám v rámci tejto problematiky pre spoločnosti jednou z hlavných priorít. Pritom nejde len o nadnárodné spoločnosti, ktoré pôsobia v niekoľkých krajinách alebo aj na niekoľkých kontinentoch súčasne. Objavuje sa čoraz intenzívnejšia iniciatíva, ktorá má za cieľ inšpirovať aj malé a stredné podniky, aby sa zapojili do aktivít spojených s trvalo udržateľným rozvojom, a teda aj do vytvárania správ o trvalej udržateľnosti a integrovaného vykazovania. Veď práve to je zmyslom trvalej udržateľnosti, že k nej bude prispievať každý subjekt svojou troškou. Pritom však stále platí medzinárodne uplatňovaná myšlienka: najprv myslieť na malých. Avšak zatiaľ čo nadnárodné korporácie majú neustály prístup k najnovším informáciám, napr. prostredníctvom právnych oddelení, účtovných oddelení alebo poradcov, u menších spoločností je prístup k aktuálnym informáciám viac problematický, napr. z dôvodu obmedzených finančných alebo personálnych zdrojov.

Na druhej strane sa požiadavky kladené na spoločnosti v oblasti vykazovania neustále zvyšujú, pričom ich počet za posledných 25 rokov stúpol desaťnásobne. Hoci krajiny a organizácie, ktoré sa angažujú v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, majú rovnaké ciele, využívajú rôzne metódy na ich dosiahnutie, a tým sa celá problematika vykazovania nefinančných informácií postupne stáva neprehľadnou. Pravdepodobne nie len to, ale aj mnoho iných dôvodov podnietilo WBCSD, aby v roku 2015 spojila svoje sily s Radou pre štandardy na zverejňovanie informácií o klimatických zmenách (CDSB) a s verejnou databázou Ecodesk. Zo spolupráce týchto troch subjektov, ktorým pomáhalo

takmer 40 vedeckých inštitúcií, vznikol najaktuálnejší a najkomplexnejší online zdroj informácií o požiadavkách na vykazovanie o trvalej udržateľnosti.

Beta verziu reportingovej platformy s názvom Reporting Exchange uviedli do prevádzky v decembri 2016. Táto verzia ponúkala vykazujúcim spoločnostiam spoľahlivé a overené informácie o požiadavkách na vykazovanie, pričom išlo o informácie z 30 krajín z rôznych kontinentov sveta. Počas skúšobnej doby sa počet týchto krajín zvýšil na 40. Po takmer troch rokoch spolupráce WBCSD spustila 26. septembra 2017 plnú verziu reportingovej platformy Reporting Exchange. V súčasnosti táto platforma ponúka informácie o viac ako 1 780 požiadavkách na nefinančné vykazovanie z viac ako 60 krajín sveta, pričom táto výmena informácií zahŕňa údaje o najvýznamnejších ekonomikách sveta. To potvrdzuje aj fakt, že zatiaľ čo informácie o vykazovaní sú dostupné v rámci všetkých krajín Severnej Ameriky, z Afrických krajín sú k dispozícii informácie len z Nigérie a Juhoafrickej republiky. Z Európy sú dostupné informácie o nefinančnom vykazovaní zo všetkých krajín okrem Bieloruska, Litvy, Lotyšska, Estónska, Bulharska, Albánska, Cypru a krajín bývalej Juhoslávie okrem Chorvátska.²⁹ Aj v Európe teda platí, že reportingová platforma obsahuje informácie z ekonomicky aktívnejších krajín. Príčina tejto situácie môže byť aj v tom, že v ekonomicky aktívnejších krajinách pôsobí väčší počet nadnárodných spoločností, ktoré potrebujú mať prehľad o aktuálnych požiadavkách na vykazovanie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja.

Hoci reportingová platforma je v prvom rade určená pre vykazujúce spoločnosti a pracovníkov, ktorí budú zostavovať správy o udržateľnom rozvoji, nie sú jej jedinými používateľmi. Platformu môžu využívať aj investori, ktorí chcú pochopiť kontext a vplyv vykazovania. Keďže ide o globálny nástroj, ktorý je možné využiť na celom svete, je dostupný aj pre zákonodarcov a regulátorov rôznych krajín, ktorí sa prostredníctvom neho môžu inšpirovať pri tvorbe vlastných noriem alebo si môžu prostredníctvom platformy porovnávať prístupy k vykazovaniu a zdieľať rozličné skúsenosti. Taktiež môžu platformu využiť aj akademickí pracovníci alebo novinári, ktorí sa chcú dozvedieť viac o trendoch a vývoji v oblasti správ o udržateľnosti.

Nová reportingová platforma je teda globálnym nástrojom, ktorý slúži na výmenu informácií o trvalo udržateľnom rozvoji. Ide o voľne dostupnú a viacjazyčnú platformu, ktorá je navrhnutá tak, aby pomáhala používateľom orientovať sa v tomto zložitom

²⁹ Online mapa. [cit. 2018-01-13]. Dostupné na: <<https://www.reportingexchange.com/mapsearch>>.

informačnom svete. Jej hlavnou funkciou je poskytovanie informácií o požiadavkách, ktoré sú v konkrétnych krajinách kladené na vykazovanie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, pričom sú osobitne zverejnené požiadavky kladené na kótované spoločnosti. Zároveň platforma poskytuje informácie aj o vzťahu krajín k danej problematike, informácie o konkrétnych aktivitách, prostredníctvom ktorých krajiny prispievajú k trvalej udržateľnosti a informácie o rôznych právnych normách, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s touto oblasťou.

V rámci reportingovej platformy sú zverejnené aj informácie vzťahujúce sa na podporu nefinančného vykazovania a informácie o dobrovoľných štandardoch alebo usmerneniach, ktoré môžu spoločnosti použiť ako rámce pre nefinančné vykazovanie. Tieto informácie sú zverejňované vo forme rôznych recenzií, výskumov alebo interpretácií. Dané články publikujú veľké audítorské spoločnosti, medzi ktoré patrí napr. PricewaterhouseCoopers, KPMG alebo Ernst & Young. Taktiež tu publikujú aj organizácie zaoberajúce sa nefinančným vykazovaním, ako napr. samotná WBCSD alebo IIRC. Prostredníctvom reportingovej platformy sú zverejňované aj rôzne postrehy, osvedčené postupy a mnoho iných užitočných informácií z environmentálnej, sociálnej alebo ekonomickej oblasti, ktoré môže zverejniť ktorýkoľvek subjekt, ktorý je v rámci tejto platformy registrovaný.

3.3.1 Spôsob používania reportingovej platformy Reporting Exchange

Reportingová platforma je online webová stránka, ktorá je dostupná pre každého. Na hlavnej stránke sú pre záujemcov poskytnuté základné informácie o dôvodoch vzniku tejto platformy a informácie o používateľoch, pre ktorých je platforma určená. Taktiež je tu v skratke načrtnutý spôsob fungovania platformy a na úvodnej stránke sa nachádzajú aj informácie o zhotoviteľoch a podporovateľoch tejto platformy. Oboznámenie sa s platformou končí výzvou na zaregistrovanie sa a kontaktom, ktorý je možné použiť v prípade otázok.

Následný obsah stránky je už iba pre registrovaných používateľov. Po prihlásení sa na úvodnej stránke používateľovi zobrazí lišta s hlavnou ponukou, ponuka najpopulárnejších článkov v rámci reportingovej platformy a články odporúčané expertmi pracujúcimi pre túto platformu. Zobrazujú sa tu aj zložky organizácií, ktoré používateľ uviedol pri registrácii a zložky na ukladanie článkov, ktoré používateľa zaujali. V rámci lišty s hlavnou ponukou sa nachádza možnosť využiť interaktívnu mapu na vyhľadávanie

požiadaviek na vykazovanie zo 60 krajín. Ide o mapu celého sveta, na ktorej sú farebne odlíšené štáty, z ktorých sú dostupné informácie súvisiace s nefinančným vykazovaním. Po nastavení sa kurzorom na danú krajinu sa zobrazí názov krajiny a výzva na kliknutie pre zobrazenie detailov. Takýmto spôsobom je možné, aby si používatelia jednoducho prezerali informácie podľa krajín, pre ktoré sú tieto informácie zverejnené.

Na úvodnej stránke je možné využiť aj ponuku zobrazenia ustanovení, ktoré sú relevantné pre daného registrovaného používateľa. Túto relevantnosť platforma vyhodnotí na základe údajov uvedených v profile používateľa. Ide o informácie o krajine a sektore, v ktorom používateľ pôsobí, predmetoch záujmu z environmentálnej, sociálnej, riadiacej alebo ekonomickej oblasti a informácie o cieľoch trvalo udržateľného rozvoja, o ktoré sa používateľ zaujíma. Následne sú relevantné ustanovenia rozdelené do troch skupín, a to na ustanovenia súvisiace s povinným vykazovaním, ustanovenia súvisiace s dobrovoľnými požiadavkami a ustanovenia týkajúce sa predmetu alebo cieľov trvalej udržateľnosti uvedené v profile používateľa.

Úvodná stránka platformy obsahuje aj ďalšiu ponuku, prostredníctvom ktorej môže používateľ prispieť k aktuálnosti platformy jednou z troch možností. Prvou z nich je možnosť zdieľať postrehy, odborné poznatky o podávaní správ, rôzne články, výskumy a prípadové štúdie o praxi výkazníctva. Ďalšou možnosťou, ktorú platforma ponúka, je pomoc pri sledovaní vývoja problematiky nefinančného vykazovania. Používateľ je teda pozvaný pridávať alebo aktualizovať požiadavky na vykazovanie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Poslednou možnosťou, ako môže používateľ platformy Reporting Exchange prispieť k jej fungovaniu je, že sa pripojí k sieti expertov pracujúcich pre platformu. Sieť expertov preskúmava nové ustanovenia, identifikuje zmeny existujúcich ustanovení a stará sa o aktuálnosť zverejnených informácií. Ide o vybranú skupinu globálnych odborníkov v oblasti udržateľnosti a vykazovania, ako aj v oblasti ľudských práv, zamestnanosti, environmentalistiky a pod. Odborníci poskytujú svoj čas a odborné znalosti dobrovoľne a bez nároku na odmenu. Ich hlavnou motiváciou má byť získanie komplexného pohľadu na problematiku a prístup k novým informáciám. Neustále sa hľadajú experti z celého radu relevantných disciplín, ako sú napr. akademickí pracovníci, konzultanti v oblasti udržateľnosti, audítori, regulátori, účtovníci, právnici, zástupcovia obchodných spoločností a mimovládnych organizácií a pod.

Poslednou možnosťou na úvodnej stránke reportingovej platformy je prehľad samotných článkov, recenzií, výskumov, postrehov a interpretácií. Ako sme už uviedli, tieto články sú zverejňované samotnými používateľmi platformy. Zväčša sú publikované aj na webových stránkach spoločností alebo organizácií, ktoré ich vytvorili, pričom sa na stránke platformy nachádzajú aj odkazy na ich pôvodný zdroj. Samozrejme, v článkoch je uvedený aj ich autor, dátum ich publikovania a cieľ trvalo udržateľného rozvoja, ktorého sa týkajú. V rámci týchto článkov existuje možnosť uložiť si ich do svojho priečinka z dôvodu ľahšieho prístupu. Taktiež je možné daný článok zdieľať prostredníctvom sociálnych sietí alebo zaslať ho e-mailom. Reportingová platforma ponúka používateľovi možnosť označiť článok, ktorého správnosť sa mu nepozdáva s uvedením dôvodu, prečo článok označil. Následne je pri označených článkoch prehodnocovaná ich správnosť a v prípade dokázania nesprávnosti údajov sa uskutoční ich oprava alebo výmaz.

3.3.2 Súhrn informácií o vykazovaní v oblasti trvalej udržateľnosti v rámci Slovenskej republiky poskytovaný platformou Reporting Exchange

Reportingová platforma pri poskytovaní informácií o trvalo udržateľnom rozvoji a o požiadavkách na nefinančné vykazovanie v tejto oblasti v rámci Slovenskej republiky uvádza, že táto problematika je v slovenskej legislatíve zakotvená prostredníctvom Akčného plánu pre trvalo udržateľný rozvoj, ktorý bol prijatý v roku 2005. Slovensko zároveň prijalo Agendu 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj a ciele trvalo udržateľného rozvoja, ktorých napĺňanie sa má prehodnotiť v roku 2019.

Platforma upriamuje pozornosť na Obchodný zákonník, ktorý platí od roku 1991, a v ktorom sa v rámci § 193 pojednáva o povinnosti predstavenstva predložiť správu, ktorá opisuje stratégiu spoločnosti, očakávané výsledky a vývoj spoločnosti a všetky ostatné skutočnosti, ktoré môžu mať významný vplyv.³⁰ V súhrne je spomenutý aj zákon o účtovníctve, ktorý dopĺňa Obchodný zákonník a špecifikuje informácie, ktoré by mali byť uvedené vo výročnej správe. V rámci tohto zákona je pohl'ad zameraný na § 20a, kde sa pojednáva o povinnosti podávania ročných správ o platbách orgánom verejnej moci.³¹ Reporting Exchange pri poskytovaní informácií o trvalej udržateľnosti týkajúcich sa

³⁰ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 193.

³¹ Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 20a.

Slovenskej republiky pojednáva aj o povinnosti nefinančného vykazovania, ktorú ukladá smernica EÚ³², a ktorá je transponovaná prostredníctvom novely Zákona o účtovníctve.

Platforma pojednáva aj o Kódexe správy a riadenia na Slovensku, ktorý vydala Stredoeurópska asociácia správy a riadenia spoločností (CECGA), pričom tento kódex kopíruje princípy OECD. Ide o dobrovoľný kódex, ktorý platí pre všetky spoločnosti na Slovensku, ktoré chcú zlepšiť svoj systém riadenia bez ohľadu na veľkosť spoločnosti alebo sektor pôsobenia. Zameriava sa na kľúčové oblasti správy a riadenia spoločností, medzi ktoré patria práva akcionárov, zodpovednosť predstavenstva, úloha zainteresovaných strán, zverejňovanie a transparentnosť. V rámci reportingovej platformy sa spomínajú aj ďalšie požiadavky na vykazovanie a zverejňovanie informácií o trvalej udržateľnosti, ktoré sú zamerané na posúdenie vplyvu na životné prostredie, znečisťovanie ovzdušia a vody a zdravie a bezpečnosť pri práci. Ide o také požiadavky, ktoré sa zameriavajú na konkrétne sektory a aktivity a sú riadené prostredníctvom štátnych orgánov Slovenskej republiky.³³

3.3.3 Hodnotenie reportingovej platformy Reporting Exchange

Reportingová platforma Reporting Exchange bola vytvorená za účelom pomôcť vykazujúcim spoločnostiam zorientovať sa v požiadavkách, ktoré sú kladené na vykazovanie nefinančných informácií v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Či už sa spoločnosti rozhodli prispieť k trvalej udržateľnosti prostredníctvom implementácie národných klimatických plánov podľa Parížskej dohody, alebo si stanovili vlastné odvážne plány na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, táto platforma má za úlohu podporiť nefinančné vykazovanie týchto spoločností, prostredníctvom ktorého o týchto plánoch a činnostiach môžu spoločnosti informovať svojich používateľov informácií. Táto podpora sa prejavuje v poskytovaní rôznych aktuálnych informácií z danej problematiky, zdieľaním skúseností medzi vykazujúcimi spoločnosťami a možnosťou zapojiť sa do budovania tejto platformy. Z uvedeného vyplýva, že reportingová platforma sa snaží čo najviac uľahčiť spoločnostiam prácu, ktorú vynakladajú na hľadanie aktuálnych informácií v danej oblasti, aby mali viac finančných aj personálnych prostriedkov na zavádzanie nových opatrení súvisiacich s trvalo udržateľným rozvojom a na vykazovanie o nich.

³² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami, ods. 9.

³³ Online mapa. [cit. 2018-01-13]. Dostupné na: <<https://www.reportingexchange.com/mapsearch>>.

Hlavnou výhodou reportingovej platformy teda je, že pomáha vykazujúcim spoločnostiam nájsť dôveryhodné a aktuálne informácie týkajúce sa trvalej udržateľnosti, prostredníctvom ktorých sa vedia zorientovať v otázkach kto, kedy a ako má vydávať správu o udržateľnosti. Taktiež sú tu poskytnuté informácie o usmerneniach, ktoré je možné využiť ako návod na zostavenie týchto správ. Teda v rámci reportingovej platformy nájdú spoločnosti všetky informácie, ktoré na zostavenie správ o trvalej udržateľnosti potrebujú. Ďalšou výhodou platformy je aj jej neustála aktualizácia informácií, vďaka čomu sa vykazujúce spoločnosti nemusia báť, že by nesplnili niektorú z momentálnych požiadaviek na nefinančné vykazovanie.

Medzi výhody reportingovej platformy je potrebné zaradiť aj možnosť zdieľať prostredníctvom nej svoje skúsenosti a rady, ktoré môžu pomôcť ostatným vykazujúcim spoločnostiam, alebo ich môžu inšpirovať k prispievaniu k trvalej udržateľnosti nad rámec ich povinností. Nepochybne treba pri výhodách platformy spomenúť aj jej dostupnosť, globálnosť a bezplatný prístup. Platformu Reporting Exchange tak môžu využívať rôzni používatelia, ako napr. investori, regulátori alebo obyčajní ľudia, ktorí prostredníctvom nej získavajú informácie o danej problematike a následne ich využívajú na rôzne účely. Aj to môže zabezpečiť zvýšenie povedomia o akútnosti trvalo udržateľného rozvoja. Zaiste nie poslednou výhodou je aj prehľadnosť platformy. Vďaka tomu je možné rýchlo a ľahko sa orientovať pri jej využívaní, čo určite ocenia aj menej technicky zdatní používatelia.

Medzi nevýhody môžeme zaradiť počet prekladov reportingovej platformy, keďže je možné ju využívať iba v anglickom, španielskom, čínskom alebo francúzskom jazyku. Hoci na jednej strane je pravdou, že platforma je len krátko v prevádzke a aj napriek tomu už existujú štyri jazykové verzie, na strane druhej ide do určitej miery o odborné texty, ktoré si pri neznalosti cudzích jazykov žiadajú zbytočné náklady na preklad. Určite by reportingovej platforme pomohlo, ak by sa zabezpečil aspoň preklad súhrnu informácií o vykazovaní v oblasti trvalej udržateľnosti v rámci jednotlivých štátov do ich štátnych jazykov. Nejde pri tom o príliš rozsiahle texty a keďže pri tvorbe týchto súhrnov musia experti pracovať s podkladmi z daných štátov, predpokladá sa, že sa nájdú niektorí z nich, ktorí by preklad do štátneho jazyka vedeli zabezpečiť.

Čo sa týka iných nevýhod, momentálne nám nie sú známe. Ak aj existujú, tak pravdepodobne nie sú natoľko významné, aby prevážili množstvo výhod, ktoré so sebou reportingová platforma prináša. S týmto tvrdením určite súhlasí aj riaditeľ podnikovej

udržateľnosti nadnárodnej spoločnosti Phillips, pán Simon Braaksma, ktorý sa pri hodnotení reportingovej platformy pre WBCSD vyjadril: „*Nové požiadavky sa na rôznych trhoch objavujú veľmi často a Reporting Exchange nám pomáha ich sledovať! Myslíme si, že je to skvelá platforma a prvotriedny príklad toho, že spolupráca spoločností, miestnych organizácií a WBCSD vedie k niečomu, čo skutočne vytvára hodnotu.*“³⁴

3.4 Nefinančné vykazovanie o trvalo udržateľnom rozvoji v praxi

Ako už z uvedeného vyplýva, problematika trvalo udržateľného rozvoja je dostatočne akútna na to, aby sa jej venovala náležitá pozornosť. Viaceré medzinárodné organizácie neprestajne prichádzajú s novými ideami, ako motivovať hlavne nadnárodné spoločnosti, ktoré majú najviac finančných prostriedkov a zároveň najväčší vplyv v tejto oblasti, aby sa viac zaujímali o trvalú udržateľnosť. Medzinárodné organizácie vyvíjajú čo najjednoduchšie usmernenia a platformy, ktoré sú voľne dostupné, s cieľom inšpirovať a lákať spoločnosti na dodržiavanie týchto zásad, a tým prispievať k splneniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Nastáva však otázka, či je aktivita spoločností v danej oblasti aspoň z polovice taká intenzívna, ako je aktivita týchto medzinárodných organizácií. Veď je nám už známe, aké rozličné výhody so sebou prináša zapájanie sa do aktivít v rámci trvalej udržateľnosti a vykazovanie o tom pre používateľov informácií. A aj napriek tomu sa nám zdá, že spoločnosti pristupujú k tejto problematike neadekvátne až pochybo. Snáď len mizivé percento spoločností na svete prispieva k udržateľnosti z čisto nezištných dôvodov.

3.4.1 Nefinančné vykazovanie v rámci Slovenskej republiky

V Slovenskej republike je nefinančné vykazovanie pre určité spoločnosti povinné. Ako sme už uviedli, táto povinnosť je zakotvená v Zákone o účtovníctve a vychádza zo smernice EÚ. Túto povinnosť si spoločnosti plnia prostredníctvom výročnej správy, ktorá je následne uložená v Registri účtovných závierok Slovenskej republiky, ktorý spravuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky. V tomto registri môžeme nájsť výročné správy, ktoré boli zverejnené 1. januára 2014 a neskôr. Povinnosť vyhotoviť výročnú správu majú tie spoločnosti, ktoré majú povinnosť overenia účtovnej závierky audítorom. Do tejto kategórie teda spadajú aj tie spoločnosti, ktoré majú povinnosť nefinančného vykazovania. A vzhľadom na to, že „*štátutárny audit je overovanie individuálnej účtovnej závierky alebo*

³⁴ The World business council for sustainable development. See what the experts are saying about The Reporting Exchange [online]. 2017. [cit. 2018-01-13]. Dostupné na: <<http://www.wbcsd.org/Projects/Reporting/The-Reporting-Exchange/News/what-the-experts-are-saying-about-The-Reporting-Exchange>>.

*konsolidovanej účtovnej závierky a overovanie individuálnej výročnej správy alebo konsolidovanej výročnej správy podľa osobitného predpisu...*³⁵ dá sa povedať, že audítor overuje aj nefinančné vykazovanie v rámci výročnej správy, aj keď v skutočnosti iba overuje súlad výročnej správy s účtovnou závierkou.

V ďalšej časti sa zameriame na nefinančné vykazovanie spoločností, ktoré vytvárajú až štvrtinu hrubého domáceho produktu Slovenska a náležite k tomu vytvárajú v odhade až 250 000 pracovných miest. Ide o automobilový priemysel, ktorý je hybnou silou slovenskej ekonomiky, pričom sa v tomto roku rozrastie o ďalšiu spoločnosť - Jaguar Land Rover Slovakia s.r.o. Spoločnosti automobilového priemyslu tak majú pevné postavenie v našej ekonomike a zásadným spôsobom zasahujú aj do environmentálnej, sociálnej a ekonomickej oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Ide o spoločnosť VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s., ktorá na území Slovenskej republiky pôsobí zo všetkých automobiliek najdlhšie a sídli v Bratislavskom kraji. Ďalšou spoločnosťou je Kia Motors Slovakia s.r.o. sídliaca v Žilinskom kraji a skupinu zabehnutých spoločností v rámci automobilového priemyslu uzatvára spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o. so sídlom v Trnavskom kraji.

3.4.1.1 Nefinančné vykazovanie spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.

VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. zverejňuje nefinančné informácie prostredníctvom výročnej správy zostavovanej za každé účtovné obdobie. Pri analyzovaní nefinančného vykazovania spoločnosti sme vychádzali z poslednej dostupnej výročnej správy vyhotovenej za rok 2016. Tá sa v prvej polovici snaží predstaviť spoločnosť používateľom, pričom sa tu nachádzajú aj povinné časti, ako napr. správa audítora. Taktiež tu môžeme nájsť opis stratégie spoločnosti a informácie o najvýznamnejších investíciách.

Z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja je však zaujímavejšia druhá časť výročnej správy. Tá sa totiž začína informáciou o tom, že spoločnosť získala ocenenie Najzamestnávateľ roka 2016. Získanie tohto ocenenia si spoločnosť odôvodňuje poskytovaním rôznych benefitov, pričom dodáva, že do podpory rozvoja zamestnancov sa v roku 2016 investovalo 7,1 mil. eur. Spoločnosť je hrdá aj na svoju sociálnu angažovanosť vďaka podpore regiónu prostredníctvom podpory vzdelávania cez granty, v rámci ktorých rozdelili 930 tis. eur. Vo výročnej správe sa ďalej nachádzajú informácie o Nadácii Volkswagen Slovakia, ktorá sa angažuje v oblasti sociálnej podpory darovaním napr.

³⁵ Zákon č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 2, ods. 1.

prístroja pre onkologických pacientov alebo áut pre detské domov. Spoločnosť nezabúda dodať, že podporuje zdravý životný štýl a šport, napr. nadštandardným zdravotným programom pre zamestnancov alebo podujatím zameraným na darovanie krvi.

Prispievanie k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosť priamo deklaruje v časti výročnej správy, ktorá je zameraná na environmentálnu oblasť. Tu sa prezentuje, že spoločnosť bola v roku 2016 preverovaná a validovaná podľa systému EMAS. Taktiež sa tu spomína aj externý audit, ktorý potvrdil, že spoločnosť plní požiadavky medzinárodných noriem ISO 14001 a ISO 50001. Nachádza sa tu aj vyhlásenie, že prvoradým cieľom spoločnosti je čo najefektívnejšie využívať zdroje a znižovať produkciu odpadov a emisií. Ďalším cieľom v tejto oblasti je úspora vody a elektrickej energie. Vo výročnej správe je ďalej uvedené, že sa spoločnosť riadi princípmi systému environmentálneho manažérstva a má prepracované odpadové hospodárstvo.³⁶

Výročná správa však nie je jediným prostriedkom, prostredníctvom ktorého spoločnosť informuje používateľov informácií o svojich aktivitách v rámci trvalej udržateľnosti. Na webovej stránke spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.³⁷ je možné nájsť ďalšie informácie o aktivitách v oblasti životného prostredia, EKO automobiloch a environmentálnom manažérskom systéme. Nachádzajú sa tu aj informácie o stratégii ekologickej výroby, kde je uvedené, že spoločnosť podporuje stratégiu Think Blue. Factory, prostredníctvom ktorej sa realizuje vízia ekologickej mobility, efektívneho využívania prírodných zdrojov a trvalo udržateľného rozvoja. Cieľom tohto programu je do roku 2018 znížiť zaťaženie životného prostredia o 25% oproti roku 2010.

V súvislosti s problematikou nefinančného vykazovania spoločnosť na svojej webovej stránke v časti zameranej na zverejňovanie informácií o životnom prostredí uvádza dokumenty, ktorých zostavovanie si vyžadujú rôzne zákony Slovenskej republiky. Sú tu uvedené dokumenty obsahujúce informácie pre verejnosť o ochrane životného prostredia v zmysle zákona o životnom prostredí³⁸, pričom prvý z nich sa zostavuje raz ročne za predchádzajúci rok, t. j. rok 2017, a druhý sa zostavuje na mesačnej báze za predchádzajúci mesiac. Okrem toho je tu zverejnená Správa o funkčnosti systému

³⁶ VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. *Výročná správa 2016: 25 rokov na Slovensku* [online]. Bratislava, 2017, 88 s. [cit. 2018-02-03]. Dostupné na:

<http://sk.volkswagen.sk/content/medialib/vwd4/sk/Jahresbericht/vyroczna_sprava_sk_digitalweb-pdf/jcr_content/renditions/rendition.file/vyroczna_sprava_sk_digital_web.pdf>.

³⁷ VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. *Životné prostredie v spoločnosti Volkswagen Slovakia* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné na: <<http://sk.volkswagen.sk/sk/Podnik/zivotneprostredie.html>>.

³⁸ Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení zákona NR SR č. 127/1994 Z. z., zákona NR SR č. 287/1994 Z. z., zákona č. 171/1998 Z. z., zákona č. 211/2000 Z. z. a zákona č. 332/2007 Z. z., § 33 a.

individuálneho nakladania s odpadmi podľa zákona o odpadoch³⁹, ktorá sa zostavuje každoročne najneskôr do 31. júla za predchádzajúci rok. Taktiež sa tu nachádza aj Správa o prevencii závažných priemyselných havárií, v zmysle zákona o prevencii závažných priemyselných havárií⁴⁰, ktorá sa aktualizuje vždy pri výrazných zmenách v oblasti produkcie, logistiky a pod. Posledným dokumentom zverejneným v tejto časti je Environmentálne vyhlásenie spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.

3.4.1.2 Nefinančné vykazovanie spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o.

Aj pri spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o. platí, že poskytuje nefinančné informácie svojim používateľom prostredníctvom zverejňovania výročnej správy. Čo sa týka najnovšie zverejnenej výročnej správy spoločnosti za účtovné obdobie 2016 má približne rovnaký rozsah, ako je rozsah výročnej správy spoločnosti Volkswagen. Avšak v tomto prípade je prevažná časť správy venovaná finančnému vykazovaniu. Po predstavení spoločnosti v úvode a uvedení jej cieľov a prognóz na rok 2017 sa následne spoločnosť venuje vykazovaniu o trvalo udržateľnom rozvoji. Spoločnosť vo výročnej správe deklaruje, že vychádza z princípov korporátnej sociálnej zodpovednosti, platnej pre celú skupinu HYUNDAI MOTOR GROUP, rozdelenej na ekonomickú, spoločenskú a environmentálnu zodpovednosť. V rámci environmentálnej zodpovednosti sa snaží o zníženie emisií, zvýšenie recyklovateľnosti a o naplnenie vízie čistej bezodpadovej výroby. Taktiež je neustále sledovaná spotreba vody, energie, materiálov, ako aj produkcia odpadu, odpadových vôd a emisií. Spoločnosť uvádza, že spĺňa normy ISO 14001, ISO 14040 a ISO 14062. Zároveň tiež uvádza, že v roku 2016 bolo vysadených 1258 stromov v areáli závodu.

Spoločnosť sa vo výročnej správe vyjadruje aj k oblasti ľudských zdrojov. Uvádza tu niekoľko pozitív a benefitov, ktoré ich zamestnanci môžu využívať, ako napr. psychologické poradenstvo alebo Harmony miestnosti. Taktiež dodáva, že bola už štvrtýkrát po sebe zvolená za Leading HR Organisation s najefektívnejším riadením ľudských zdrojov a najlepšimi praktikami v oblasti personálneho manažmentu na Slovensku. V rámci vzdelávania zamestnancov spoločnosť uvádza, že sa pracovníci v priebehu roka zúčastnili 345 rôznych typov tréningov, z ktorých väčšina bola vykonávaná vo vlastnom vzdelávacom stredisku v obci Gbeľany. Vybraní pracovníci však

³⁹ Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 29, ods. 1, písmeno g).

⁴⁰ Zákon č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 15.

mali možnosť zúčastniť sa tréningov v Južnej Kórei, kde bol organizovaný aj motivačný program Kia Spirit. V oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa spomína zmodernizovanie závodnej ambulancie a vytvorenie nového modelu rotácie pozícií pracovníkov v rámci zmeny s prihliadnutím na hluk, vibrácie a fyzickú záťaž.

Vo výročnej správe sa nachádza aj prehlásenie spoločnosti, že si zodpovedne plní povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov, a že k 31. decembru 2016 má uhradené záväzky voči všetkým štátnym orgánom. Spoločnosť ďalej hodnotí spoluprácu so školami, v rámci ktorej ponúka študentom odbornú prax, štipendijný program alebo prehliadku výrobných priestorov. V správe sa uvádzajú aj informácie o filantropii, v rámci ktorej informuje o tom, že Nadácia Kia Motors Slovakia podporila v roku 2016 181 projektov čiastkou 1,6 mil. eur. Ďalej sa tu pojednáva o dobrovoľníctve, prostredníctvom ktorého zamestnanci odpracovali 1 875 hodín, napr. pri rekonštrukcii Žilinskej fakultnej nemocnice s poliklinikou alebo pri darovaní krvi. V závere spoločnosť ešte spomína Víziu 2020, ktorá vychádza z korporátnej filozofie a skladá sa z piatich základných hodnôt: zákazník, výzva, spolupráca, globálnosť a ľudia. Nefinančné vykazovanie v rámci výročnej správy je ukončené informáciami o systéme manažérstva kvality.⁴¹

Nefinančné informácie z oblasti trvalo udržateľného rozvoja však môžu používatelia informácií získať aj z webovej stránky spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o.⁴², na ktorej sú zverejnené informácie o environmentálnej politike, dlhodobých environmentálnych cieľoch, certifikátoch a environmentálnej stratégii KMS 2020. Táto stratégia má tri hlavné piliere: environmentálne povedomie, riadenie a spolupráca, úspora energií a znižovanie emisií a odpad ako zdroj. Na webovej stránke sa nachádzajú aj údaje pre verejnosť, v rámci ktorých sú zverejňované štvrťročné Správy o životnom prostredí, ktoré sa zameriavajú na monitorovací systém podzemných a povrchových vôd, ukazovatele znečistenia priemyselných odpadových vôd, ochranu ovzdušia a odpadové hospodárstvo. V rámci údajov pre verejnosť sa nachádza aj odkaz na webovú stránku, kde je zverejnené integrované povolenie na prevádzku čistiarne odpadových vôd, vydané Slovenskou inšpekciou životného prostredia. Taktiež sa tu nachádza Správa o funkčnosti systému individuálneho nakladania z roku 2016.

⁴¹ Kia Motors Slovakia s.r.o. *Výročné správy* [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <<https://www.kia.sk/sk/onas/vyroczne-spravy>>.

⁴² Kia Motors Slovakia s.r.o. *Životné prostredie* [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <<https://www.kia.sk/sk/onas/politika-riadenia/zivotne-prostredie>>.

3.4.1.3 Nefinančné vykazovanie spoločnosti PCA Slovakia, s.r.o.

PCA Slovakia, s.r.o., alebo zaužívaný neoficiálny názov PSA Group Slovakia, je spoločnosť, ktorá sa v rámci nefinančného vykazovania nelíši od svojich konkurentov. Aj tu platí, že nefinančné informácie sú prezentované vo výročnej správe a na webovej stránke spoločnosti. Výročná správa je približne rovnako rozsiahla a tak, ako aj u spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o., aj tu je prevažná časť venovaná finančnému vykazovaniu. Úvodné strany už obyčajne patria správe audítora, príhovorom a predstaveniu spoločnosti. Následne spoločnosť uvádza zoznam certifikátov, medzi ktoré patrí certifikácia podľa medzinárodných noriem ISO 9001, ktorý sa týka systému kvality, ISO 14001 týkajúci sa systému environmentálneho manažmentu a podľa ISO 50001, ktorý sa týka manažérskeho systému hospodárenia s energiami.

V ďalšej časti výročnej správy sa spoločnosť venuje riadeniu ľudských zdrojov, kde podotýka, že od roku 2016 je spustený systém duálneho vzdelávania. V rámci sociálnej starostlivosti sa zase uvádza, že prostriedky sociálneho fondu môžu zamestnanci využiť prostredníctvom systému benefitov. Tiež sa tu uvádzajú rôzne typy príspevkov a možnosť prenajať si podnikový byt. Spoločnosť nezabúda ani na neziskové občianske združenie Asociácia športu PSA (ASPSA), ktoré organizuje športové podujatia týkajúce sa rôznych druhov športov.

Vo výročnej správe sa spoločnosť ďalej zaoberá životným prostredím. V rámci technológií upriamuje pozornosť na dve čistiarnie odpadových vôd, pričom jedna z nich je biologická a druhá fyzikálne - chemická. Taktiež je tu spomenuté zníženie spotreby vody a energií. V oblasti environmentálnej a energetickej politiky sa spoločnosť výslovne zaväzuje k stratégii trvalo udržateľného rozvoja a uvádza princípy politiky ochrany životného prostredia a hospodárenia s energiami, ku ktorým patrí: rešpektovanie právnych požiadaviek, prevencia znečistenia životného prostredia, riadenie spotreby, ochrana životného prostredia a zníženie spotreby energií a zapojenie a zvyšovanie povedomia všetkých ľudí o danej problematike. Spoločnosť sa vo výročnej správe vyjadruje aj k odpadovému hospodárstvu, v rámci ktorého sa venuje separácii odpadu, zníženiu tvorby odpadu, zhodnocovaniu odpadu a na záver si stanovuje túto oblasť neustále zlepšovať. Nefinančné informácie v rámci výročnej správy končia predstavením vízie na rok 2017.⁴³

⁴³ PCA Slovakia, s.r.o. *Výročná správa 2016* [online]. Trnava, 2017, 61 s. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: http://www.psa-slovakia.sk/buxus/docs//dokumenty/vyročne_spravy/PCA_Slovakia_UZ_VS_2016.pdf.

V rámci zverejňovania nefinančných informácií na webovej stránke spoločnosti môžeme nájsť informácie o využívaných technológiách, ekologických vozidlách a zodpovednom podnikaní. Taktiež je tu viac informácií o už spomínanej environmentálnej a energetickej politike a odpadovom hospodárstve. Na webovej stránke je zverejnený aj dokument obsahujúci vybrané údaje zo správy o funkčnosti systému individuálneho nakladania za rok 2016. Zároveň tu nájdeme uverejnené informácie o koncentračných hodnotách znečisťujúcich látok v odpadovej vode z oboch čistiarni odpadových vôd a bilanciu organických rozpúšťadiel vzťahujúcu sa na plochu karosérie. Spoločnosť taktiež zverejňuje informácie o duálnom vzdelávaní, športovej asociácii a podnikovej vízii pre rok 2020. Na webovej stránke spoločnosti PCA Slovakia, s.r.o. sa nachádza aj etický kódex, ktorým sa riadia nie len zamestnanci, ale aj sama spoločnosť.⁴⁴

3.4.2 Nefinančné vykazovanie v nadnárodných spoločnostiach

Nefinančné vykazovanie v rámci nadnárodných spoločností sa do určitej miery líši od vykazovania pomerne malých národných spoločností. Je to spôsobené prevažne tým, že aktivity národných spoločností nemajú taký dopad na komunitu - či už ide o pozitívny alebo negatívny dopad. Zároveň tieto spoločnosti nedisponujú takým množstvom finančných alebo personálnych zdrojov, ktoré môžu využiť na získanie a spracovanie údajov pre nefinančné vykazovanie. Ďalším z dôvodov, prečo je zo strany spoločností kladený rozdielny dôraz na nefinančné vykazovanie je, že na národné spoločnosti nie je tak upriamená pozornosť, ako je to u nadnárodných spoločností, ktoré pôsobia vo viacerých štátoch súčasne. Určite existuje ešte niekoľko dôvodov, prečo sa nadnárodné spoločnosti aktívnejšie zapájajú do činností spojených s trvalo udržateľným rozvojom a zároveň o tom aj informujú prostredníctvom nefinančného vykazovania.

V tejto časti práce sa teda pozrieme na to, ako a či vôbec nadnárodné spoločnosti zverejňujú nefinančné informácie z oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Z dôvodu, aby sme toto vykazovanie mohli porovnať, sme sa opäť rozhodli zamerať na spoločnosti automobilového priemyslu. Predstavíme si teda materské spoločnosti už spomínaných národných spoločností, ktoré pôsobia na Slovensku. Dôvodom tohto výberu je aj to, že prostredníctvom svojich dcérskych spoločností zasahujú do ekonomickej, sociálnej a environmentálnej oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Ide teda o spoločnosť

⁴⁴ PCA Slovakia, s.r.o. *Životné prostredie* [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <http://www.psa-slovakia.sk/zivotne-prostredie.html?page_id=303>.

VOLKSWAGEN AG, ktorá je materskou spoločnosťou spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. Ďalšou nadnárodnou spoločnosťou, ktorá ovláda spoločnosť Kia Motors Slovakia s.r.o., je KIA MOTORS CORPORATION. Spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o. je riadená spoločnosťou PEUGEOT CITROEN AUTOMOBILES SA, pričom patrí do skupiny PSA Group.

3.4.2.1 Nefinančné vykazovanie spoločnosti VOLKSWAGEN AG

Spoločnosť VOLKSWAGEN AG informuje svojich používateľov o nefinančných informáciách prostredníctvom rôznych zdrojov. Jedným z nich je aj výročná správa, ktorá je osemkrát rozsiahlejšia, ako výročná správa jej dcérskej spoločnosti na Slovensku. Skladá sa z piatich častí, medzi ktoré patria úvodné informácie a príhovor, informácie o divíziách, manažérske výkazy, konsolidovaná účtovná závierka a doplňujúce informácie, ako napr. slovník alebo indexy.

V rámci časti manažérske výkazy poskytuje spoločnosť informácie o vízii na rok 2017, manažmente rizík, vnútornom manažérskom systéme a kľúčových indikátoroch výkonu, o výskume a vývoji, cieľoch a stratégiách v rôznych oblastiach a pod. Taktiež sa tu nachádzajú informácie o programe SPOLU – stratégia 2025, v rámci ktorého sa spoločnosť snaží o trvalo udržateľný rozvoj prostredníctvom štyroch cieľov: excelentný zamestnávateľ, zaujatý zákazník, konkurencieschopná ziskovosť a model pre životné prostredie, bezpečnosť a integritu. V rámci sociálnej oblasti udržateľnosti sa tu spomínajú rôzne školenia, duálne vzdelávanie, granty, systém ombudsman a pod. Taktiež sa tu nachádzajú informácie o kódexe správania. Prostredníctvom správy o odmeňovaní sú zverejnené rôzne informácie o bonusoch a benefitoch, pričom sa tu zverejňuje aj výška odmien vrcholového manažmentu a predstavenstva.

Z environmentálnej oblasti sa tu nachádzajú informácie o stratégii v oblasti emisií a recyklácie. Spoločnosť tu informuje aj o udržateľnosti v dodávateľskom reťazci a ekologickej logistike. Nezabúda taktiež dodať, že ochrana biodiverzity je jednou z jej prioritných oblastí. Okrem iného sa tu spomínajú aj úspechy spoločnosti v podobe zníženia emisií VOC o 41,3% a CO₂ o 19,5% oproti roku 2010, zníženie spotreby vody o 14,2% a elektrickej energie o 17% oproti roku 2010 a zníženie produkcie odpadu, ktorý nie je možné znovu použiť, o 34,6% oproti roku 2010. V rámci tejto časti sa nachádza ešte oveľa

viac informácií, keďže len daná časť má rozsah 155 strán, avšak táto správa nie je hlavným zdrojom informácií o trvalo udržateľnom rozvoji.⁴⁵

Spoločnosť VOLKSWAGEN AG zostavuje každoročne okrem výročnej správy aj správu o udržateľnom rozvoji, ktorá je zostavená podľa usmernení G4. Vzhľadom na to sú jednotlivé časti správy označené podľa toho, ktorej požiadavky v rámci usmernení sa dané zverejnené informácie týkajú. V úvode správy sa opäť nachádzajú základné informácie o spoločnosti. Taktiež je tu predstavený program SPOLU – stratégia 2025, ktorý bol spustený v júni 2016. Nachádzajú sa tu informácie aj o analýze významnosti a riadení udržateľnosti. V rámci stratégií je zároveň predstavený udržateľný manažment, strategický manažment používateľov, korporátne občianstvo, manažment rizika a stavová správa o naftovej kríze. Ďalšia časť správy sa venuje ekonomickej oblasti trvalej udržateľnosti, kde sa uvádzajú informácie o manažérskom prístupe, zodpovednosti za produkty, pridanej hodnote a manažmente dodávateľov. Pojednáva sa tu aj o integrite, ako jednom z hlavných cieľov programu SPOLU – stratégia 2025. Ekonomická oblasť je zakončená hodnotením a informáciami o indexoch.

Ďalšia časť, ktorá je venovaná sociálnej oblasti, sa začína predstavením prístupu riadenia ľudských zdrojov. Následne sa spoločnosť venuje ďalšiemu cieľu stratégie 2025 – excelentný zamestnávateľ. Na jeho dosiahnutie sú určené 4 strategické ciele, medzi ktoré patria: kvalifikovaní a angažovaní zamestnanci, organizácia práce vhodná pre budúcnosť, príkladné vedenie a podniková kultúra a prvotriedne riadenie ľudských zdrojov. Každému z týchto strategických cieľov sa spoločnosť venuje a hodnotí ich napĺňanie v roku 2016. V rámci sociálnej oblasti sa spomína aj pomoc utečencom prostredníctvom vzdelávania a integrácie. V environmentálnej oblasti si spoločnosť stanovila cieľ, aby každá nová generácia vozidiel bola viac ekologicky šetrná, ako tá predchádzajúca. V úvode tejto časti sa pojednáva o environmentálnom manažmente a o produktoch a logistike vo vzťahu k životnému prostrediu. Environmentálnu problematiku uzatvárajú informácie o predaji, používaní a recyklácii produktov.

Druhá polovica správy o udržateľnosti sa začína časťou, prostredníctvom ktorej spoločnosť zverejnila fakty, čísla a grafy o finančných, personálnych a environmentálnych indikátoroch, kde sa napr. venuje objemu spotreby jednotlivých zdrojov, intenzite

⁴⁵ VOLKSWAGEN AG. *We are redefining mobility: Annual Report 2016* [online]. Wolfsburg, 2017, 422 s. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <https://www.volkswagenag.com/presence/investorrelation/publications/annual-reports/2017/volkswagen/en/Y_2016_e.pdf>.

znečistenia a recyklácie a množstvu vypúšťaných emisií do ovzdušia. Následne sú zverejnené ciele a opatrenia v rámci jednotlivých oblastí trvalo udržateľného rozvoja. Záver tejto časti sa venuje informáciám o výkaze, kde sa uvádza, že výkaz je zostavený podľa usmernení G4, a že sa spoločnosť hlási k cieľom trvalo udržateľného rozvoja. Spoločnosť taktiež nezabúda dodať, že správu o udržateľnosti zostavuje každoročne už od roku 2011, a že je vyhotovená v anglickom a nemeckom jazyku. Po týchto zverejneniach sa správa venuje 12 značkám, ktoré spoločnosť vlastní, v rámci čoho sú jednotlivé značky hodnotené z environmentálneho hľadiska. V závere správy o udržateľnosti sú zverejnené informácie o jednotlivých regiónoch, v ktorých spoločnosť pôsobí. Jedná sa o Ameriku, Argentínu, Brazíliu, Čínu, Indiu, Mexiko a Rusko.⁴⁶

Samozrejme, že aj táto spoločnosť má veľké množstvo informácií zverejnených aj na svojej webovej stránke⁴⁷. Používatelia informácií tu nájdu najaktuálnejšie informácie o korporátnej politike a podporovaní projektov týkajúcich sa trvalej udržateľnosti. Taktiež sa tu uvádzajú informácie o Rade pre trvalú udržateľnosť, ktorá v spoločnosti funguje od septembra 2016. Na stránke je zverejnený aj časopis s názvom Pozornosť na udržateľnosť. Nachádzajú sa tu informácie o rôznych partnerstvách, projektoch a novinkách. Dá sa povedať, že spoločnosť sa zapája do rozličných príležitostí z oblasti trvalo udržateľného rozvoja a nenechá si ujsť príležitosť informovať o tom používateľov informácií.

3.4.2.2 Nefinančné vykazovanie spoločnosti KIA MOTORS CORPORATION

Aj pri spoločnosti KIA MOTORS CORPORATION platí, že nefinančné informácie zverejňuje nie len prostredníctvom výročnej správy, ale aj pomocou správy o udržateľnosti. Vo výročnej správe sa nenachádza toľko detailov a nie je ani tak rozsiahla, ako je to pri výročnej správe spoločnosti VOLKSWAGEN AG. V úvode sú zverejnené informácie, ktoré majú predstaviť spoločnosť vrátane jej histórie. Nachádzajú sa tu informácie aj o filozofii, stratégii a novinkách spoločnosti. Taktiež sa tu spoločnosť venuje marketingu, dizajnu manažmentu a manažmentu kvality. V rámci časti venovanej trvalo udržateľnému rozvoju sa pojednáva o ekologicky priateľských autách, sociálnej zodpovednosti spoločnosti a výskume a vývoji s dôrazom na inteligentné autá. Tak, ako aj

⁴⁶ VOLKSWAGEN AG. *Responsibility and Change: Sustainability Report 2016* [online]. Wolfsburg, 2017, 192 s. [cit. 2018-02-20]. Dostupné na: <https://www.volkswagenag.com/presence/nachhaltigkeit/documents/VW_Sustainability-Report_2016_EN.pdf>.

⁴⁷ VOLKSWAGEN AG. *Sustainability: Moving you. Moving forward.* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné na: <<https://www.volkswagenag.com/en/sustainability.html>>.

pri dcérskej spoločnosti, aj tu platí, že druhá polovica výročnej správy je venovaná finančnému vykazovaniu.⁴⁸

Správa o trvalo udržateľnom rozvoji sa v rámci spoločnosti KIA MOTORS CORPORATION vyhotovuje každoročne už od roku 2003. Rovnako ako aj pri predchádzajúcej automobilovej spoločnosti, aj tu je posledná zverejnená správa za rok 2016 zostavená s využitím usmernení G4. Správa o udržateľnosti nezahľuje používateľa množstvom údajov. Už štandardne začína uvedením základných informácií o spoločnosti, pričom je následne predstavené férové a transparentné riadenie a stratégia do roku 2030. V správe sa nachádzajú aj informácie o sociálnej zodpovednosti spoločnosti, podnikových výsledkoch a o expandovaní na mexický trh. Ďalej sa tu uvádzajú informácie o zodpovednosti za produkty, bezpečnosti s využitím ekologických inovácií a vzťahu so zákazníkmi. Zverejnené sú aj informácie o environmentálnej oblasti s dôrazom na zodpovedné využívanie produktov a emisie. V rámci správy sa ešte pojednáva o vzťahu k zamestnancom, udržateľnosti v zásobovacom reťazci a o podpore komunity prostredníctvom dobrovoľníctva a rôznych projektov.

Správa o udržateľnosti však obsahuje aj 11 príloh. Prvá príloha sa venuje trvalo udržateľnému manažmentu, kde sú uvedené informácie o usmernení Global Compact využívané od roku 2008 a o norme ISO 26000. V druhej prílohe sú zverejnené požadované informácie o ekonomickej oblasti trvalo udržateľného rozvoja. V rámci ďalších príloh sa uvádzajú informácie o sociálnej oblasti s dôrazom na zákazníkov, zamestnancov a partnerské spoločnosti. V prílohe venovanej životnému prostrediu nájdeme informácie o spotrebe vody, energie, znečistení, systéme environmentálneho manažmentu podľa normy ISO 14001 a zalesňovaní.

V rámci správy o udržateľnosti sa jedna z príloh venuje aj povinnosti nefinančného vykazovania spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o., ktorú jej ukladá smernica EÚ. Táto príloha stručne uvádza informácie o ľudských zdrojoch, vzdelaní, bezpečnosti pri práci, životnom prostredí, dodávateľoch a o starostlivosti o zákazníkov spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o. Zároveň sú tu uvedené aj informácie o podpore komunity na Slovensku prostredníctvom grantov, dobrovoľníctva a podpory vzdelania. Na záver prílohy spoločnosť vyhlasuje, že si splnila všetky povinnosti stanovené zákonom, a že má k 31.12.2016 uhradené všetky záväzky voči štátnym orgánom.

⁴⁸ KIA MOTORS CORPORATION. *Annual Report: Our efforts today are for a better tomorrow* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné na: <http://www.kia.com/worldwide/about_kia/investor_relations/annual_report.do>.

V rámci príloh je zverejnené aj nezávislé vyhlásenie o vierohodnosti. Posledné prílohy obsahujú informácie o výkaze, kde je uvedené, že správa o udržateľnosti je vyhotovená s využitím usmernenia G4, a že je vyhotovená v kórejskom a anglickom jazyku. Taktiež sa tu nachádza tabuľka, v ktorej sú uvedené jednotlivé požiadavky usmernenia G4 spolu s číslami strán, kde sú informácie týkajúce sa týchto požiadaviek zverejnené.⁴⁹ Niekoľko informácií môžu používatelia získať aj z webovej stránky spoločnosti⁵⁰. Sú tu zverejnené informácie o filozofii riadenia, víziách, kódexe správania a základných hodnotách. Taktiež sa tu dajú nájsť aj informácie o úspechoch dosiahnutých spoločnosťou v rámci environmentálnej oblasti.

3.4.2.3 Nefinančné vykazovanie PSA Group

V rámci nefinančného vykazovania spoločnosti PEUGEOT CITROEN AUTOMOBILES SA, ktorá vlastní spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o., je k dispozícii správa výsledkov⁵¹ za rok 2016 za skupinu PSA Group, ktorá je vyhotovená v anglickom a vo francúzskom jazyku. Táto správa má štyri časti. V prvej časti je predstavené vedenie skupiny k 31. decembru 2016. Druhú časť tvorí výročná správa o riadení, kde sa uvádzajú informácie o aktivitách skupiny, analýze konsolidovaných ročných výsledkov, finančnej pozícii a rizikových faktoroch. Tretia časť obsahuje konsolidovanú účtovnú závierku a v štvrtej časti sa nachádza správa audítora ku konsolidovanej účtovnej závierke. Pár informácií týkajúcich sa trvalej udržateľnosti však môžeme nájsť v rámci poznámok ku konsolidovanej účtovnej závierke, kde sa napr. nachádzajú informácie o zamestnancoch a benefitoch im poskytovaných.

V rámci skupiny je zverejnený aj ďalší dokument, ktorý prezentuje výsledky skupiny za rok 2016. Prevažná časť dokumentu sa venuje analýze finančných výsledkov skupiny. Následne je predstavená stratégia PSA Group 2021, ktorá stojí na dvoch pilieroch. Prvý pilier tvoria strategické ciele: kvalita, modely a technológia, značka, efektívnosť a nové hranice. Druhý pilier tvorí celoživotný vzťah so zákazníkmi, pričom sa skupina snaží o získanie nových zákazníkov prostredníctvom zavádzania nových technológií. V rámci tohto dokumentu sa ešte pojednáva o situácii v rámci jednotlivých regiónov a na jeho konci sa nachádza pár príloh obsahujúcich finančné informácie.

⁴⁹ KIA MOTORS CORPORATION. *SUSTAINABILITY REPORT: MOVE is the name of our sustainability report* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné na: <<http://www.kia.com/kw/experience/about-kia/sustainability.html>>.

⁵⁰ KIA MOTORS CORPORATION. *CORPORATE PHILOSOPHY: The mindset shared by everyone at Kia* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné na: <<http://www.kia.com/kw/experience/about-kia/philosophy.html>>.

⁵¹ PSA Group. *2016 Annual Results* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné na: <<https://www.groupe-psa.com/en/publication/2016-annual-results/>>.

Na webovej stránke spoločnosti sa nachádza aj správa o sociálnej zodpovednosti korporácie za rok 2016. V prvej kapitole tejto správy sa skupina PSA Group vyjadruje k svojmu profilu, stratégii a politike. Druhá kapitola je zameraná na udržateľnosť mobility, kde sú zverejnené informácie o inováciách, emisiách, kvalite ovzdušia, kvalite a bezpečnosti vozidiel a o manažmente trvalej udržateľnosti v súvislosti so zdrojmi. Tretia kapitola sa venuje ľudským zdrojom, v rámci ktorej sú zverejnené informácie o manažmente zručností a o zdraví a bezpečnosti pri práci. Štvrtá kapitola informuje o udržateľnosti dodávateľského reťazca s dôrazom na redukciu environmentálneho vplyvu logistiky. Piata kapitola je venovaná priemyselnej ekológii v rámci výrobného zariadenia, kde sa spomína znečisťovanie, odpad, ale aj recyklácia a ochrana biodiverzity. V rámci šiestej kapitoly sa pojednáva o etických princípoch dodržiavaných v skupine a transparentnosti, pričom každá z doteraz uvedených kapitol, okrem prvej kapitoly, je zakončená časťou zaoberajúcou sa rozsahom a metodikou vykazovania.

Siedma kapitola je zameraná na sociálnu oblasť trvalo udržateľného rozvoja, kde sa hodnotí zapájanie sa skupiny do hostiteľských komunít, sponzorstvo, filantropia, aktivity nadácie a rešpektovanie zákazníkov. Posledná kapitola uvádza informácie o výkaze, na základe ktorých sa dozvedáme, že takúto správu skupina zverejňuje každoročne a na jej zostavenie boli využité usmernenia G4, usmernenia Global Compact, norma ISO 26000 a Grenelle II – článok 225.⁵² Na webovej stránke skupiny PSA Group je možné nájsť viac aktuálnych informácií o stratégii, záväzkoch v oblasti kvality a výskume a vývoji. Taktiež sú tu informácie o zodpovednosti a etike a o sponzorstve a Nadácii Group PSA, ktorá bola založená v roku 2011.⁵³

3.4.3 Porovnanie nefinančného vykazovania v rámci trvalej udržateľnosti

Ako sme už uviedli, bolo by nespravodlivé porovnávať nefinančné vykazovanie spoločností, ktoré pôsobia len v rámci jednej krajiny, s nefinančným vykazovaním nadnárodných spoločností. Dôvodom môže byť nie len rozdielnosť vo veľkosti finančných a personálnych zdrojoch, ale aj napr. rozdielnosť v rámci problematiky získavania informácií o nefinančnom vykazovaní - aj keď v tejto oblasti sa v posledných rokoch vykonal značný pokrok. Preto budeme porovnávať nefinančné vykazovanie osobitne v rámci nadnárodných spoločností a v rámci spoločností pôsobiacich na Slovensku.

⁵² PSA Group. *The PSA Group publishes its annual CSR report, a guarantee of transparency* [online]. 2017. [cit. 2018-02-22]. Dostupné na: <<http://media.groupe-psa.com/en/psa-group-publishes-its-annual-csr-report-guarantee-transparency>>.

⁵³ PSA Group. [cit. 2018-02-22]. Dostupné na: <<https://www.groupe-psa.com/en/automotive-group/>>.

Slovenské automobilové spoločnosti nevytvárajú správy o udržateľnosti, keďže v ich prípade je zostavovanie tejto správy na dobrovoľnom princípe a zároveň túto správu zostavuje ich materská spoločnosť za celú skupinu. Bez ohľadu na to však zverejňujú nefinančné informácie v rámci výročných správ a do určitej miery aj v rámci svojich webových stránok. Ak porovnáme vykazovanie prostredníctvom výročných správ spoločností, musíme konštatovať, že z pohľadu používateľa informácií má najlepšie zostavenú výročnú správu spoločnosť VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. Jej obsah je z 90% tvorený nefinančnými informáciami, ktoré sú stručné a vecné. Avšak informácie týkajúce sa trvalej udržateľnosti nie sú zoskupené, ale nachádzajú sa priebežne v rámci rôznych tém, o ktorých správa pojednáva. Pozitívom tejto správy je aj vyvážený pomer textovej a obrázkovej časti.

Výročná správa spoločnosti Kia Motors Slovakia s.r.o. je taktiež veľmi dobre spracovaná, aj keď jej veľkým negatívom je, že nefinančné informácie tvoria len 40 % obsahu. Pozitívom je, že informácie o trvalo udržateľnom rozvoji sú zverejnené v rámci jednej kapitoly. Rovnako aj tu je dodržaný vhodný pomer textovej a grafickej časti. Spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o. zverejnila výročnú správu, ktorú tvoria len prefotené čiernobiele strany a nenachádza sa tu titulný list ani obsah, pričom dokument začína hneď výročnou správou. Informácie o trvalej udržateľnosti tvoria len 8% obsahu a viac než polovica správy sa venuje účtovnej závierke. Výročná správa neobsahuje žiadne grafické prvky a podľa nášho pohľadu je zverejnenie takejto verzie správy nedbalé.

V rámci porovnávania nefinančného vykazovania nadnárodných spoločností je viditeľných niekoľko rozdielov, ktoré zväčša pramenia z odlišnosti kultúr krajín, kde majú tieto spoločnosti sídlo. Napr. správy KIA MOTORS CORPORATION sú viac orientované na technológie, francúzska PEUGEOT CITROEN AUTOMOBILES SA uvádza na správach odlišné názvy, než sú zaužívané vo svete, a nemecká spoločnosť VOLKSWAGEN AG si potrpí na prehľadnosť, vecnosť a dojem stability. V rámci nefinančného vykazovania prostredníctvom výročných správ je na tom najlepšie spoločnosť VOLKSWAGEN AG, ktorej až 75% obsahu parí práve nefinančným informáciám, kde sú uvedené aj informácie týkajúce sa trvalej udržateľnosti. Textová časť správy je vhodne doplnená obrázkami, grafmi a tabuľkami.

Obsah výročnej správy spoločnosti KIA MOTORS CORPORATION je len z polovice venovaný nefinančným informáciám, pri ktorých je však príliš veľký dôraz na technológie. Pravdepodobne spoločnosť nechcela duplicitne uvádzať informácie, ktoré má zverejnené v správe o udržateľnosti. Rušivo môže pôsobiť aj použitie niekedy až príliš veľkého množstva grafických prvkov, napriek čomu je výročná správa prehľadná a vecná. V rámci PSA Group je zverejnená správa výsledkov, ktorá sa tiež dá chápať ako výročná správa. Jej obsah tvorí z viac než 90 % konsolidovaná účtovná závierka a aj zvyšný obsah je viac menej zameraný na finančnú oblasť. Skupina zverejňuje ešte jeden dokument, v ktorom prezentuje svoje výsledky, pričom táto správa obsahuje okrem finančných informácií aj informácie o stratégii a regiónoch. Tu teda nájdeme viac informácií týkajúcich sa trvalej udržateľnosti, než ako pri predchádzajúcom dokumente.

Pri porovnávaní nefinančného vykazovania prostredníctvom správy o udržateľnosti konštatujeme, že sa opäť ako najlepšia správa javí správa o udržateľnosti spoločnosti VOLKSWAGEN AG. Tá totiž obsahuje jasné informácie, ktoré sú prehľadne roztriedené do skupín podľa oblasti trvalo udržateľného rozvoja, ktorej sa týkajú. V texte sa nachádzajú odkazy na jednotlivé požiadavky usmernenia G4 a textová časť je vhodne doplnená grafickými prvkami. Správa je síce rozsiahla, ale vďaka prehľadnosti sa v nej dá ľahko orientovať. Správa o udržateľnosti spoločnosti KIA MOTORS CORPORATION je na druhej strane o polovicu menej rozsiahla, avšak informácie sú uvádzané mierne chaoticky. Správa má formu časopisu a informácie sú zverejňované prostredníctvom článkov, čomu zodpovedá aj častejší výskyt grafických prostriedkov. Avšak údaje sú následne v rámci príloh zosumarizované do jednotlivých oblastí trvalo udržateľného rozvoja. Odkazy na jednotlivé požiadavky usmernenia G4 síce nie sú uvádzané v texte, ale v rámci príloh sa nachádza tabuľka s identifikáciou týchto požiadaviek a označením strán, kde sú súvisiace údaje uvedené.

V rámci správy o sociálnej zodpovednosti korporácie PSA Group je zverejnené veľké množstvo informácií, čomu zodpovedá aj nadmerný rozsah správy. Informácie sú však prehľadne zatriedené do kapitol podľa jednotlivých oblastí trvalo udržateľného rozvoja, pričom sa v texte nachádzajú aj odkazy na požiadavky usmernení, podľa ktorých bola správa zostavená. Prehľad požiadaviek usmernení s označením sekcie, kde sú relevantné údaje uvedené, sa nachádza aj v prílohe tejto správy. Celkovo je v správe primeraný podiel textovej a obrázkovej časti a aj vďaka ľahkej orientácii nedochádza k zahlteniu používateľa.

Pri vyhľadávaní dokumentov, prostredníctvom ktorých spoločnosti zverejňujú nefinančné informácie o trvalo udržateľnom rozvoji, sme využívali prevažne ich webové stránky. Všetky z menovaných spoločností majú tieto stránky prehľadné a dokumenty sa vďaka tomu dajú ľahko nájsť. Zároveň sa tu nachádzajú aj ďalšie informácie v rámci danej problematiky, ktoré rozvádzajú alebo aktualizujú údaje zverejňované v správach.

Tabuľka 3: *Rámce nefinančného vykazovania využívané vo vybraných spoločnostiach*

VOLKSWAGEN AG	Usmernenia G4
KIA MOTORS CORPORATION	Usmernenia G4 Princípy Global Compact Usmernenie ISO 26000
PSA GROUP	Usmernenia G4 Princípy Global Compact Usmernenie ISO 26000 Grenelle II – článok 225

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe uvedenej tabuľky, v ktorej sú zhrnuté jednotlivé rámce nefinančného vykazovania, použité vybranými spoločnosťami z automobilového priemyslu na zostavenie správy o udržateľnosti, môžeme vidieť, že každá zo spoločností využila okrem iného aj usmernenia G4. Opäť sa nám teda potvrdilo, že usmernenia, vytvorené GRI, sú najpoužívanejšie pri zostavovaní správy o udržateľnosti, pričom netreba zabúdať, že usmernenia G4 sú od 1. júla 2018 nahradené štandardmi GRI. Predpokladáme však, že štandardy GRI budú prinajmenšom rovnako používané, vzhľadom na ich komplexnosť a detailnosť. Usmernenia G4 sú pri spoločnosti KIA MOTORS CORPORATION a pri korporácii PSA Group ešte doplnené o princípy Global Compact, ktoré sú obľúbené pre svoju jasnosť a stručnosť, a usmerneniami ISO 26000. Môžeme teda povedať, že rámce nefinančného vykazovania, zvolené vybranými spoločnosťami odrážajú používanie jednotlivých rámcov v bežnej praxi.

Záver

Nefinančné a integrované vykazovanie je dôsledkom čoraz väčšieho tlaku, ktorý vytvárajú viaceré svetové organizácie nielen na nadnárodné spoločnosti. Prostredníctvom tohto tlaku chcú organizácie docieľiť, aby spoločnosti svojimi činnosťami a správaním prispievali k trvalo udržateľnému rozvoju. Keďže je potreba trvalo udržateľného rozvoja čoraz akútnejšia, zvyšujú sa aj požiadavky na vykazovanie spoločností. A práve z tohto dôvodu sa nezáujem v oblasti vykazovania nefinančných informácií postupne menil na odporúčania a následne na povinnosť zverejňovať vybrané nefinančné informácie.

Na vykazovanie nefinančných informácií o jednotlivých oblastiach trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti využívajú správu o udržateľnosti. Spočiatku bol počet rámcov, podľa ktorých mohli spoločnosti túto správu zostavovať, obmedzený. Postupom času sa však vytvárajú stále prepracovanejšie usmernenia. Vlastný rámec na zostavenie správy o udržateľnosti vytvorila napr. OECD, iniciatíva OSN Global Compact alebo GRI, pričom tieto usmernenia organizácie neustále aktualizujú, aby zverejňované informácie reagovali na aktuálne požiadavky používateľov daných informácií. Najaktuálnejším a najpodrobnejším rámcom na zostavovanie správy o udržateľnosti sú GRI štandardy, ktoré poskytujú komplexný návod na to, aké informácie sa majú zverejniť v rámci ekonomickej, sociálnej a environmentálnej oblasti trvalo udržateľného rozvoja.

Vývoj vo vykazovaní však napreduje aj iným smerom, na základe ktorého vzniklo integrované vykazovanie. Ide o vyšší stupeň vykazovania, pri ktorom sú nefinančné informácie dopĺňané finančnými informáciami. Na základe tohto relatívne nového spôsobu vykazovania sa zostavuje integrovaná správa, pričom na jej zostavenie sa využíva Medzinárodný rámec integrovaného vykazovania. Treba však mať na zreteli, že v tomto prípade sa nevyžaduje len zostavenie výkazu, ale je potrebné aj integrované myslenie, bez ktorého toto vykazovanie stráca význam.

Ako môžeme vidieť, vývoj v oblasti nefinančného a integrovaného vykazovania spôsobuje, že sa daná problematika stáva neprehľadnou. Riešením tohto problému je už niekoľko rokov prebiehajúci vývoj, ktorého výsledkom je reportingová platforma Reporting Exchange, ktorá koncentruje informácie z oblasti nefinančného a integrovaného vykazovania na jedno miesto, pričom sa snaží o sprehľadnenie povinností a možností vykazujúcich spoločností.

Cieľom tejto diplomovej práce bolo preskúmať vývoj v oblasti integrovaného vykazovania a správy o udržateľnosti s ohľadom na novú reportingovú platformu Reporting Exchange. V rámci tejto práce sme teda skúmali, ako sa vyvíja dané vykazovanie a ako sa vyvíjajú aj vybrané usmernenia, ktoré slúžia ako rámce pre nefinančné alebo integrované vykazovanie. Taktiež sme sa zamerali na už spomínanú reportingovú platformu, na jej účel a spôsob používania. Preskúmali sme aj nefinančné vykazovanie v praxi, pričom sme sa zamerali na automobilové spoločnosti pôsobiace na území Slovenskej republiky, a to: VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s., Kia Motors Slovakia s.r.o. a PCA Slovakia, s.r.o. Tieto spoločnosti vykazujú nefinančné informácie prevažne prostredníctvom výročnej správy, prípadne na svojich internetových stránkach. Vzhľadom na obmedzenosť nefinančného vykazovania národných spoločností sme preskúmali nefinančné vykazovanie aj ich materských spoločností: VOLKSWAGEN AG, KIA MOTORS CORPORATION a PSA GROUP.

Nefinančné vykazovanie vybraných národných a nadnárodných spoločností sme následne porovnávali a hodnotili, pričom sme dospeli k záveru, že všetky tri korporácie si svedomito plnia úlohy spojené s nefinančným vykazovaním. Tento záver je vyslovený na základe skutočnosti, že každá z materských spoločností zostavila a zverejnila správu o udržateľnosti za predchádzajúce obdobie, teda za rok 2016. Na ich zostavenie boli použité usmernenia G4, ktoré boli v dvoch prípadoch doplnené aj o iné rámce nefinančného vykazovania. Tým sa nám zároveň potvrdila skutočnosť, že usmernenia vytvorené GRI sú najpoužívanejším rámcom nefinančného vykazovania. Môžeme teda povedať, že nefinančné vykazovanie, ktoré uskutočňuje vybraná vzorka spoločností, a s tým spojené používanie jednotlivých usmernení, odráža skutočnú situáciu v oblasti nefinančného vykazovania v praxi.

Zoznam použitej literatúry

Knihy/ monografie

1. LOPUŠNÝ, Jozef – ŠUCHOVÁ, Katarína. *Životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj v procese ekonomickej globalizácie*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici, 2006. 143 s. ISBN 80-8083-276-5.
2. STEAD, Jean Garner - STEAD, W. Edward. *Manažment pre malú planétu : prečo je dôležité meniť stratégie neobmedzeného rastu na stratégie udržateľnosti*. 3. vyd. Bratislava : Eastone Books, 2012. 243 s. ISBN 978-80-8109-216-9.
3. VOKOUNOVÁ, Dana – KORČOKOVÁ, Marína – HASPROVÁ, Mária. *Udržateľný rozvoj a udržateľná spotreba: vybrané problémy*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. 176 s. ISBN 978-80-225-3739-1.

Články z tlačených zborníkov

1. MOKOŠOVÁ, Daša. Effectiveness of international reporting. In: *Účetníctví a auditing v procesu světové harmonizace: sborník z mezinárodní vědecké konference ve Vranově nad Dyjí, Česko, 13. - 15. září 2016*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze: Nakladatelství Oeconomica, 2016, s. 143-147. ISBN 978-80-245-2157-2.
2. MOKOŠOVÁ, Daša. Požiadavky na vykazovanie nefinančných informácií: Disclosure of non-financial information requirements. In: *Účetníctví a auditing v procesu světové harmonizace: sborník z mezinárodní vědecké konference : Brno, 3. - 5. září 2014*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2014, s. 105 – 108. ISBN 978-80-245-2045-2.
3. MOKOŠOVÁ, Daša – LADYGAITÉ, Lina. Hodnotenie udržateľnosti dlhodobej realizácie v účtovných výkazoch podnikov: Sustainability performance assessment in business reporting. In: *Teória, prax a vzdelávanie v účtovníctve a audítorstve vo svetle medzinárodných noriem: zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie: Račkova dolina – Horský hotel Akademik, 4. – 6. septembra 2007*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2007, s. 147 - 150. ISBN 978-80-225-2341-7.

Elektronické dokumenty

1. CREDIT SUISSE AG. *Global Wealth Report 2016* [online]. Zurich, 2016, 64 s. [cit. 2017-10-26]. Dostupné na: <<http://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=AD783798-ED07-E8C2-4405996B5B02A32E>>.

2. Ernst & Young LLP – Boston College Center for Corporate Citizenship. *Value of Sustainability Reporting* [online]. Boston, 2013, 18 s. [cit. 2017-11-15]. Dostupné na:
<<http://www.confluencellc.com/uploads/3/7/9/6/37965831/valueofsustainabilitysummary.pdf>>.
3. Global Reporting Initiative. *Consolidated set of GRI sustainability reporting standards 2016* [online]. Amsterdam, 2016, 443 s. [cit. 2017-12-20]. ISBN 978-90-8866-083-2. Dostupné na: <<https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/consolidated-set-of-gri-standards/>>.
4. *Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ* [online]. Štrasburg, 2014, 9 s. [cit. 2017-11-20]. Dostupné na: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095&from=SK>>.
5. The International Integrated Reporting Council. *The international <IR> framework* [online]. Londýn, 2013, 37 s. [cit. 2018-03-15]. Dostupné na:
<<http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>>.
6. Úrad vlády Slovenskej republiky. *Stratégia Európa 2020* [online]. Bratislava, 2011. [cit. 2017-11-03]. Dostupné na: <<http://www.eu2020.gov.sk/strategia-europa-2020/>>.
7. WORLD ECONOMIC FORUM. – GLOBAL SHAPERS COMMUNITY. *Global Shapers: Annual Survey 2016* [online]. Cologny, 2017, 63 s. [cit. 2017-10-26]. Dostupné na:
<http://www.shaperssurvey2017.org/static/data/GSC_AS16_Report.pdf>.

Články v elektronických časopisoch a iné príspevky

1. Global Reporting Initiative. *Benefits of reporting* [online]. Amsterdam. [cit. 2017-11-15]. Dostupné na: <<https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/Pages/reporting-benefits.aspx>>.
2. <IR> Networks. [cit. 2018-03-15]. Dostupné na:
<<https://integratedreporting.org/ir-networks/>>.
3. <IR> reporters. [cit. 2018-03-15]. Dostupné na:
<<http://examples.integratedreporting.org/reporters?start=A&page=1>>.
4. Príručky dostupné na: <<http://mneguidelines.oecd.org/sectors/>>.
5. Online mapa dostupná na: <<https://www.reportingexchange.com/mapsearch>>.

6. The World business council for sustainable development. *See what the experts are saying about The Reporting Exchange* [online]. 2017. [cit. 2018-01-13]. Dostupné na: <<http://www.wbcsd.org/Projects/Reporting/The-Reporting-Exchange/News/what-the-experts-are-saying-about-The-Reporting-Exchange>>.
7. United Nations Global Compact. *Reporting on the SDGs: Shape the future of corporate reporting on the SDG* [online]. [cit. 2017-12-05]. Dostupné na: <<https://www.unglobalcompact.org/take-action/action/sdg-reporting>>.
8. United Nations. *Sustainable development goals* [online]. New York, 2015. [cit. 2017-11-03]. Dostupné na: <<http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>>.

Ostatné internetové zdroje

1. KIA MOTORS CORPORATION. *Annual Report: Our efforts today are for a better tomorrow* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné na: <http://www.kia.com/worldwide/about_kia/investor_relations/annual_report.do>.
2. KIA MOTORS CORPORATION. *CORPORATE PHILOSOPHY: The mindset shared by everyone at Kia* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné na: <<http://www.kia.com/kw/experience/about-kia/philosophy.html>>.
3. KIA MOTORS CORPORATION. *SUSTAINABILITY REPORT: MOVE is the name of our sustainability report* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné na: <<http://www.kia.com/kw/experience/about-kia/sustainability.html>>.
4. Kia Motors Slovakia s.r.o. *Výročné správy* [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <<https://www.kia.sk/sk/o-nas/vyroczne-spravy>>.
5. Kia Motors Slovakia s.r.o. *Životné prostredie* [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <<https://www.kia.sk/sk/o-nas/politika-riadenia/zivotne-prostredie>>.
6. PCA Slovakia, s.r.o. *Výročná správa 2016* [online]. Trnava, 2017, 61 s. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <http://www.psa-slovakia.sk/buxus/docs//dokumenty/vyroczne_spravy/PCA_Slovakia_UZ_VS_2016.pdf>.
7. PCA Slovakia, s.r.o. *Životné prostredie* [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <http://www.psa-slovakia.sk/zivotne-prostredie.html?page_id=303>.
8. PSA Group. *2016 Annual Results* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné na: <<https://www.groupe-psa.com/en/publication/2016-annual-results/>>.

9. PSA Group. *The PSA Group publishes its annual CSR report, a guarantee of transparency* [online]. 2017. [cit. 2018-02-22]. Dostupné na: <<http://media.groupe-psa.com/en/psa-group-publishes-its-annual-csr-report-guarantee-transparency>>
10. PSA Group. [cit. 2018-02-22]. Dostupné na: <<https://www.groupe-psa.com/en/automotive-group/>>.
11. VOLKSWAGEN AG. *Responsibility and Change: Sustainability Report 2016* [online]. Wolfsburg, 2017, 192 s. [cit. 2018-02-20]. Dostupné na: <https://www.volkswagenag.com/presence/nachhaltigkeit/documents/VW_Sustainability-Report_2016_EN.pdf>.
12. VOLKSWAGEN AG. *Sustainability: Moving you. Moving forward.* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné na: <<https://www.volkswagenag.com/en/sustainability.html>>.
13. VOLKSWAGEN AG. *We are redefining mobility: Annual Report 2016* [online]. Wolfsburg, 2017, 422 s. [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <https://www.volkswagenag.com/presence/investorrelation/publications/annual-reports/2017/volkswagen/en/Y_2016_e.pdf>.
14. VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. *Výročná správa 2016: 25 rokov na Slovensku* [online]. Bratislava, 2017, 88 s. [cit. 2018-02-03]. Dostupné na: <http://sk.volkswagen.sk/content/medialib/vwd4/sk/Jahresbericht/vyroczna_sprava_skdigitalweb-pdf/_jcr_content/renditions/rendition.file/vyroczna_sprava_sk_digital_web.pdf>.
15. VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. *Životné prostredie v spoločnosti Volkswagen Slovakia* [online]. [cit. 2018-02-03]. Dostupné na: <<http://sk.volkswagen.sk/sk/Podnik/zivotneprostredie.html>>.

Právne predpisy

1. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami.
2. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 193.
3. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
4. Zákon č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.